

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS
MEMÒRIES DE LA SECCIÓ HISTÒRICO-ARQUEOLÒGICA, LXXXV

NOEMÍ MONCUNILL MARTÍ

**Els noms personals ibèrics
en l'epigrafia antiga de Catalunya**

BARCELONA
2010

**Els noms personals ibèrics
en l'epigrafia antiga de Catalunya**

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS
MEMÒRIES DE LA SECCIÓ HISTÒRICO-ARQUEOLÒGICA, LXXXV

NOEMÍ MONCUNILL MARTÍ

**Els noms personals ibèrics
en l'epigrafia antiga de Catalunya**

BARCELONA
2010

Biblioteca de Catalunya. Dades CIP

Moncunill Martí, Noemí

Els Noms personals ibèrics en l'epigrafia antiga de Catalunya. —
(Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica ; 85)

Bibliografia

ISBN 9788492583928

I. Mayer, Marc, 1947- ed. II. Institut d'Estudis Catalans III. Títol

IV. Col·lecció: Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica ; 85

1. Noms de persona ibèrics — Catalunya 2. Inscripcions ibèriques — Catalunya

930.27(467.1):003.332.92.071

L'edició d'aquesta obra
ha estat a cura de Marc Mayer i Olivé,
membre de l'Institut d'Estudis Catalans

© Noemí Moncunill Martí
© Institut d'Estudis Catalans, per a aquesta edició
Carrer del Carme, 47. 08001 Barcelona

Primera edició: març de 2010
Tiratge: 450 exemplars

Text revisat lingüísticament per la Unitat de Correcció del Servei Editorial de l'IEC

Compost per Foletra, S.A.

Imprès a Limpergraf, SL

ISBN: 978-84-92583-92-8

Dipòsit Legal: B. 10964-2010

Són rigorosament prohibides, sense l'autorització escrita dels titulars del *copyright*, la reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment i suport, incloent-hi la reprografia i el tractament informàtic, la distribució d'exemplars mitjançant lloguer o préstec comercial, la inclusió total o parcial en bases de dades i la consulta a través de xarxa telemàtica o d'Internet. Les infraccions d'aquests drets estan sotmeses a les sancions establertes per les lleis.

Taula

Pròleg	7
Abreviacions	9
Introducció	11
L'ibèric, una llengua indesxifrada	17
El desxiframent de l'escriptura ibèrica	23
L'onomàstica ibèrica	27
Estructuració del repertori	33
Repertori d'antropònims ibèrics	37
Bibliografia	149

Pròleg

De vegades fer clares i precises les qüestions complexes i, per què no dir-ho, complicades constitueix el mèrit d'un llibre. El que ara presentem de la doctora Noemí Moncunill Martí té precisament aquesta difícil característica: exposar de manera entenedora un tema d'una gran complicació, que es mou encara en el terreny especialment empantanat d'una llengua indesxifrada, com és el cas de l'ibèric.

En una obra d'aquestes característiques, encara que tingui un objectiu concret i ben definit, com és el d'estudiar, sobre una base substancialment epigràfica, els antropònims d'origen ibèric conservats a Catalunya, és necessari emmarcar el problema per tal de presentar, després, els casos concrets, amb la seguretat que el lector, tant si es tracta d'un especialista com si no, sabrà quin és el punt de vista des del qual s'enfoquen les qüestions i quins són els paràmetres de les interpretacions.

Noemí Moncunill va molt més enllà en aquest propòsit, i ens atrevirem a dir que la seva introducció constitueix un excel·lent estat de la qüestió pel que fa a aquesta llengua considerada, en la seva versió escrita, vehicular en un ampli territori, sense que, tanmateix, es puguin treure gaires conclusions culturals sobre el seu ús parlat o sobre la seva dialectalització o extensió real. Sigui com sigui, se sap que la llengua ibèrica romangué en certa mesura viva entre els segles v aC i 1 dC, encara que això no exclou que, com alguns autors sostenen, calgui suposar-li una pervivència real molt més llarga.

Identificar els antropònims i els seus elements constituents en una llengua d'aquest tipus, de la qual coneixem per segmentació i deducció algunes categories gramaticals, no sempre compartides per tots els especialistes, és una tasca factible, com demostra el sòlid treball que ara us fem a mans, però d'una gran complexitat, que requereix no només prudència sinó també seny i sentit pràctic, dels quals no manca aquesta obra. Tres-centes cinquanta paraules poden revestir la condició d'antropònims, i la seva via de transmissió no són només els textos en llengua ibèrica, ans també les inscripcions romanes —pensem en el famós bronze d'Ascoli— i les gregues

—com els ploms d'Empúries i de Pech de Mau. En tots aquests casos se sumen, als problemes de transliteració i de transposició fonètica entre les diverses llengües, un seguit de dificultats que aquest llibre supera amb una gran agudesesa, sense defugir els problemes —com la qüestió dels «Kurznamen» de J. Untermann—, tot adoptant amb modèstia, però amb resolució, una posició clara davant cada cas, condició indispensable per a portar a bon port el seu objectiu.

La transcripció i les normes utilitzades són les més actuals i estan autoritzades per la seva fiabilitat i acceptació generalitzada. L'autora les precisa amb cura, de manera que es reflecteixi en la lectura del seu treball l'escrupolositat posada en la transcripció correcta dels seus lemes i en l'elecció dels elements comparatius que hi aporta. Un important aparat bibliogràfic completa aquest petit però important volum com a prova de la seva actualitat i del seu perfecte coneixement dels antecedents i de les controvèrsies suscidades en molts problemes o de les diverses solucions presentades, davant les quals, com ja hem indicat, l'autora no vacil·la ni a entrar ni a prendre partit, moltes vegades amb molta originalitat de pensament.

Tenim ara a les mans un treball honest i completament al dia d'una qüestió que depassa el mateix camp de la lingüística paleohispànica del qual sorgeix. Serà sens dubte una eina indispensable per a llatinistes i romanistes, historiadors i historiadors de la llengua en particular, ja que cobreix un aspecte per al qual fins ara mancava una monografia de referència. La doctora Moncunill ha fet aquest treball laboriós amb gran rigor i amb la metodologia adient, precisant clarament els límits de la seva recerca i el grau de seguretat de les seves conclusions. Totes aquestes condicions i la sagacitat de la seva autora fan que ens puguem sentir orgullosos del treball que la Secció Històrico-Arqueològica de l'IEC ha volgut acollir entre les seves publicacions.

MARC MAYER I OLIVÉ
Membre de l'IEC
Catedràtic de Filologia Llatina
de la Universitat de Barcelona

Abreviacions

§	paràgraf
aC	abans de Crist
bibl.	bibliografia
c.	<i>circa</i>
cf.	confronteu
CIL	<i>Corpus Inscriptionum Latinarum</i>
dC	després de Crist
dir.	director/a
e. p.	en premsa
ed.	editor/a
etc.	etcètera
fig.	figura
HAE	<i>Hispania Antiqua Epigraphica</i>
IRC	<i>Inscriptiones Romaines de Catalogne</i>
MLH	<i>Monumenta Linguarum Hispanicarum</i>
MLI	<i>Monumenta Linguae Ibericae</i>
n.	nota
núm.	número
p.	pàgina
s.	segle
UAB	Universitat Autònoma de Barcelona

Introducció

El desxiframent global i definitiu de l'ibèric, la llengua preromana directament documentada en bona part dels actuals territoris de parla catalana, segueix constituint encara avui dia un repte obert a la investigació. Malgrat que aquesta llengua apareix testimoniada —durant almenys cinc segles¹ i al llarg d'un territori considerablement dilatat—² en una important quantitat d'inscripcions antigues practicades sobre suports molt diversos, no ha estat fins ara possible de traduir d'una manera fiable i literal aquests textos, que representen, tanmateix, una peça clau per a la correcta interpretació de la protohistòria del nostre país. Qui foren, realment, els ibers? D'on provenien? Quin territori ocuparen? Fins a quin punt eren un poble internament homogeni? Totes aquestes són qüestions al capdavant molt bàsiques sobre el nostre passat històric més remot, a les quals difícilment donarem resposta sense haver penetrat abans en els nombrosos misteris inextricables que la llengua dels ibers encara ens guarda.

Ara bé, el fet que l'ibèric sigui una llengua pràcticament del tot indesxifrada no significa que els seus textos siguin per a nosaltres poca cosa més que un seguit de paraules inconnexes i buides de sentit. En realitat, el nostre coneixement de l'antroponímia ibèrica és sorprenentment —i esperançadorament— satisfactori, cosa que, d'una banda, ens revela el sentit d'alguns dels textos més simples i breus

1. Els textos epigràfics ibèrics amb una cronologia més reculada daten de finals del segle v aC, mentre que els més moderns se situen sobretot en el segle i aC, per bé que sembla provada l'existència d'algun exemplar escadusser que arribaria fins al segle i dC.

2. L'epigrafia en llengua ibèrica s'estén, sempre per la vessant mediterrània de la Península, des del Llenguadoc fins a l'Andalusia més oriental, tot i que a la vall de l'Ebre presenta un considerable grau de penetració cap a l'interior del territori, que la col·loca just a la frontera de la llengua celtibèrica.

i, de l'altra, ens permet extreure diverses consideracions genèriques a propòsit, no sols estrictament del caràcter i la catalogació de la llengua ibèrica, sinó també de determinades qüestions de caire més general que hi estan directament vinculades. Així, doncs, el reconeixement dels antropònims ibèrics permet, en primer lloc, fer una segmentació i una posterior anàlisi combinatòria i distribucional dels textos,³ cosa que, en el millor dels casos, pot portar fins i tot a la detecció de categories gramaticals concretes i a l'esclariment del sentit i la finalitat amb què el text fou escrit. Però no sols això: la identificació dels antropònims permet també el traçat d'isoglosses lingüístiques, amb les conseqüències de caire antropològic i cultural que aquest fet en ell mateix comporta.

El reconeixement amb garanties de l'antroponímia ibèrica és possible gràcies al particular mètode de formació dels noms personals en aquesta llengua. En efecte, aquests noms presenten la característica d'estar constituïts per dos segments lexicals en composició, als quals se sol denominar, d'una manera premeditadament vaga, formants o elements antroponímics. Tal com s'explicarà amb més deteniment més endavant, el repertori d'aquests elements lexicals susceptibles d'intervenir en la formació antroponímica és confegit a partir de l'estricta aplicació d'una cadena deductiva d'arguments que arranca de l'anàlisi d'una peça externa a la mateixa epigrafia ibèrica: el bronze d'Ascoli,⁴ una troballa d'un gran valor que pot ser considerada com la pedra de toc dels actuals estudis entorn de la llengua ibèrica.

El present treball aporta un recull exhaustiu de tots els noms personals ibèrics testimoniats en l'epigrafia antiga de Catalunya. Aquests antropònims es documenten sobretot en l'epigrafia indígena pròpiament dita, per bé que no falten tampoc exemples de noms d'ibers inserits enmig de textos epigràfics llatins o grecs. L'anàlisi i catalogació d'aquesta sèrie d'antropònims podria aportar una visió de conjunt imprescindible per a determinar si l'ibèric era, en el territori a què ens cenyim, és a dir, el Principat, una llengua vernacla o, més aviat, una llengua de

3. El mètode de la comparació interna és el que la majoria dels investigadors fan servir avui dia per a analitzar l'ibèric. Es tracta d'acotar aquests textos entre ells a fi de poder identificar, en un primer moment, les unitats lèxiques mínimes amb sentit i poder-ne estudiar, en un segon estadi, el comportament distribucional i combinatori dins la frase. Aquesta manera de procedir, que estudia el text partint del principi que es tracta d'un sistema lògic clos en ell mateix, difícilment permet penetrar mai en la semàntica, en el significat dels textos. Si això resulta, en algunes ocasions, possible és gràcies al fet que no ens enfrontem a l'estudi de textos plans, de textos que tinguin una finalitat en ells mateixos, sinó de textos epigràfics, és a dir, d'escrits que mantenen una estreta relació amb el suport sobre el qual es troben. També en la nostra societat contemporània sabem, ja d'entrada, que el missatge d'una moneda, d'una placa commemorativa, d'una làpida funerària o d'un senyal de trànsit no seran mai els mateixos i que, per tant, el suport de l'escriptura determina absolutament les possibilitats del text que pot contenir.

4. Per a més informació, vegeu l'apartat «L'antroponímia».

caràcter merament vehicular, tal com sostenen algunes de les tesis actuals que han tingut una més bona acollida entre els especialistes.⁵ Aquesta qüestió ha centrat, de fet, bona part del debat sobre la diferent naturalesa de les diverses llengües paleohispàniques, sobre l'extensió real que ocupaven cadascuna d'aquestes llengües i sobre el sentit de transmissió de l'escriptura al llarg del territori peninsular. De retruc, no cal ni dir-ho, la controvèrsia afecta també, d'una manera evident, temes de primer ordre relacionats amb el substrat mateix de la llengua catalana.

La qüestió de fons del debat sobre el tenor real de la llengua ibèrica en la zona nord —Catalunya i el Lenguadoc— rau en el fet que arqueòlegs i lingüistes no troben la manera de fer encaixar les conclusions, marcadament divergents, a què arriben a partir de l'anàlisi del seu objecte d'estudi. Dit d'una altra manera, la interpretació de la cultura material i l'estudi de les dades lingüístiques condueixen a la formulació de propostes massa sovint contradictòries a propòsit de la definició i filiació cultural dels ibers. Així, mentre que els primers detecten una civilització d'arrel europea, vinculada a la cultura dels camps d'urnes, els segons no creuen en cap cas viable que l'ibèric pugui ser una llengua de la branca indoeuropea, tal com s'esperaria a partir de les dades purament arqueològiques. La polèmica està, doncs, servida. Així les coses, la consideració de l'ibèric com una llengua no pas pròpia dels «ibers» del nord, sinó com una llengua vehicular, que hauria estat senzillament adoptada per a propiciar les interaccions comercials amb els ibers reals (els del sud), una civilització d'entrada més desenvolupada, permetria, certament, sortir d'aquesta mena de cul-de-sac incompreensible.

Això no obstant, l'anàlisi de la cultura epigràfica en la zona nord —de la qual aquest treball és un exemple— mostra que la forta presència de l'ibèric en el Principat és difícilment explicable si partim del principi que aquesta llengua era tan sols una llengua de comerç. El grau d'arrelament de l'epigrafia ibèrica és molt profund: no sols abraça un ventall territorial i cronològic molt dilatat⁶ (s. v aC - i dC), sinó que mostra una penetració en l'esfera de la vida privada que sobre-

5. Vegeu Hoz, 1993, p. 656: «Podemos afirmar por razones históricas que la lengua ibérica era una lengua vehicular, utilizada como lengua escrita —como lengua hablada no estamos en condiciones de afirmar nada, pero probablemente existiría cierto paralelismo— dentro de unos límites mucho más amplios que los del territorio de sus hablantes propiamente dichos, y podemos plantear la posibilidad de que ciertos rasgos atípicos de nuestras inscripciones correspondan a estratos lingüísticos diferentes del ibérico.» En les pàgines següents De Hoz considera la Contestània com el focus originari de la llengua ibèrica, mentre que exclou que aquesta pogués ser la llengua pròpia de l'actual Catalunya i sud de França. Un dels arguments a què recorre aquest autor és a les suposades anomalies que presenten algunes formes onomàstiques documentades en jaciments d'aquestes zones, com és el cas d'Ullastret. Això no obstant, per a una interpretació d'aquests noms com a pròpiament ibèrics, vegeu les pàgines 25 i 26 d'aquesta introducció, a banda de les entrades específiques dins el «Repertori d'antropònims ibèrics».

6. Tant o més que en la resta del territori, del qual no es qüestiona la plena iberització.

passa amb escriure el que seria estrictament un marc d'acció comercial.⁷ D'altra banda, és també molt significatiu el comportament de l'antroponímia. Fins i tot si admetem que és possible que una determinada cultura antiga pugui escriure amb una llengua que no és la seva, caldria explicar independentment de quina manera això acaba provocant un canvi en l'elecció dels noms de les persones, que ja no ostenten antropònims en la seva pròpia llengua, sinó en la dels seus veïns. Així, doncs, és, en certa manera, determinant esbrinar fins a quin punt l'antroponímia documentada en l'epigrafia antiga de Catalunya és pròpiament ibèrica, o no ho és, o fins a quin punt és detectable la convivència de dos sistemes antroponímics diferents: l'ibèric, la llengua que alguns creuen sobreposada, i el d'una altra llengua, per ara inconeguda, però que hauria de ser presumiblement d'arrel indoeuropea. Si, contràriament, es demostrés, com creiem que s'esdevé, que l'epigrafia preromana mostra una antroponímia essencialment ibèrica, amb no més anomalies que en la resta del territori, considerem que hauríem d'admetre definitivament que no hi ha prou arguments per a al·legar que, malgrat l'abundantíssim nombre d'inscripcions trobades, l'ibèric no era la llengua preromana pròpia del Principat.

Un cop conclòs el repertori, doncs, podem afirmar que l'epigrafia antiga de Catalunya proporciona unes 350 paraules susceptibles de ser interpretades com a noms personals d'ibers. Cal tenir present, de tota manera, que no tots els mots inclosos són analitzables amb el mateix grau de seguretat, i, en realitat, en algunes ocasions no podem arribar a afirmar amb tota certesa que ens trobem davant veritables antropònims. De fet, en funció dels suports d'escriptura, l'anàlisi de les paraules ibèriques pot ser més o menys complicat: mentre que les inscripcions curtes practicades sobre recipients de ceràmica solen constar d'un nom personal que indica el fabricant o propietari de la peça, en el cas dels ploms, en canvi, la sintaxi i el contingut del text es complica enormement, de manera que és més difícil, en moltes ocasions, afirmar amb certesa davant quin tipus de paraula ens trobem. El que això ens recorda, al capdavant, és que l'ibèric és una llengua no desxifrada, a la qual ens aproximem fent ús d'un mètode, el de la comparació interna, que és segur (perquè difícilment indueix a error), però també molt limitat.

En tot cas, la descripció que es proporciona en cada entrada permet endinsar-se succintament en la problemàtica precisa que planteja cadascuna de les inscripcions comentades, i esclarir fins a quin punt la interpretació antroponímica és cosa segura o es tracta, en canvi, sols d'una hipòtesi interpretativa més, pendent encara d'una confirmació definitiva.

7. Els textos ibèrics septentrionals no sols apareixen sobre ploms i en marques de terrissaires o de control de la producció, sinó sobre objectes de tot tipus: penjolls, anells, vasos de ceràmica d'ús diari, instruments per a teixir... passant encara per les esteles funeràries o les inscripcions rupestres.

Aquests antropònims ibèrics apareixen, al seu torn, distribuïts en diferents cultures epigràfiques i suports. La majoria apareixen en epígrafs ibèrics en escriptura epicòrica,⁸ que és la més freqüentment usada per a escriure aquesta llengua preromana. Aquests noms es distribueixen entre una gran varietat de suports: 119 grafitis sobre vasos ceràmics, 23 inscripcions sobre pedra, 22 llegendes monetals, 21 ploms, 3 inscripcions murals, 4 inscripcions sobre vasos d'argent, 3 torteres, 1 anell de plata i 1 ponderal. Dins d'aquest grup d'epigrafia pròpiament ibèrica, cal fer igualment esment d'un text en escriptura grecoibèrica⁹ esgrafiada sobre un fragment de ceràmica àtica provinent d'Empúries.

D'altra banda, sis dels noms recollits en l'estudi provenen de l'epigrafia romana. Les peces en llatí que contenen aquests noms indígenes són dues làpides funeràries, una de Terrassa i una de Florejacs (a la Segarra). A aquestes dues peces probablement podríem afegir també una base d'un vas de ceràmica *sigillata* d'Isona, una làmina de plom d'Empúries usada com a *defixio* i un bloc de gres de Llimiana (Pallars Jussà), on apareixeria el mateix nom que sobre l'esmentada làmina de plom. Cal advertir, tanmateix, que l'anàlisi dels antropònims que trobem en aquestes últimes tres peces no és tan evident com el de les dues primeres.¹⁰ Tots aquests epígrafs llatins amb adaptacions de noms ibèrics denoten un ràpid procés d'assimilació de l'antroponímia ibèrica en les fórmules onomàstiques romanes.¹¹

Finalment, cal també fer esment dels epígrafs grecs on se citen personatges amb nom ibèric. Són dos els ploms grecs on es produeix un fenomen d'adopció de noms indígenes ibers. L'un prové amb tota seguretat d'Empúries; l'altre, que presenta en una cara un text en etrusc i en l'altra el text grec, s'ha considerat originari de Pech de Mau, encara que, per les semblances que presenta amb el primer, no és tampoc descartable que tingui, en realitat, també un origen emporità.

L'estudi dels noms personals que apareixen en aquests ploms —que representen, per cert, els documents més antics on es testimonien noms ibèrics— ha estat una mica controvertit. El fet és que, en adaptar-se la llengua ibèrica al grec, la forma externa d'aquests mots pot dissentir de la manera com apareixen documentats en les altres epigrafies —en la ibèrica o la romana. Així, De Hoz¹² ha interpretat alguns d'aquests antropònims com a no ibèrics i ha esgrimit aquest argument per defensar que l'iber no podia ser la llengua autòctona del territori

8. L'anomenat «signari ibèric nord-occidental» o, per una simplificació, senzillament «signari ibèric».

9. El grecoibèric és una adaptació de l'alfabet grec jònic concebuda per escriure la llengua ibèrica. Els textos en grecoibèric, que se solen datar al segle IV aC, es concentren principalment a la zona d'Alacant, Múrcia i també a Sagunt. Aquest text d'Empúries seria, doncs, en certa manera excepcional.

10. Vegeu IRC II, 52; IRC V, 11, i IRC III, 175.

11. Vegeu, per exemple, MAYER, 2005.

12. HOZ, 1999b.

català. Altres autors, en canvi, entre els quals es compten Faria¹³ o Velaza,¹⁴ han demostrat que aquests noms poden ser explicats com a plenament ibèrics. Només calen algunes revisions de lectura i tenir en compte determinats canvis fonètics a què obliga l'adopció d'uns noms en una determinada llengua per una altra llengua diferent.

Presentem, en definitiva, un material lingüístic de caràcter molt heterogeni i divers, del qual s'hauria de despendre, tanmateix, una visió panoràmica i general sobre el tipus d'antroponímia preromana que tenim testimoniada en l'epigrafia antiga de Catalunya.

13. Vegeu, per exemple, FARIA, 1994*b*, p. 69; FARIA, 2000*a*, p. 63; FARIA, 2000*b*, p. 131; FARIA, 2001, p. 99; FARIA, 2007*a*, p. 215.

14. VELAZA, 1992*c* i 2006.

L'ibèric, una llengua indesxifrada

Si recuperem ara el tema de la impossibilitat del desxiframent de l'ibèric, escauen unes quantes consideracions generals sobre les principals causes d'aquest desencoratjador estancament. En primer lloc, l'ibèric és una llengua documentada d'una manera directa, però molt insuficient; en segon lloc, es tracta d'una llengua sense textos bilingües prou extensos, és a dir, sense traduccions a altres llengües antigues, i, finalment, l'ibèric és una llengua no indoeuropea i de família lingüística incerta.

UNA LENGUA FRAGMENTÀRIA

L'ibèric és, com dèiem, una llengua parcialment documentada, cosa que significa que la seva gramàtica sols es deixa entreveure a través d'alguns textos epigràfics limitats, generalment breus, i en la majoria dels casos ells mateixos també incomplets. Així, doncs, fins i tot si ens trobéssim en la situació ideal, per ara del tot imaginària, de poder fer una anàlisi sintàctica, lèxica i morfològica ajustada de cadascuna de les paraules testimoniades en aquestes inscripcions, la gramàtica i el lèxic generals que es derivarien d'aquest exercici resultarien totalment incomplets i deficitaris. Per aquest fet, doncs, hem d'acceptar ja d'entrada que sols optem a una visió summament parcial de la llengua ibèrica i a una reconstrucció absolutament deficitària dels seus paradigmes gramaticals.

Això, tanmateix, no ens ha de conduir al malentès de creure que la ibèrica és una epigrafia pobra i migrada. De fet, alguns autors¹⁵ han fins i tot remarcat que ens trobem davant d'una de les epigrafies antigues perifèriques del món clàssic

15. Hoz, 1998, p. 127: «Posiblemente la epigrafía ibérica es, tras la etrusca, la más rica de las periféricas del mundo clásico, entre las que se incluyen *corpora* tan significativos como el frigio, cario, licio, mesapio, véneto o galo.»

més nodrides, potser sols avantatjada per l'etrusca. El gran esclat de troballes d'epígrafs ibèrics es produeix sobretot al llarg del segle xx: mentre que en els *Monumenta Linguae Ibericae* (MLI) de Hübner, publicats el 1893, es recullen encara no 300 inscripcions paleohispàniques, en els *Monumenta Linguarum Hispanicarum* (MLH) d'Untermann dedicats a l'ibèric, l'últim volum dels quals veu la llum el 1991, se n'hi troben unes 1.650, i això sols prenent en consideració les ibèriques. A aquesta xifra, caldria afegir-hi encara les troballes que s'han produït des del 1991 ençà, i que fan que el corpus de les inscripcions ibèriques augmenti fins a gairebé 2.000 exemplars.¹⁶

En definitiva, per tant, tot i que el conjunt dels textos ibèrics conservats no és suficient per a donar una visió completa i acabada d'aquesta llengua, sí que ens trobem davant una epigrafia d'un pes més que considerable, l'anàlisi de la qual ha aportat, i pot aportar encara, una informació molt valuosa no sols, com dèiem, en una esfera merament lingüística, sinó també a propòsit del panorama antropològic i cultural de la península Ibèrica a l'antiguitat, inevitablement lligat al factor lingüístic.

EL BILINGÜISME EN L'EPIGRAFIA IBÈRICA

És sabut que, si l'ibèric segueix essent encara una llengua tan enigmàtica com la que és, això es deu en gran mesura al fet que encara no hem trobat, per dir-ho així, la seva pedra de Rosetta. Tot i que històricament possible, els textos bilingües en llengua ibèrica i llatí o grec no sols són molt poc nombrosos, sinó que presenten sempre dificultats interpretatives greus, o fins i tot molt greus, que, en alguns casos, arriben fins i tot a posar en dubte la seva qualitat d'autèntics bilingües. Vegem-ne alguns exemples.

Un dels únics suports sobre els quals el bilingüisme apareix com una pràctica no del tot excepcional són les monedes, que presenten amb una certa freqüència emissions bilingües, en llatí i en ibèric. Aquests tipus d'inscripcions obren, certament, les portes a la identificació de topònims en ibèric, per bé que alerten també sobre alguns dels perills dels epígrafs bilingües. És aquest el cas de la doble inscripció monetar **arse** / SAGVNTINV, que ens proporciona un bon exemple de fins a quin punt l'equivalència semàntica no sempre implica

16. En el moment de redacció d'aquest treball, el corpus epigràfic ibèric es compon de les peces següents: 1.025 grafitos sobre ceràmica, 90 ploms, 2 bronzes, 76 inscripcions pintades sobre ceràmica, 88 inscripcions sobre pedra, 18 inscripcions sobre recipients d'argent, 23 fusaioles, 92 ponderals, 40 textos estampats sobre ceràmica, 29 inscripcions rupestres, 3 mosaics, 23 peces peculiars de difícil catalogació i més de 300 inscripcions monetals. Algunes d'aquestes inscripcions, tanmateix, presenten «textos» de tan sols dos o tres signes, que ben poca cosa poden aportar al desxiframent general de l'ibèric.

necessàriament també una equivalència gramatical; així, mentre que la forma ibèrica és interpretada com un substantiu, la llatina té, en canvi, una categoria adjectival.

Poden resultar igualment il·lustratius de la problemàtica que susciten els textos indígenes bilingües dues peces trobades en els últims anys —i, per tant, no compilades encara en els MLH. El primer és un fragment de ceràmica del Tossal de Manises. D'entrada, la peça presenta l'inconvenient que no és completa. Per aquest motiu, i tot i que partim del pressupòsit que els textos en una i altra llengua han de ser equivalents, no és de cap manera segur que el fragment de text en llatí hagi de correspondre's precisament amb les restes del text ibèric. Amb tot, aquesta doble inscripció plantejaria una llaminera equivalència entre la forma ibèrica **kitei** i el substantiu llatí AMICV[S, que es troben escrits l'un just sota de l'altre. Aquesta correspondència donaria, de fet, credibilitat a una antiga proposta bascoiberista iniciada per Schuchardt, arran de l'aparició, als anys vint, d'una forma **kidei** en el plom grecoibèric de la Serreta d'Alcoi. Schuchardt, tanmateix, no va ser l'únic a postular una traducció per a l'ibèric **kitei**; en realitat, aquest és un dels casos típics en què un terme ibèric ha suscitat un sens fi de possibles traduccions diferents,¹⁷ de vegades partint d'un mateix mètode de treball, com és el de la comparació amb altres llengües.

L'equivalència de **kitei** amb AMICVS planteja, però, alguns inconvenients greus.¹⁸ D'entrada faria prendre en consideració l'existència d'un nucli **kitei**, que obligaria a una segmentació de la resta de text ibèric molt forçada i per a la qual no disposaríem de paral·lels en la resta del lèxic fins ara documentat. L'equació **kitei** / *amicus* tindria en contra, doncs, d'una banda, els resultats obtinguts de l'aplicació del mètode d'anàlisi distribucional i combinatòria. Però no sols això. D'altra banda, poden ser posats en joc també factors paleogràfics que conviden a pensar que ens trobem davant d'una peça falsificada. En primer lloc, les circumstàncies de la troballa ens són desconegudes; en segon lloc, la disposició del text sobre el suport resulta una mica sospitosa: mentre que el text és òbviament incomplet per l'esquerra, pel costat dret, en canvi, apareix perfectament alineat, amb la

17. Vegeu LLOBREGAT i ROSSER, 1993, p. 123-124. Schuchardt (1923) proposa una equivalència amb el basc «kide» ('camarada'); Cejador y Frauca (1926) li dóna el mateix sentit que Schuchardt; Thayer Ojeda (1926), a partir del llatí i el català, creu que s'ha de traduir per 'que després'; Butavand (1937), a partir del basc, ho tradueix per 'còmplice'; Vallejo (1954) l'interpreta com a nom propi; Beltrán Lloris (1974) defensa 'amic', 'company', per la relació amb el basc; Faus Cardona (1977), a partir del basc, tradueix *kidei* per 'època'; Zalbidea Gómez (1982), a partir de castellà, gallec, portuguès, basc, català i llatí, tradueix per 'amic', 'guia', 'indicador que aquest camí natural que porta a'; Touchet (1985), a partir de l'arameu, tradueix 'com he demostrat'; Zamanillo Rosales (1989), a partir del grec arcaic, tradueix per 'preocupació', 'tristeses', 'dolor'.

18. Vegeu VELAZA, 2001, p. 661.

qual cosa es fa difícil de concebre que la fractura de la peça s'hagi produït després de la incisió del text. Aquest exemple, doncs, ens posa de passada davant d'un dels entrebancs amb què es troba l'epigrafista: l'existència, de vegades difícilment detectable, de falsificacions. En aquest sentit, convé també tenir present que l'aparició de traduccions en textos bilingües és la manera més ràpida i incontestable de verificar una proposta d'interpretació d'un terme ibèric i, amb aquesta proposta, també tot un mètode de traducció.¹⁹

Una altra peça bilingüe és un morter trobat a Caminreal, a la província de Terol, i que presenta dues estampilles bessones, una amb text ibèric i l'altra amb text llatí. Aquests epígrafs plantegen també, en primer terme, el problema de la real equivalència entre tots dos textos. En aquest cas, aquesta valoració topa amb la dificultat que no és possible d'establir una correspondència entre tots els noms propis que apareixen en l'un i l'altre epígrafs. Això seria indicatiu que el text llatí no pot ser en cap cas una traducció literal del text ibèric. Tot i així, podríem encara plantejar l'opció que la paraula del text ibèric que no és un nom personal, és a dir, **abiner**, equivalgués a l'abreviatura llatina que no reporta tampoc una expressió antroponímica, és a dir, *servus* ('esclau'). Malgrat tot, aquesta interpretació es veu també contestada si esgrimim l'existència d'un grafit sobre *instrumentum* d'Isona en el qual llegim «Fulvius Abiner», i on **abiner**²⁰ actua clarament en funció de nom personal. Si es comparen, doncs, aquests dos textos, el d'Isona i el de Caminreal, arribem a la conclusió que no sols **abiner** és un nom personal, sinó que deu ser, molt probablement, un nom personal ibèric.

En definitiva, per tant, les peces amb inscripció en llatí i ibèric posen precisament de manifest que el bilingüisme en epigrafia ibèrica suposa aparentment la simple convivència en un mateix suport epigràfic d'un text en una i altra llengua, sense que això hagi de significar necessàriament que el primer i el segon siguin literals, o ni tan sols equivalents. La falta de textos bilingües és, doncs, una de les deficiències més greus per a emprendre la traducció de les inscripcions ibèriques.

LA FAMÍLIA LINGÜÍSTICA DE L'IBÈRIC

Finalment, un tercer escull per a encarar l'anàlisi dels textos ibèrics és la impossibilitat d'atribuir a aquesta llengua una relació de parentesc amb altres de més ben documentades i conegudes. En efecte, no ha estat per ara viable de poder inserir amb total seguretat l'ibèric en cap família lingüística concreta i, per tant, la lingüística comparada no pot fer entrar en joc cap dels seus fructífers mètodes de treball.

19. Per a les motivacions de la falsificació epigràfica, vegeu VELAZA, 1992a.

20. Vegeu l'entrada *Abiner* dins del repertori pròpiament dit.

Al llarg de la història de la investigació, s'ha intentat aferrissadament de trobar la vinculació de l'ibèric amb altres llengües, ja que, atesa la inexistència de bilingües, aquesta es perfilava com l'única via possible per a fer sortir els textos ibèrics de l'espessa boira que encara els envolta. Algunes de les propostes que han tingut més anomenada són les que emparenten l'ibèric amb la llengua amaziga, i, sobretot, les que la relacionen directament amb el basc. La hipòtesi que el basc i l'ibèric estiguessin directament relacionats va determinar, des de finals del segle XVIII i sobretot durant el XIX, no sols l'aparició de l'escola o corrent bascoiberista, sinó també l'aparició dels primers treballs específics sobre la llengua ibèrica, que duïen la firma de distingits erudits alemanys, com Humboldt, Hübner o Schuchardt.

Tot i que el mètode bascoiberista ha perdurat fins als nostres dies, el fet és que el desfibrament del signari ibèric i l'establiment dels supòsits dels neogramàtics, amb principis tals com el de la universalitat del canvi fonètic, van obligar a un replantejament dels fonaments més bàsics d'aquesta escola: ja no s'hi valia a traduir els textos ibèrics partint d'una certa similitud formal de les seves paraules amb les basques; calia exposar obertament les regles del joc, la regularitat d'aquestes correspondències.

De tota manera, cal aclarir que el lligam genètic directe entre el basc i l'ibèric, si bé no ha pogut ser mai corroborat, tampoc no ha pogut ser rotundament desmentit.²¹ D'una banda, no és metodològicament viable de traduir l'ibèric senzillament a partir de la similitud fonètica d'algunes paraules amb les del basc modern, sense que sigui possible d'establir lleis de canvi fonètic que s'acompleixin d'una manera regular i generalitzada i que expliquin la conversió de les primeres en les segones. D'altra banda, tanmateix, és innegable que existeix, no sols un certa «retirada» entre el basc i l'ibèric, una ressonància vaga que es fa perceptible amb una simple lectura en veu alta dels textos, sinó també algunes coincidències estructurals simptomàtiques.²² Com a sortida provisional a aquesta situació irresolta, el més prudent metodològicament parlant és l'adopció d'un punt de vista escèptic, que implica, d'una banda, l'acceptació que les dues llengües puguin estar remotament relacionades, però, de l'altra, també el rebuig total d'una traducció de l'ibèric feta a partir d'unes similituds poc raonades, i que podrien ser senzillament casuals o fruit de contactes i manlleus produïts en una època molt reculada, amb el basc modern.

21. Per al tractament d'aquesta qüestió en algunes publicacions més o menys recents, vegeu, entre altres, GORROCHATAGUI i LAKARRA, 2001; MICHELENA, 1974; RODRÍGUEZ RAMOS, 2002*d*; ORDUNA, 2005 i 2006; VELAZA, 1996*b*.

22. Per a les últimes aportacions en aquest sentit, vegeu ORDUNA, 2005. En aquest treball es dona, partint en primer terme de la comparació interna dels textos ibèrics entre ells, una visió de conjunt de la formació del sistema de numerals ibèrics en forma lèxica. Aquest numerals coincideixen sorprenentment amb els bascos.

En definitiva, per tant, la vinculació de l'ibèric amb cap altra llengua no sols no ha pogut ser mai provada, sinó que en un determinat moment es considera que l'obsessió per trobar una branca lingüística a l'ibèric pesa negativament i entorpeix, més que no afavoreix, el correcte desenvolupament de l'estudi d'aquesta llengua.

El desxiframent de l'escritura ibèrica

Malgrat que l'ibèric és una llengua pràcticament del tot indesxifrada, això no vol dir que els seus textos, tot i estar majoritàriament escrits en una escriptura epicòrica pròpia, siguin il·legibles.²³ La lectura dels epígrafs ibèrics és possible des dels anys vint del segle passat, quan Gómez Moreno va aconseguir finalment donar les equivalències fonètiques definitives per a la majoria dels signes ibèrics.

La història de la descodificació dels signes ibèrics no porta, però, exclusivament el nom de Gómez Moreno. Les primeres temptatives de desxiframent de l'escriptura ibèrica es remunten, de fet, fins al segle XVI, mentre que les darreres aportacions són molt recents. Els primers intents de treure l'entrellat de l'enigmàtic i suggeridor sistema d'escriptura dels ibers provenen del camp de la numismàtica,²⁴ cosa poc sorprenent si tenim en compte que les primeres peces amb inscripció ibèrica conegudes foren precisament les monedes.

Molts anys abans que el mateix Gómez Moreno, doncs, alguns numismàtics

23. La gran majoria dels textos ibèrics estan escrits en el que anomenem «signari ibèric», un semisil·labari que presenta dues gran variants: la septentrional (amb diferència, la més estesa) i la meridional (encara no del tot desxifrada). A banda, comptem també amb alguns textos en llengua ibèrica, però en escriptura grega. Es creu que aquests últims textos van contribuir decisivament al desxiframent del signari ibèric per Gómez Moreno.

24. VELAZA, 1996b: «los primeros en abordar el estudio del signario fueron los numismatas, quienes hallaban las “primitivas letras hispánicas” en las distintas emisiones de monedas acuñadas con leyenda ibérica y celtibérica. Por supuesto, los primeros signos en ser identificados fueron aquéllos que ofrecían una clara semejanza formal con el alfabeto griego: así, Antonio Agustín reconoció ya en 1587 las grafías de **s**, **ś** y **n**; en 1752 Velázquez identificó la **a**, la **e**, la **l**, la **r** y Pérez Bayer en 1772 la **i**. El primero en adjudicar un valor silábico a un signo fue Grotefend en 1844, que además de la **u** y la **ř**, leyó correctamente el silabograma **ki**. Más tarde, en 1870, Heiss identificó los signos **ba** y **bi**, en 1871 Delgado la **o** y la **m**, en 1880 Zóbel de Zangróniz los silabogramas **ka**, **ke**, **ko** y **ku** y en 1890 Pujol y Camps el que corresponde a **to**».

havien ja trobat les equivalències correctes d'algunes grafies, fins i tot s'havien adonat del caràcter mixt d'aquest sistema d'escriptura, en captar que alguns signes no eren alfabètics sinó sil·làbics. Això no obstant, Gómez Moreno fou el primer d'arribar a un desxiframent global i complet, internament coherent i ben tractat, del signari i, en aquest sentit, no queda cap mena de dubte que ell és, de fet, qui aconsegueix que els textos ibèrics siguin, per primer cop, correctament llegits i fonèticament interpretables. D'aquesta manera, com que a partir d'aleshores és possible emprendre l'anàlisi d'aquests textos, no és exagerat afirmar que, amb Gómez Moreno, neix la lingüística ibèrica com una disciplina pròpiament entesa, com una disciplina d'estudi moderna.

Tot i que Gómez Moreno va desxifrar definitivament el principal signari usat per a escriure l'ibèric, la investigació ha anat encara perfeccionant i polint la manera de transcriure els epígrafs en aquesta llengua. Durant els anys seixanta, Maluquer²⁵ s'adonà que, en alguns ploms, existeix una dualitat, un desdoblament de signes que no pot ser, contra el que s'havia cregut, casual. Així, considera que la distribució d'aquestes variants és internament coherent i que, per tant, més que no pas variants al·lomòrfiques, al·logràfiques, d'un mateix signe havien de ser considerades variants significatives. En aquest sentit, Maluquer acaba considerant la possibilitat que les variants simples i complexes d'un mateix signe servissin per a marcar gràficament l'oposició entre oclusives sordes i sonores. Aquesta proposta derivarà posteriorment en la consideració d'un subsistema d'escriptura al qual se sol denominar «dual».²⁶ El dual, en definitiva, és una subvariant del signari ibèric nord-oriental o septentrional, la qual, mitjançant l'addició d'un traç en els signes sil·làbics, distingeix entre la sèrie d'occlusives sordes i la sèrie d'occlusives sonores. Aquesta distinció, inexistente en la majoria dels epígrafs en ibèric, és de gran ajut per a la desambiguació dels freqüents casos d'homografia produïts per les mancances del semisil·labari ibèric.

Tot i les reticències inicials d'alguns investigadors per a l'acceptació del dual, al llarg dels últims temps han vist la llum nous treballs²⁷ que han corroborat la validesa i operativitat d'aquest sistema. El que faltava demostrar és que el dual sí que és un sistema internament coherent, però no ho és en totes les èpoques ni en tot el territori de la mateixa manera. Aquest subsistema d'escriptura és efectiu en les inscripcions més antigues i en les zones epigràfiques del Llenguadoc i de la Catalunya costanera. El dual és, de fet, el sistema emprat en una cília àtica d'Ullastret (MLH III.2 C.2.30), peça que és considerada de les més antigues escrites en ibèric. Les peces més modernes en dual, a l'altre extrem de la forquilla cronològica,

25. MALUQUER, 1968.

26. Nomenclatura proposada per RODRÍGUEZ RAMOS, 2001c, p. 35.

27. Per exemple, HOZ, 1985; CORREA, 1992; RODRÍGUEZ RAMOS, 2001c i 2005; VELAZA, 2003b.

doncs, s'endinsen tan sols fins a principis del segle II aC, tot i que comptem amb un únic exemplar d'època més avançada.²⁸ Pel que fa a la distribució geogràfica d'aquestes inscripcions, el fet que aquest sistema vagi essent cada cop menys precís com més al sud ens situem fa pensar que sigui producte d'un ús merament residual, com si es tractés d'un hàbit d'escriptura fossilitzat que hagués perdut ja la seva raó primera de ser.²⁹ En aquestes peces el dual presenta incoherències internes tan evidents³⁰ que podríem pensar que el seu ús obeeix senzillament a raons ornamentals, potser fins i tot de caràcter arcaïtzant. Així seria si acceptem, com defensen molt raonablement alguns autors,³¹ que el dual és, en realitat i contràriament al que tradicionalment s'havia cregut, el sistema d'escriptura originari; és a dir, el sistema ibèric primitiu que hauria derivat posteriorment en una variant simplificada, que és la que trobem estesa per tot el territori epigràfic ibèric. Això suposa, doncs, una nova proposta sobre com s'hauria propagat l'escriptura ibèrica: mentre que fins ara sols existia la proposta que la difusió es fes en sentit sud-nord, ara es veu viable una propagació en sentit contrari, des del nord cap al sud.

Relacionat també directament amb la qüestió del dual, cal fer finalment esment a l'últim avenç més significatiu en la transcripció de l'ibèric. Es tracta de la proposta d'interpretació d'una de les variants simples del signe **bo** com a variant complexa del signe **ta**.³² Aquest canvi elimina una suposada contradicció interna del sistema, en esborrar del dual una molesta síl·laba **po**, amb un so oclusiu bilabial sord que se suposa inexistent en la fonologia de l'ibèric. L'aplicació d'aquest canvi té com a conseqüència immediata la modificació d'un nombre considerable de lectures de les zones epigràfiques que Untermann³³ anomena B (el Llenguadoc) i C (la Catalunya costanera), aquelles on el dual és més efectiu. De fet, aquesta mal llegida síl·laba **bo** feia que aquests territoris epigràfics tinguessin un elevat nombre de formes estranyes que encaixaven malament amb una interpretació com a pròpiament ibèriques, la qual cosa havia contribuït precisament a fer dubtar de la plena iberització del territori.³⁴ La relectura de **bo** en **ta**, tanmateix, produeix modificacions tan significatives en el lèxic i l'onomàstica que obliguen al replantejament de l'excepcionalitat atribuïda a les inscripcions d'aquestes àrees i a

28. Es tracta d'un penjoll provinent de Can Gambús (Sabadell), datable al s. I aC. Vegeu ARTIGUES, CODINA, MONCUNILL i VELAZA, 2007.

29. Aquest fet és especialment constatable a les ceràmiques pintades de Lliria i al plom de Castelló, en el qual, paradoxalment, Maluquer va intuir per primera vegada que la presència de síl·labogrames simples al costat dels complexos podia assenyalar algun tipus de distinció fonètica.

30. Cf., per exemple, les inscripcions pintades sobre ceràmica de Sant Miquel de Lliria.

31. VELAZA, 2006; FERRER, 2005, p. 967-970.

32. FERRER, 2005, comunicació presentada en el IX Col·loqui Internacional sobre Llengües i Cultures Paleohispàniques, celebrat a Barcelona.

33. En els *Monumenta Linguarum Hispanicarum*.

34. Vegeu nota 5.

la reconsideració d'alguns dels principals arguments esgrimits per qüestionar la plena iberització de la zona.

En conclusió, per tant, veiem com al llarg de les últimes dècades s'han produït importants avenços pel que fa a l'estudi de l'escriptura ibèrica. Aquests avenços han portat a la formulació de noves hipòtesis sobre la naturalesa de l'antroponímia preromana de Catalunya i, en conseqüència, sobre l'entitat de la llengua preromana pròpia d'aquest territori.

L'onomàstica ibèrica

Les deficiències d'interpretació dels textos ibèrics minven considerablement en el camp de l'onomàstica —de la toponímia i l'antroponímia—, essent com és aquesta la part més ben coneguda de la llengua ibèrica. D'altra banda, el reconeixement de l'onomàstica ibèrica és el punt de sortida fonamental per a emprendre l'estudi de la resta dels aspectes lingüístics.

LA TOPONÍMIA

La toponímia ibèrica és identificable gràcies, d'una banda, a les llegendes monetals i, de l'altra, a la menció esporàdica de topònims i etnònims en els relats dels historiadors grecs i llatins. Així, doncs, la voluntat d'identificació i localització els topònims ibèrics es troba ja en els primers treballs sobre aquesta llengua, gràcies al fet que es veu possibilitada per la menció, adaptació o adopció dels noms indígenes per part de grecs i romans.

Comptem, per exemple, amb un determinat nombre d'emissions monetals bilingües, en ibèric i en llatí. Alguns d'aquests casos podrien ser **ar**se / SAGVN-TINV, **iltir**ta / ILERDA o **k**else / CELSA, entre altres. En segon lloc, alguns topònims reapareixen a les fonts antigues, gregues o llatines. Alguns exemples podrien ser: **saltu**ie, relacionable amb la *Salduvia* o *Salduba* citada per Plini, o **lauro**, citat com a *Lauro* a les fonts antigues i en un text epigràfic llatí (CIL II 3875). De vegades, els topònims ibèrics resulten fàcilment identificables per la senzilla raó que els trobem directament adoptats pel llatí. Això és el que passa, per exemple, amb **baitolo**, adaptat com a *Baetulo*, **ilturo**, que passa a *Iluro*, **bar**keno, adaptat com a *Barcino*, o **tarakon** (en el cas que es tracti d'una emissió autèntica), fàcilment identificable amb *Tarraco*.

La toponímia ibèrica és l'única evidència palpable que tenim que l'ibèric va

exercir efectivament com a llengua de substrat en la formació de determinades paraules en català. Poblacions com ara Isona, Guissona, Barcelona, Badalona o Lleida, comarques com ara Osona i noms de carrers com Via Laietana tenen, amb tota seguretat, un origen ibèric.

L'ANTROPONÍMIA

Per a l'estudi dels noms de persona ibèrics comptem amb l'existència d'un document de cabdal importància: l'anomenat bronze d'Ascoli, una peça trobada a Itàlia l'any 1908. Es tracta d'una inscripció romana datable al 89 aC en la qual es concedeix la ciutadania romana a una sèrie d'oficials pertanyents a una tropa auxiliar de l'exèrcit. Al final del text trobem una llista d'uns trenta noms, la majoria dels quals són ibèrics, agrupats segons el seu origen i sempre seguits de la indicació del patronímic.

Un dels primers treballs destinats a l'estudi dels noms personals ibèrics a partir d'aquest bronze és «Iberische Personennamen», d'Hugo Schuchardt,³⁵ un dels pares i màxims difusors del bascoiberisme. En aquest treball, les formes ibèriques del document llatí són comentades estrictament a partir de la comparació amb el basc. Tanmateix, en el moment que escriu Schuchardt, previ a la descodificació del signari ibèric, no era possible encara de detectar l'aparició dels mateixos noms personals del bronze esmentat en l'epigrafia pròpiament ibèrica. Qui explotarà al màxim l'estudi del bronze d'Ascoli en comparació amb els textos epigràfics ibèrics serà Jürgen Untermann.³⁶

Una observació atenta d'aquest llistat va permetre d'extreure algunes conclusions precises a propòsit del particular sistema de formació de noms de persona en ibèric: la gran majoria dels antropònims està formada per dos elements en certa manera independents, cadascun dels quals pot entrar, al seu torn, en combinació amb altres formants per tal de produir nous noms de persona. D'aquesta manera i de mica en mica, a partir de l'aplicació d'un sistema comparatiu entre el bronze d'Ascoli i els textos epigràfics ibèrics, va ser possible la confecció d'una llista dels elements que intervenen en la formació de noms personals ibèrics. El repertori més exhaustiu d'aquests formants antroponímics és el presentat per Untermann a MLH III.1, on se n'inventarien 141. Cadascun d'aquests elements antroponímics rep un nombre de referència,³⁷ que és al qual es remet sistemàticament en les entrades d'aquest repertori. Aquesta llista d'Untermann s'ha vist necessàriament ampliada gràcies a les troballes de textos ibèrics que s'han anat pro-

35. SCHUCHARDT, 1912.

36. Vegeu MLH III.1, capítols 6 i 7.

37. MLH III.1 (§ 7.1-141)

duint durant els quinze anys que han passat des de la publicació dels MLH. Autors com ara Rodríguez Ramos³⁸ o Marques de Faria³⁹ s'han encarregat d'anar mantenint al dia la llista iniciada per Untermann.⁴⁰

En definitiva, doncs, el bronze d'Ascoli és d'extrema importància, perquè no proporciona sols una llista tancada de cinquanta-dos noms personals ibèrics, sinó que revela els mecanismes propis de la llengua ibèrica per a formar noms de persona. Gràcies a la troballa d'aquesta peça, per tant, el coneixement que tenim de l'antroponímia ibèrica és fiable i precís.

D'altra banda, el bon reconeixement de l'antroponímia ibèrica posa de manifest que les paraules ibèriques poden anar acompanyades d'unes terminacions que sembla que en precisen d'alguna manera el significat o la categoria gramatical. Així, doncs, la identificació segura dels noms personals possibilita també la detecció d'una sèrie de morfemes que acompanyen, en forma de sufixos o prefixos, aquests noms. A partir d'aquí es pot passar també a efectuar una anàlisi dels diferents contextos d'aparició i la distribució de cadascun d'aquests elements. El que això significa, ni més ni menys, és que, actualment, l'estudi de l'antroponímia és la pedra angular de la lingüística ibèrica.

Tot i que l'eficiència d'aquest procediment descrit per a la identificació de noms personals ibèrics queda més que garantida, cal també tenir-ne presents algunes limitacions metodològiques. En realitat, molts d'aquests formants antroponímics deuen ser formes apel·latives pròpies del lèxic comú, de manera que ens trobaríem amb compostos com ho poden ser Diògenes en grec, o Montserrat en català. El que això inevitablement comporta és el risc que, en alguns casos, la combinació de dos elements d'aquest tipus no respongui a la formació d'un nom personal, sinó a una paraula d'una altra categoria, com ara un topònim o senzillament una forma del lèxic comú.⁴¹ Dit encara d'una altra manera, aquesta possible ambivalència d'alguns formants antroponímics obliga a considerar la possibilitat que algunes paraules formades per dos elements per als quals és possible anar trobant paral·lels fins a arribar al bronze d'Ascoli no siguin, en realitat, noms de persona, sinó un altre tipus de paraula. L'única via possible per a discernir si ens tro-

38. Vegeu, per exemple, RODRÍGUEZ RAMOS, 2001a, 2002b i 2002c.

39. Vegeu, per exemple, FARIA, 1990-1991, 1994b, 1995a, 1995b, 1997, 1999, 2000a, 2000b, 2001, 2002a, 2002b, 2003a, 2003b, 2004a, 2004b, 2005a, 2005b i 2006.

40. Vegeu també MONCUNILL, 2007a, p. 51-54.

41. UNTERMANN, 1998b, § 7: «La prueba de que un elemento que tiene su lugar en la composición antroponímica también aparece entre los lexemas apelativos de la lengua ibérica siempre está expuesta al peligro de llevar a un *circulus vitiosus*: cuando se encuentra uno de los 140 segmentos que vuelven a aparecer en antropónimos en el contexto más amplio de una inscripción que no consiste exclusivamente en nombres personales, a primera vista tenderemos a tomarlo como indicio de un antropónimo aun cuando el resto del texto no apoye tal interpretación.»

bem en el primer cas o en el segon és la consideració de les paraules ibèriques no sols tenint-ne en compte la morfologia, sinó també el seu context lingüístic, i el suport sobre el qual es troben inscrites.

Un exemple esclaridor de com es pot sortir d'aquest cercle tancat podria partir d'un dels noms documentats al bronze d'Ascoli: *Adingibas*. En comparació amb dos noms més inscrits en aquesta peça, *Vmargibas* i *Balciadin*, és possible descompondre aquell primer en els formants *Adin* i *gibas*. Aquests formants, al seu torn, els tornem a trobar en escriptura ibèrica en formes com ara **kibas-kitar** (G.1.6,B-1) i **atin-belaur** (C.18.5,2), de la qual cosa deduïm que tant **kitar** com **belaur**, tot i no aparèixer al bronze d'Ascoli, són també formants antropònims. Pel que fa a **kibas-kitar**, tanmateix, tenim un testimoni que fa dubtar del seu caràcter antropònimic. Es tracta de la llegenda monetal **arskitar** (A.33-4), en la qual és identificable el topònim **ars** seguit de **kitar**, el mateix element que hem aïllat a **kibas-kitar** (G.1.6,B-1). Això és indicatiu que, almenys en alguns casos, **kitar** no és un formant antropònimic, sinó una «paraula» que acompanya noms de lloc. Ara bé, es tracta d'un sufix o d'una paraula independent? Si fem un pas més en l'argumentació, podríem aduir que **kitar** mostra una col·locació paral·lela a la de **salir**, paraula ibèrica a la qual se sol donar el sentit de 'diner'. El cas és que tant **kitar** com **salir** apareixen en llegendes monetals just darrere d'una expressió toponímica, de manera que podríem pensar que siguin paraules pertanyents a un mateix camp semàntic i potser també a una mateixa categoria gramatical. Això, d'altra banda, encaixaria bé si retornem a la forma **kibas-kitar** (G.1.6,B-1), de la qual hem fet partir l'argumentació. Si agafem aquesta paraula en un context més general, observem que es troba just darrere d'un nom personal sufixat amb **-ka**, sufix que s'associa a les expressions numerals, i just davant d'una sèrie numèrica, i que aquesta estructura es troba exactament en un altre plom de Iàtova, implicant-hi ara, però, el terme **salir** (**akarisalir** (F.20.2,B-11b)). En definitiva, doncs, com que la identificació de noms personals no es pot fer formalment de manera irrefutable, es fa imprescindible la consideració de les paraules sempre en relació amb el context lingüístic i amb la funcionalitat de la inscripció.

Una altra qüestió que mereix ser tractada és l'existència d'alguns noms personals que s'escapen de la formació binària típica. Tot i que, com ja hem dit, la majoria dels noms personals ibèrics estan formats per dos elements en composició, Untermann va detectar la possible existència de noms unimembres, als quals anomena *Kurznamen*.⁴² Aquest no seria l'únic cas de noms personals que no obeirien a la típica formació bimembre identificada a partir del bronze d'Ascoli. Faria,⁴³

42. MLH III.1 (§ 614).

43. Aquest autor proporciona una llista de noms personals trimembres a FARIA, 2006, p. 116-117, on inclou en cada cas les publicacions anteriors on apareixen recollits.

per la seva banda, ha registrat una bona quantitat de noms personals segmentables en tres elements antroponímics, això és, de noms personals trimembres. Cal dir, tanmateix, que la identificació de trimembres no sempre és del tot clara: en primer lloc, pot resultar difícil de discernir si es tracta millor d'un bimembre seguit d'un unimembre; en segon lloc, alguns dels formants adduïts per Faria com a formadors de trimembres admetrien també una interpretació com a sufixos.

Finalment, cal fer esment de l'aparició, en els textos ibèrics, de noms personals que podrien admetre una interpretació com a manlleus⁴⁴ d'altres llengües. Un cop més, la identificació de noms personals estrangers en les inscripcions ibèriques no sempre és del tot evident i, en alguns casos, potser seria fins i tot més ajustada una interpretació dins de la mateixa antroponímia ibèrica. Sigui com sigui, trobem dins del corpus d'inscripcions ibèriques alguns noms per als quals ha estat proposada una atribució a la llengua llatina, gal·la, celtibèrica o grega; aquests manlleus, d'altra banda, no són un fenomen gens rar tractant-se com es tracta de cultures en constant contacte. De fet, és fins i tot probable que no sols trobem manlleus en el camp de l'onomàstica sinó en el camp del lèxic en general.

44. Vegeu MLH III.1 (§ 617).

Estructuració del repertori

Aquest repertori antroponímic s'articula a partir de l'ordenació alfabètica dels noms comentats. La majoria de les entrades consten de set camps diferents: transcripció, referència de la peça en els MLH d'Untermann, suport, jaciment, cronologia, comentari i aparat bibliogràfic.

CAMP 1: TRANSCRIPCIÓ

Aquest recull presenta tots els noms personals en alfabet llatí, cosa que significa que les inscripcions en signari ibèric, grecoibèric o grec han estat prèviament transcrites. Així, doncs, la distribució de les entrades ha estat feta segons l'ordre alfabètic llatí: **a b d e g i k l m / m n o r / r s / s t u**. A banda d'aquests caràcters, en alguns casos excepcionals s'ha fet ús del signe buit **X**, per a indicar que ens trobem davant d'un signe encara no desxifrat.

L'únic punt conflictiu per a l'alfabetització del repertori ha estat la col·locació de les paraules incompletes pel començament, que finalment han estat agrupades al final del conjunt. Aquests mots fragmentaris, tal com s'especificarà a l'apartat següent, es distingeixen pel fet d'anar introduïts per un claudàtor o per una *crux*.

Les entrades, doncs, que apareixen ordenades per ordre alfabètic, consten en primer lloc de la transcripció. És possible saber en aquest camp si la paraula apareix en una inscripció ibèrica o en una inscripció en llatí o grec. En el primer cas, les formes apareixen sempre transcrites en negreta. La negreta és, de fet, la convenció tipogràfica comunament usada per a indicar, no sols que es tracta d'una paraula en llengua ibèrica, sinó també que ha estat escrita en algun dels sistemes d'escriptura paleohispànics emprats habitualment per a notar l'ibèric, és a dir, en signari meridional, septentrional o grecoibèric. Quan la paraula ibèrica es troba, en canvi, en un text llatí o grec, la tipografia usada és la cursiva sense negreta. Fi-

nalment, els pocs textos en llengua ibèrica però en alfabet llatí —textos que no queda del tot descartat que hagin de ser considerats senzillament llatins, però amb noms ibèrics adaptats— se solen transcriure en majúscula rodona i sense cursiva.

A banda de la negreta, s'ha fet servir una altra convenció tipogràfica, la cursiva, per tal d'indicar els casos en què l'escriba ha diferenciat la sèrie d'oclusives sordes de la de les oclusives sonores. Dit d'una altra manera, es fa ús de la negreta cursiva per a transcriure les inscripcions en grecoibèric i en sistema dual. És possible, a més, distingir les primeres de les segones a partir de la informació aportada en el camp 2, tal com aclariré més avall. El fet que la cursiva indiqui concretament que en la inscripció es fa ús del dual o del grecoibèric comporta que es mantingui també la rodona, i que, per tant, es transcriu sols amb la sèrie d'oclusives sordes, les paraules en què seria possible de fer distinció de sonoritat o sordesa en la sèrie de les oclusives a partir de les dades obtingues en altres documents en escriptura dual, grecoibèrica o llatina; però, com que aquests no estan escrits pròpiament en cap d'aquest sistemes, s'ha preferit optar per la no-desambiguació dels sons oclusius. Això comporta, per exemple, que tot i que sapiguem que el formant **atin** es pronunciava, en realitat, amb l'oclusiva dental sonora, sols l'haguem transcrit com a **adin** en els casos d'escriptura alfabètica o dual.

A banda de les convencions tipogràfiques, en la transcripció també apareixen alguns signes diacrítics, que són indicatiu del següent:

+++ Restes d'algun signe per al qual no és possible determinar de quin caràcter es tracta. Cada *crux* correspon a una lletra perduda.

abc Lectura insegura i, per tant, susceptible de posteriors correccions.

[abc] Caràcters perduts per als quals es fa possible una restitució.

[- - -] Nombre indeterminat o superior a dos caràcters perduts per als quals no és possible una restitució.

[-] i [- -] Caràcters perduts en un nombre intuïble, a partir de l'espai que ocupa la llacuna. Cada guió equival a un signe.

] Inscripció incompleta pel principi, generalment per una fractura del suport.

[Inscripció incompleta pel final, generalment per una fractura del suport.

Pel que fa a la segmentació de les seqüències, aquesta se sol sustentar en les interpuncions visibles sobre la peça o en els canvis de línia. Pel que fa als casos de *scriptio continua*, s'ha efectuat una segmentació del text sols quan aquesta podia ser feta amb garanties suficients. En tot cas, però, al cos de l'entrada s'especifiquen quins són els criteris de segmentació seguits i les eventuais possibilitats alternatives.

CAMP 2: CATALOGACIÓ

Tot seguit del terme en ibèric, apareix el que podríem definir com una mena de signatura, és a dir, una indicació que permet catalogar la peça dins dels *Monumenta Linguarum Hispanicarum* d'Untermann. L'ordenació dels textos ibèrics feta per UNTERMANN consta d'una lletra (de la A a la H) que marca generalment —a excepció de la A, que es reserva per a les llegendes sobre monedes— el territori on ha estat trobada la peça.⁴⁵ Les entrades principals d'aquest repertori pertanyen a les zones C i D, encara que, en el cos de les entrades, es fa sovint al·lusió a formes documentades a altres territoris epigràfics. El número que segueix indica el jaciment d'on prové la troballa i la xifra següent la catalogació de la peça dins del jaciment. Separada ja per una coma, podem trobar a continuació una lletra majúscula quan en una mateixa peça hi apareixen diversos textos. L'última indicació numèrica fa referència, finalment, a la línia del text en què es troba integrada la forma comentada en qüestió. Tot i que gairebé totes les entrades disposen d'aquest segon camp, les peces que han estat trobades amb posterioritat a la publicació de MLH i en jaciments on encara no s'havia trobat anteriorment cap peça amb un epígraf ibèric no tenen cap signatura.

CAMP 3: SUPORT

Després de la signatura de la inscripció, es menciona el tipus de suport sobre el qual trobem el text. La menció del suport es fa sempre seguint les indicacions dels MLH o de l'*editio princeps* de l'epígraf, quan aquest és posterior a la publicació del corpus d'Untermann.

CAMP 4: JACIMENT I POBLACIÓ

Tot seguit, s'especifica el nom del jaciment i del municipi on ha estat trobada la peça inscrita en qüestió. En els casos on no figura una signatura per a situar la forma en el corpus d'Untermann, s'indica també la província, que, d'alguna manera, substituiria la primera informació donada en el camp 2.

45. A: monedes; B: inscripcions del sud de França i Pirineus; C: inscripcions de la costa catalana; D: inscripcions de l'interior de Catalunya; E: inscripcions d'Aragó; F: inscripcions de la costa valenciana des de l'Ebre fins al Xúcar; G: inscripcions del territori comprès entre el Xúcar i el Segura (actuals províncies d'Alacant, Múrcia i Albacete); H: inscripcions de l'est d'Andalusia (províncies d'Almeria, Jaén i Còrdova). Excepcionalment hi ha una inscripció ibèrica trobada a Cagliari, que porta la lletra X.

CAMP 5: CRONOLOGIA

La cronologia de la peça ocupa el quart lloc de cada entrada, per bé que en alguns casos, ja sigui perquè la peça no és datable amb seguretat, ja perquè les publicacions consultades no en donen prou informació, l'entrada no conté aquesta dada. La majoria de les cronologies parteixen de les apreciacions fetes a *l'editio princeps* de la peça o als MLH d'Untermann.

CAMP 6: COMENTARI EPIGRÀFIC I LINGÜÍSTIC

Fins aquí tota la informació és relativa a aspectes que afecten la localització cronològica i espacial de l'entrada. Després d'això, es passa ja a fer un comentari lingüístic de la paraula. El cos pròpiament dit de l'entrada consta, en primer lloc, d'unes breus indicacions de caire paleogràfic en les quals es fa referència a eventuais dificultats i variants de lectura. Seguidament, es passa als comentaris lingüístics pròpiament dits: es comenten les probabilitats que hi ha que la forma equivalgui a un nom propi, s'aporten els paral·lels necessaris per a justificar l'opció presa, s'analitza la sufixació de la paraula i, en els casos de *scriptio continua*, es proposa la segmentació que es considera més encertada. Pel que fa al desglossament dels noms personals i els paral·lels adduïts, se sol remetre a un paràgraf numerat que pertany a la compilació de formants antroponímics duta a terme per Untermann en els MLH.

CAMP 7: APARAT BIBLIOGRÀFIC

L'última informació que finalment proporciona cada entrada és la bibliogràfica, que apareix repartida en tres blocs diferents.⁴⁶ En primer lloc apareix *l'editio princeps* de la peça. Per omissió s'entén que la inscripció ha estat per primer cop publicada en els MLH d'Untermann. Tot seguit, s'indica l'aparició de la paraula en els diferents lèxics de la llengua ibèrica i, finalment, es fa un recull de la bibliografia recent on ha estat tractat directament el terme comentat. En aquest punt, és important remarcar que les referències bibliogràfics recollides són selectives, més que no pas exhaustives, i que es dona prioritat a les publicacions posteriors a MLH, ja que s'entén que, com que es proporciona la referència directa sempre d'aquesta obra, es pot tenir ja fàcil accés a la bibliografia allí citada.

46. Cadascun d'aquests blocs apareix separat de l'altre per un punt i un guió llarg.

Repertori d'antropònims ibèrics

abaŕgeborste

C.2.3,A-2

Làmina de plom

Puig de Sant Andreu, Ullastret

225-175 aC

La seqüència conté els elements **abaŕ**, que almenys en alguns casos pot actuar de formant antroponímic (§ 7.1), **bors** (cf. *borste* (C.2.3,A-2), **kitei-bors** (F.20.1,A-II,8) i **atulakei-bors** (F.20.1,B-I,6)), l'infex **-ke-** i el sufix **-te**. És simptomàtic que la paraula justament anterior del text sigui precisament *borste*. Encara que el sufix **-te** sigui freqüent darrere de formes antroponímiques, i que l'estructura binària de la paraula coincideixi amb la dels noms personals, no podem afirmar amb gaire seguretat que ens trobem davant d'un antropònim. Orduña, per la seva banda, argumenta una interpretació com a numeral en forma lèxica.

Bibl.: OLIVA, 1967.— SILES, 1985, núm. 13; SILGO, 1994, p. 22.— UNTERMANN, 1998*b*, n. 7.1; RODRÍGUEZ RAMOS, 2001, p. 16; ORDUÑA, 2005.

abaŕkebiotar

C.0.2,C-1

Fragment de plom

Província de Tarragona

S. III-II aC?

Seqüència de segmentació controvertida. Sembla segura la identificació d'un element inicial **abaŕ**, interpretable, almenys en algunes ocasions, com a formador d'antropònims (§ 7.1). Per a la resta, diverses hipòtesis són versemblants:

si **biotař** és també un element onomàstic, ens trobaríem davant d'un nom personal compost en què es documentaria l'infix **-ke-**, conegut en altres contextos similars (cf. **otoiltir** (F.21.1,A-6) / **otokeiltir** (F.21.1,A-8)). De tota manera, no és tampoc descartable que **tař** sigui un element independent (§ 7.115) i **bio** una variant de **bios** (cf. **biosildun** (G.1.3,3), **setibios** i **barkabiosbaite**[]). Si aquesta última segmentació fos la correcta, obtindríem un compost trimembre. Finalment, una interpretació alternativa de la seqüència és la que proposa Orduña, per al qual **abarkebiotar** amagaria un numeral en forma lèxica. Per a una forma estructuralment similar, vegeu **abařgeborste**.
 Bibl.: UNTERMANN, 1985.—VELAZA, 1991, núm. 8; SILGO, 1994, p. 22, 84 i 127.—ORDUÑA, 2005.

abarkis

C.4.1,4

Làmina de plom

El Castell, Palamós

300-250 aC

Seqüència integrada pel nom personal **abarkis** (compost pels elements **abar** (§ 7.1) i **(ar)kis** (§ 7.14), que aquí apareixeria en una forma reduïda explicable per un plausible fenomen fonètic, o gràfic, d'haplologia). La paraula que segueix aquest antropònim és **batir**, que es repeteix diverses vegades en aquest mateix plom, sempre darrere de noms de persona, cosa que acabaria de corroborar la interpretació antroponímica de la paraula. Els noms que van seguits del terme **batir** són, en concret: **adintaneř**, **agirtibař**, **ařbim**, **beleřbedi**, **bilosbim**, **bilostaneř**, **ibeitike**, **lakuarģis**, **sortike** i **jbeitike**. D'una manera similar a com ho fa **batir**, actua també el freqüent terme ibèric **baites** (probablement **baides**), que ha estat posat en relació amb el grec μάρτυρες 'testimonis'. Si aquesta equació fos correcta, els noms personals del plom correspondrien a persones invocades, en qualitat de testimonis, amb la intenció de segellar un determinat pacte o contracte.

Bibl.: RIURÓ, 1982.—VELAZA, 1991, núm. 9.—UNTERMANN, 1998b, n. 6.1.—FARIA, 1995a, p. 323; FARIA, 2003b.

abašager

C.2.3,B

Làmina de plom

Puig de Sant Andreu, Ullastret

225-175 aC

Seqüència sense paral·lels del tot segurs. De tota manera, l'existència d'un freqüent formant antroponímic **aker** (§ 7.7) fa que no sigui impossible que la forma hagi de ser descomposta en **abaš** (cf. **ašs-abaš** (A.6.03)) i **ager**, i interpretada com a nom personal. Cal fer notar, de la mateixa manera, que la paraula precedent **atabager** (C.2.3,B) presenta un final idèntic.

Bibl.: OLIVA, 1967.— SILES, 1985, núm. 26; SILGO, 1994, p. 23 i 26 (**abašakeba**).

Abiner

IRC V, 11

Petit vas de terra *sigillata*

Isona

L'aparició d'aquesta paraula en una de les dues estampilles bessones del morter de Caminreal E.15.1,2 (= K.5.4,2), va suscitar la hipòtesi que **abiner** pogués equivaler a la forma llatina *servus* ('esclau'). De tota manera, el caràcter bilingüe de les dues estampilles és dubtós (vegeu VELAZA, 1996a, p. 329). D'altra banda, la inscripció *Fulvius Abiner* sobre un *instrumentum domesticum* d'Isona (IRC V, 11) faria molt plausible una interpretació de la forma com a nom personal (MONCUNILL i VELAZA (e. p.)). Potser hauríem, doncs, de comptar amb un antropònim ibèric format per **abi** i **ner**? Recordeu també *Abisunhari*, de l'estela de Lerga.

Bibl.: IRC V, 11.— MONCUNILL i VELAZA (e. p.).

adintanes

C.4.1,4

Làmina de plom

El Castell, Palamós

300-250 aC

Seqüència integrada pel nom personal **adintanes** (format pels elements **atin** (§ 7.19) i **tanes**, abans de FERRER, 2005, llegit erròniament com a **bones** (§ 7.45)). Segueix, en *scriptio continua*, el terme **batir**, que es repeteix diverses vegades en aquest mateix plom i que, en aquest cas, va seguit d'un hipotètic sufix **-s**, per al qual no disposem de bons paral·lels. Vegeu, quant a aquesta qüestió, el nom **abaškis** (C.4.1,4).

Bibl.: RIURÓ, 1982.— VELAZA, 1991, núm. 73; SILGO, 1994, p. 29.

agásdiger

C.1.6-A,3

Làmina de plom

Empúries, l'Escala

S. IV-III aC

Possible nom de persona format pel ben documentat **tiker** (§ 7.125) i un element **akaś**, sense paral·lels exactes. Convé recordar, tanmateix, l'existència d'un hipotètic formant **aka** (cf. **aka-noś** (C.8.1), **aka-iltir** (G.16.1,A-B) i **aka-nur** (B.4.10,1)). Per la seva banda, Rodríguez Ramos considera la possibilitat que es tracti d'una variant d'**ekar**, segons el seu parer, una forma interpretable com a formant antroponímic.

Bibl.: ALMAGRO, 1951, n. 6.— SILGO, 1994, p. 26 i 139.— RODRÍGUEZ RAMOS, 2002c, p. 38.

agirođin

C.41.1,2

Ponderal d'argila cuita

Alorda Park, Calafell

S. III aC

Nom personal format pels elements antroponímics en composició **akir** (§ 7.7) i **ořtin** (§ 7.95). Cal destacar que el primer nom personal del text comparteix amb aquest el primer formant antroponímic (cf. **agirukeřte** (C.41.1,1)).

Bibl.: MORER, SANMARTÍ i VELAZA, 2004a.— MONCUNILL, 2007a, p. 69.— VELAZA, 2002c, p. 413-414; HOZ, 2005a, p. 81.

agirtibaś

C.4.1,5

Làmina de plom

El Castell, Palamós

300-250 aC

Seqüència integrada pel nom personal **agirtibaś** (format pels elements **akir** (§ 7.7) i **tibaś** (§ 7.124)). Segueix, en *scriptio continua*, la paraula **batir**, que es repeteix diverses vegades en aquest mateix plom (vegeu **abarkis** (C.4.1,4)). Per a la identificació d'una possible marca de femení en **ti-baś**, vegeu VELAZA, 2005, i l'entrada **tortinbalař**.

Bibl.: RIURÓ, 1982.— VELAZA, 1991, núm. 26; SILGO, 1994, p. 26.— VELAZA, 2005.

agirukerte

C.41.1,1

Ponderal d'argila cuita

Alorda Park, Calafell

S. III aC

Nom personal format pels elements **akir** (§ 7.7) i **uker** (fins ara no documentat, tot i que, per una metàtesi, podria remetre al formant conegut **ufke** (§ 7.140)). Al final de la paraula és possible d'aïllar un morf **-te**. Com que aquest sufix és present en una estructura formular esquematitzable com a NP-**te+ekiar**, que sol ser interpretada, a partir dels suports on apareix i de la comparació amb altres paral·lels epigràfics en el món antic, com una marca d'autoria, és una proposta molt factible que aquest segment **-te** hagi de ser interpretat com una marca d'agent (vegeu, per a més arguments de pes, VELAZA, 2002b). Atès que, en aquesta tortera de Calafell, l'antropònim sufixat **agiruker-te** va seguit del terme **iustir**, potser podríem seguir estirant del fil i postular algun tipus de similitud amb **ekiar**, pel fet que intervindrien en una estructura paral·lela. Podria ser, doncs, que fossin paraules d'una mateixa categoria gramatical, potser verbal? Vegeu, tanmateix, la problemàtica esbossada en **bilos/arckerdegiar** (C.12.2).

Bibl.: MORER, SANMARTÍ i VELAZA, 2004a.— MONCUNILL, 2007a, p. 70.— VELAZA, 2002c, p. 413-414; HOZ, 2005a, p. 81.

aidutigerka

C.1.24,A-5

Làmina de plom

Empúries, l'Escala

225-175 aC

Nom personal format per **aitu** (§ 7.5) i **tiker** (§ 7.125) i sufixat amb **-ka**, de la mateixa manera que els altres dos noms de persona que el precedeixen: **erdebaska** i **bintufgeska** (C.1.24,A-5).

Bibl.: SANMARTÍ, 1988 (**abadutikerka**).— FARIA, 1990-1991, p. 82 (**aidutiger**); UNTERMANN, 1996a, p. 86-93; PANOSA, 1999, núm. 10.30; FARIA, 2004b, p. 175-176; ORDUÑA, 2006, p. 271-284.

aiunikuřskate

C.21.10,3

Làmina de plom

Castellet de Banyoles, Tivissa

S. III aC

Probablement nom personal format pels elements **aiuni** (§ 7.6) i **kuřs** (susceptible també d'intervenir en la composició antroponímica a **bankuřs** (H.0.1,B.b-2) i potser fins i tot a **lakukuse** (D.18.1,C-4), encara que també és possible la seva aparició en altres contextos) i sufixat per una amalgama **-ka-te**.

Bibl.: ASENSIO, MIRÓ, SANMARTÍ i VELAZA, 2003a.— MONCUNILL, 2007a, p. 73.— ORDUÑA, 2006, p. 309-311.

aiuniltun

C.8.12

Plom en forma de disc

Badalona

Forma que apareix repetida un altre cop, però en sentit invers, sobre la mateixa peça. Sens dubte, nom personal format pels elements **aiun** (§ 7.6) i **iltun** (§ 7.62).

Bibl.: COMAS, PADRÓS i VELAZA, 2002a.— MONCUNILL, 2007a, p. 74.— LUJÁN, 2005, p. 475-476.

aiunortinika

C.21.6,A

Làmina de plom

Castellet de Banyoles, Tivissa

Seqüència complexa en la qual són identificables els elements següents: un nom personal **aiunortin** (format pels elements **aiun** (§ 7.6) i **ořtin** (§ 7.95, malgrat la diferència en les vibrants)) i un sufix **-ika**, que podria ser una variant fonètica del més ben conegut **-ka**, encara que no és possible definir un context fonètic clar d'aparició de cadascun. Segueix, en *scriptio continua*, **bitařantesiř**, descomponible en un element **bitař**, segurament relacionable amb el paradigma, plausiblement verbal, de **(b)ite(ř)/(b)iti(ř)**, un sufix o infix **-an-** i una seqüència **tesiř**, potser ella mateixa integrada per **-te-** i **-siř**.

Bibl.: BENAGES, 1990.— SILGO, 1994, p. 34; MONCUNILL, 2007a, p. 74.— FARIA, 1992-1993, núm. 1; UNTERMANN, 1996a, p. 100; VELAZA, 1996a, p. 317; PANOSA, 1999, núm. 47.6; ORDUÑA, 2006, p. 298-302.

aiunortinite

C.21.6,B-2

Làmina de plom

Castellet de Banyoles, Tivissa

A la seqüència és possible d'identificar, sense cap mena de dubte, un nom personal **aiunortin**, idèntic al testimoni a la cara A del plom. El sufix és de lectura insegura, ja que, a banda de **-te**, també podria ser **-ku** o fins i tot **-ka**. Fària, per la seva banda, identifica clarament un sufix **-ika**, variant de **-ka**. Si, en canvi, fos **-te**, trobaríem aquí la mateixa estructura de la línia següent NP-**te+śalir**.

Bibl.: BENAGES, 1990.— SILGO, 1994, p. 34 (**aiunortinite**); MONCUNILL, 2007a, p. 356.— FÀRIA, 1992-1993, núm. 2; UNTERMANN, 1996a, p. 100 (**aiunortiniku**); VELAZA, 1996a, p. 317; PANOSA, 1999, núm. 47.6; UNTERMANN, 2001, p. 624; ORDUÑA, 2006, p. 298-302.

akanos

C.8.1

Estela

Badalona

S. II aC?

Untermann llegeix **tikaio+**. Si la lectura proposada és correcta, potser permetria la identificació d'un nom personal format pels elements **aka** (cf. **aka-iltif** (G.16.1,A-B) i **aka-nur** (B.4.10,1)) i **nos** (variant de **nios** (§ 7.94)?). Presumiblement nom del difunt.

Bibl.: SERRA I RÀFOLS, 1928, p. 192.— SILES, 1985, núm. 576 (**kaio**); SILGO, 1994, p. 214.

akerbikir

C.2.8,5

Rhyton

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. III aC?

Lectura dubtosa. Untermann interpreta el text com un nom personal format pels elements **aker** (§ 7.7) i **bikir** (§ 7.38).

Bibl.: OLIVA, 1955.— SILES, 1985, núm. 166 (**arbigir**); SILGO, 1994, p. 26.— UNTERMANN, 2001, p. 618.

akiekiarn[

C.7.1

Fragment de bol de ceràmica de vernís negre

Burriac, Cabrera de Mar

S. IV aC?

Untermann proposa restituir la part final com **akiekiarn[ai**. La seqüència admetria, de tota manera, dues propostes d'anàlisi. La primera consistiria a considerar **akieki** com un nom personal sufixat amb la freqüent amalgama **-ar-nai** (variant d'**-ar-mí**), encara que això topa amb la dubtosa documentació dels elements constitutius (potser **aki(r)** (§ 7.7) i **eki** (cf. *Enneges* del bronze d'Ascoli?). La segona, en canvi, partiria de la identificació del freqüent terme **ekiar**, però tampoc oferiria paral·lels convincents per a la resta.

Bibl.: RIBAS I BERTRAN, 1964.— VELAÇA, 1991, núm. 438 (**rkiekirrl[**, per error); SILGO, 1994, p. 26 (**akienarn[**).

akitikem

C.2.9

Fragment d'un vas de ceràmica àtica

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. IV-III aC?

Untermann proposa una interpretació com a nom personal format per **aki** (com a escriptura defectiva de l'element **akir** (§ 7.7)), i per **tikem** (variant de **tiken** (§ 7.125), o producte de la presència del sufix **-mí** abreviat). Convé recordar també **abarskutarakitige** (B.7.37,5).

Bibl.: OLIVA, 1960.— SILGO, 1994, p. 26 i 139.

alauke

C.34.5

Ceràmica

Els Prats de Rei

S. II aC

La forma recorda **alauka** (B.8.18), que Untermann interpreta com una escriptura ibèrica del nom gal *Alaucus*. En tot cas, no hem de descartar que ens trobem davant d'un radical **alau-**, present també a **alau** (A.16) i en la seqüència **alauñiltirte** (D.8.1,B-2), aquí amb sufix **-ke**. Una altra lectura, segons Panosa menys probable però no impossible, és la que passa per inserir el signe **ti**, situat en un pla superior, dins del mateix text, amb al qual cosa obtindríem el compost antroponímic **alautike**, format per **alau(n)** i **tiker** (§ 7.125).

Bibl.: CASTELLÀ REAL *et al.*, 1986, núm. 2.— VELAÇA, 1991, núm. 30 (**alaltita**).— PANOSA, 1993b, núm. 22.7.

alo

A.6

Moneda

218-180 aC

Llegenda monetal de lectura i interpretació insegures. Convé recordar, amb tot, l'existència del formant antroponímic **alos** o **alof** (§ 7.9), de manera que no és descartable que ens trobem davant una abreviatura d'un nom de persona.

Bibl.: HOZ, 1995a, grup F.— MONCUNILL, 2007a, p. 79.

alobatin

A.6

Moneda

218-180 aC

Potser nom personal constituït sobre un primer element **alo(s)** (§ 7.9) i un segon formant antroponímic **batin** (variant de **betin** (§ 7.37)?). La lectura és, tanmateix, insegura.

Bibl.: VILLARONGA, 1994, p. 53, núm. 114.— MONCUNILL, 2007a, p. 79.— HOZ, 1995a, grup C; GARCÍA-BELLIDO i BLÁZQUEZ, 2001, p. 204.

alofberí

C.4.2,B

Tortera

El Castell, Palamós

S. IV-III aC?

Seqüència integrada pel nom personal **alofberí** (format pels elements **alof** (§ 7.9) i **berí** (§ 7.34)). Segueix, en *scriptio continua*, **borareuke mí**, segmentable en **borar** (cf. **borar-iku** (F.20.1,A-II,9)), **eukef** (cf. potser **eukin** C.14.1) i el sufix **-mí**.

Bibl.: CASTRO CUREL, 1980.— VELAZA, 1991, núm. 36; SILGO, 1994, p. 36.

alotikefeí

C.3.1,4

Óstrakon

Puig Castellar, Pontós

S. III aC

El primer signe és dubtós. En tot cas es tracta d'un nom personal format pels elements **alo** (potser variant d'**alos** o **alof** (§ 7.9)) i **tikef** (§ 7.125) sufixat amb **-ei**.

Bibl.: MALUQUER, 1976, p. 183-186.— VELAZA, 1991, núm. 182 (**bilotikefeí**); SILGO, 1994, p. 36 i 139.

alúrtiléis

C.3.1,3

Óstrakon

Puig Castellar, Pontós

S. III aC

Nom personal format pels elements **alúr** (§ 7.9) i **tiléis** (§ 7.128). Per al reconeixement d'una marca de femení a **ti-leis**, vegeu VELAZA, 2005, i l'entrada **tortinbalaí**.

Bibl.: MALUQUER, 1976, p. 183-186.— VELAZA, 1991, núm. 198 (**biúrtiléis**); SILGO, 1994, p. 36.— VELAZA, 2005.

ankitir

C.2.53

Fragment d'una base de ceràmica grega

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. IV-III aC?

Partint de la cronologia de la peça, Rodríguez Ramos dedueix que el cinquè signe ha de ser llegit **r**, i no pas **ř**, de manera que és molt possible que la transcripció correcta sigui, en realitat, **ankitir**. Untermann proposa una anàlisi de la seqüència com a nom personal format per **an** (§ 7.10) i una variant de **kitar** (§ 7.76). Cf. també el nom personal **bikitir** (C.1.30, potser una simplificació per haplogia de ***biki-kitir**?). Segueix, en *scriptio continua*, la forma **eško+** (cf. **bikibelseško** (C.2.23)).

Bibl.: MARTÍN ORTEGA, 1978.— VELAZA, 1991, núm. 41; SILGO, 1994, p. 36.— RODRÍGUEZ RAMOS, 2002-2003a, p. 368.

ankonau[n]in

C.27.1,4/5

Làpida funerària

Civit

S. I aC - I dC?

Nom personal trimembre probablement femení (vegeu *Bastogaunini*), en què és possible d'identificar els elements **an** (§ 7.10), **kon** (§ 7.77) i **aunin** (§ 7.21). De tota manera, cal tenir en compte que es produeix un canvi de línia darrere dels dos primers signes. Probablement correspon al nom de la dedicant de l'estela.

Bibl.: VELAZA, 1993.— MONCUNILL, 2007a, p. 81.— RODRÍGUEZ RAMOS, 2001, p. 9.— UNTERMANN, 1995, p. 248-249; VELAZA, 1996a, p. 323; PANOSA, 1999, núm. 60.1; RODRÍGUEZ RAMOS, 2001a, p. 66-67; UNTERMANN, 2002a, núm. 2.4; SILGO, 2005.

anmkitare

D.18.1,C-2

Gerreta de ceràmica grisa

La Joncosa, Jorba

150-100 aC

Nom personal format amb els elements **anm** (§ 7.10) i **kitar** (§ 7.76), als quals segueix un sufix **-e**, que apareix preferentment darrere de noms personals.

Bibl.: PANOSA, 2002.— MONCUNILL, 2007a, p. 81.— FERRER, 2006.

antalskar

C.18.5,2

Làpida

Tarragona

Untermann planteja la possibilitat que es tracti d'un nom personal format pels elements **an** (§ 7.10) i **talskar** (§ 7.112). En tot cas, cal remarcar que el final de la seqüència és de lectura dubtosa.

Bibl.: BERLANGA 1881.— SILES, 1985, núm. 147; SILGO, 1994, p. 37.

aŕgi[

C.2.6,1

Fragment de làmina de plom

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. IV aC?

Tot i que el text és incomplet, probablement ens trobem davant d'un nom personal el primer element del qual seria **aŕki** (§ 7.14).

Bibl.: VELAZA, 1991, núm. 58; SILGO, 1994, p. 43.

aŕka+ibe[

C.2.4,1

Fragment de làmina de plom

Puig de Sant Andreu, Ullastret

250-200 aC

No podem transcriure amb precisió el quart signe **i**; per això, la interpretació de la paraula és problemàtica. Amb tot, és possible que es tracti d'un nom personal el primer element del qual sembla una variant d'**aŕke** (§ 7.14) (potser **aŕkar**?) i el segon podria amagar **ibeis/ibes** (§ 7.58).

Bibl.: MALUQUER, 1965.— SILGO, 1994, p. 42.

arkatibašbi+rti[

C.18.4

Inscripció sobre la muralla

Torre de Minerva, Tarragona

S. III-II aC

Tot i les dificultats en la lectura del text, sembla possible d'identificar dos noms personals en *scriptio continua*. Per a la part inicial de la seqüència, **arkatibaš**, Untermann proposa una interpretació com a nom personal format per **arka** (variant d'**arķi** (§ 7.14)) i **tibaš** (§ 7.124). Per a la part final, postula una restitució **bi[ki]rti[baš**, que permetria identificar un segon antropònim format per **bikir** (§ 7.38) i **tibaš** (§ 7.124). Per a la identificació d'una possible marca de femení a **ti-baš**, vegeu VELAZA, 2005 i l'entrada *tortinbalař*. La lectura és, tanmateix, dubtosa.

Bibl.: VELAZA, 1991, núm. 57; SILGO, 1994, p. 40.— VELAZA, 2005.

arķeboř

C.19.2

Fragment d'ansa d'àmfora

Els Monjos

Nom personal format pels elements **arķe** (§ 7.14) i **boř** (§ 7.46). És probable que faci referència al nom del fabricant.

Bibl.: GIRÓ, 1944.— SILES, 1985, núm. 169; SILGO, 1994, p. 42.— UNTERMANN, 1998b, núm. 6.1.

arķiřaba+[

C.12.1

Fragment de vas de ceràmica grisa

Ca n'Oliver, Cerdanyola del Vallès

Peça actualment extraviada, de la qual es conserva, tanmateix, un dibuix. Untermann llegeix **arķiřabařm**, però probablement és millor **arķiřaba[ř**, on seria possible identificar un nom de persona format pels elements **arķiř** (§ 7.14) i **abař** (§ 7.1).

Bibl.: BARBERÀ, 1962, p. 150.— SILES, 1985, núm. 177; SILGO, 1994, p. 43.— UNTERMANN, 1998b, núm. 6.1.

ařsabař

A.6.03

Moneda

218-180 aC

Sembla identificable un formant antroponímic **ařs** (§ 7.15). Per al final, cf. **abař-ager** (C.2.3,B). Estructuralment no és descartable que totes dues formes amaguïn noms personals, per bé que necessitaríem més paral·lels que ho acabessin de confirmar.

Bibl.: SILES, 1985, núm. 192; SILGO, 1994, p. 46 i 23.— VILLARONGA, 1994, p. 53; GARCÍA-BELLIDO i BLÁZQUEZ, 2001, p. 202-207; FARIA, 1994b, p. 39, núm. 52; FARIA, 2004b, p. 176.

artokoto[

C.19.3

Fragment de vas ceràmic

Els Monjos

L'últim signe podria també ser **ti**. Encara que s'esperaria un nom personal, no presenta elements segurs del repertori. Sigui com sigui, recordeu **koti** (C.18.1, lectura dubtosa), **koti[** (B.1.122), **kodibanen** (C.2.3,A-5), **ilagodin** (C.1.6,B-2).

Bibl.: MALUQUER, 1968, p. 185.— SILES, 1985, núm. 183; SILGO, 1994, p. 41.

astebeibas

Penjoll de pissarra

Can Gambús, Sabadell

S. I aC

La primera part de la seqüència té un paral·lel exacte a **astebeikeaie** (F.6.1,2). És molt probable que es tracti d'un nom personal format per un element **aste** (§ 7.17) i **bei** (cf. **ultibeikate** (C.21.6,B-3), **unibeikeai** (F.9.5) i **aurunibeikeai** (F.6.1,1)). La segona part inclou un element **bas**, que també té possibilitats de funcionar com a formador antroponímic (§ 7.27), encara que també encaixaria bé en altres interpretacions (per exemple, que es tractés d'un pronom similar al llatí *eius*). Segueix aquest nom, en *scriptio continua*, el terme **eban**, per al qual s'han formulat bàsicament dues interpretacions contraposades, la de marca de filiació (VELAZA, 1994b) i la de verb equivalent a 'dedicar', 'construir' o similars (UNTERMANN, 1986). Els editors proposen, tot i que fent una crida a la prudència, una traducció del text similar a aquesta: «A Desailaur, filla de Bersir, li ha regalat (ofert, donat) Astebei, el seu fill (o fill de Bas).» Vegeu també **desailaur**.

Bibl.: ARTIGUES, CODINA, MONCUNILL i VELAZA, 2007.

atabels

A.6-17

Moneda

150-100 aC

Nom personal constituït d'**ata(n)** (§ 7.18) i **bels** (§ 7.32).

Bibl.: SILES, 1985, núm. 65; SILGO, 1994, p. 27.— VILLARONGA, 1994, p. 140-151; GARCÍA-BELLIDO i BLÁZQUEZ, 2001, p. 387-395.

ataśú

C.35.1,A

Tortera de ceràmica

El Vilar, Valls

Lectura proposada per Ferrer i que permet reconèixer un formant antroponímic **atař** (cf. **atař** (B.23.5), **atařesařku** (H.0.1,A.b-3), **atařesařte** (H.0.1,A.b-3) o **bařkatařar** (F.20.3,A-II,9), i que podria ser variant d'**atan** (§ 7.18)). Pel que fa al final, podríem posar-lo en relació amb el formant antroponímic **śuř** (§ 7.108), encara que tampoc no és impossible que es tracti senzillament d'un sufix.

Bibl.: FABRA i BURGUETE, 1986, p. 72.— MONCUNILL, 2007a, p. 92.— PANOSA, 1993b, núm. 25.1 (**uřtanatařśu**).— UNTERMANN, 1995, p. 250; VELAZA, 1996a, p. 331; PANOSA, 1999, núm. 43.1; FARIA, 2002a, p. 138; FARIA, 2003a, p. 215; FARIA, 2006, p. 117 (**uřtanatařśu**); FERRER, 2005, p. 964-965.

atinbelaur

C.18.5,2

Làpida

Tarragona

Nom personal format pels elements **atin** (§ 7.19) i **belaur** (§ 7.30). La paraula va precedida per la fórmula funerària **ařetake**, que ha estat tradicionalment interpretada, a partir del testimoni de la inscripció bilingüe (C.18.6) trobada el 1794 a la pedrera del moll de Tarragona, com l'equivalent ibèric a la fórmula sepulcral romana *hic situs est*. Malauradament aquest text bilingüe es troba avui dia perdut, i sols se'n té coneixement per via indirecta. Si l'equivalència entre totes dues fórmules fos bona, la traducció d'aquesta part del text seria: «Aquí jau Adinbelaur.»

Bibl.: BERLANGA, 1881.— SILES, 1985, núm. 87; SILGO, 1994, p. 29.

atúrñ[

C.33.1

Fragment d'una base d'escif de ceràmica àtica de vernís negre

Puig Cardener, Manresa

450-400 aC

Probablement nom de persona format per un element **atúr** (cf. **atúrte** F.17.2,B.a, forma que Untermann interpreta bé com a variant d'**atun** (F.17.2,A-4), bé com a nom simple (§ 7.20)) i un segon element començat per **n-** que no és possible de reconèixer a causa de la mutilació de la peça.

Bibl.: CURA i SANMARTÍ, 1981, p. 117.— MONCUNILL, 2007a, p. 93.— PANOSA, 1993b, núm. 20.1; PANOSA, 1999, núm. 26.1.

aur+

A.6

Moneda

218-180 aC

Llegenda monetal de lectura i interpretació insegures. Cal tenir, però, en compte l'existència d'un formant antroponímic **aur** (§ 7.21).

Bibl.: VILLARONGA, 1994, p. 53 (**auré**), n. 111.— MONCUNILL, 2007a, p. 93.— Hoz, 1995a, grup F; GARCÍA-BELLIDO i BLÁZQUEZ, 2001, p. 205.

aurbíñ

C.4.1,2

Làmina de plom

El Castell, Palamós

300-250 aC

Nom personal **aurbíñ** (format pels elements **aur** (§ 7.21) i **bíñ** (§ 7.40)). Se segueix, en *scriptio continua*, la paraula **batir**, que es repeteix diverses vegades en aquest mateix plom. Vegeu, quant a aquesta qüestió, el nom **abárkis** (C.4.1,4).

Bibl.: RIURÓ, 1982.— VELAZA, 1991, núm. 83.

aufkerén

C.1.9,C-1

Fragment de vas de ceràmica àtica

Empúries, l'Escala

S. III-II aC?

Lectura preferible a **biufkerén**. Nom personal format pels elements **auf** (§ 7.21) i **kefe** (§ 7.72) i sufixat per **-(e)n**. Aquest sufix, no sols per la seva similitud amb el basc, sinó també per qüestions estrictament estructurals i combinatòries, ha estat considerat com una mena de marca de genitiu. És, doncs, molt probable que faci referència al propietari de la peça.

Bibl.: GÓMEZ MORENO, 1949, p. 6.— SILES, 1985, núm. 227; SILGO, 1994, p. 85.

aufki

A.6.04

Moneda

218-180 aC

Potser es tracta del formant onomàstic **auf** (§ 7.21) sufixat amb **-ki**.

Bibl.: SILES, 1985, núm. 228; SILGO, 1994, p. 49.— VILLARONGA, 1994, p. 53 (**aufe**); GARCÍA-BELLIDO i BLÁZQUEZ, 2001, p. 202-207.

aufuninkika

C.10.1,3/4

Estela

Santa Perpètua de Mogoda

S. 150-50 aC?

Nom personal potser femení (vegeu *Bastogaunini*) format pels elements **auf** (§ 7.21) i **unin** (§ 7.139, o bé **uni** amb un sufix **-n**) i sufixat per l'amalgama **-ki-ka**. Malgrat tot, no seria tampoc descartable que el sufix pròpiament dit fos senzillament **-ka**, i que la síl·laba **ki** aparegués per atracció de l'antropònim anterior **ortinseikika** (C.10.1,5/6), de manera que podria tractar-se d'un error del lapicida.

Bibl.: PERICOT, 1940.— SILES, 1985, núm. 231; SILGO, 1994, p. 49.— FARIA, 2002a, p. 123.

baikar

C.9.2

Base d'un escif de ceràmica àtica

Montjuïc, Barcelona

S. IV aC

Lectura insegura, sobretot pel que fa als signes primer i últim. Panosa proposa també la lectura **baikaiI**. Segons aquesta mateixa autora, en aquest cas i en el

de **baikar** (B.1.1) podríem trobar-nos davant d'un nom personal abreviat. De tota manera, cal destacar que la paraula **baikar** pot funcionar també com una paraula del lèxic comú. Vegeu, quant a aquesta interpretació, l'entrada **bantofenmí**.

Bibl.: PANOSA, 1993*b*, núm. 12.1.— MONCUNILL, 2007*a*, p. 97.— UNTERMANN, 2001, p. 624; PANOSA, 1999, núm. 21.6.

baisebilos

C.1.5,2

Plom

Empúries, l'Escala

S. III aC?

Nom personal compost pels elements **baise** (§ 7.23) i **bilos** (§ 7.39).

Bibl.: GÓMEZ MORENO, 1949, p. 118.— SILES, 1985, núm. 283; SILGO, 1994, p. 58 i 83.

baisenius

C.0.2,B-2

Fragment de plom

Província de Tarragona

S. III-II aC?

Nom personal compost pels elements **baise** (§ 7.23) i **nios** (§ 7.94). Es repeteix sufixat per **-ka** a la línia anterior del text (vegeu **baiseniuska** (C.0.2,B-1)).

Bibl.: UNTERMANN, 1985.— VELAZA, 1991, núm. 94; SILGO, 1994, p. 58 i 209.

baiseniuska

C.0.2,B-1

Fragment de plom

Província de Tarragona

S. III-II aC?

Nom personal compost pels elements **baise** (§ 7.23) i **nios** (§ 7.94) i sufixat amb **-ka**. Va seguit d'una expressió numeral, tal com es produeix sovint darrere aquest sufix. El nom apareix sense cap sufixació a la línia següent del text (vegeu **baisenius** (C.0.2,B-2)).

Bibl.: UNTERMANN, 1985.— VELAZA, 1991, núm. 95; SILGO, 1994, p. 58 i 209.

bakontekēf

C.4.1,6

Làmina de plom

El Castell, Palamós

300-250 aC

Untermann planteja la possibilitat que es tracti d'un nom personal format pels elements **bakon** (variant de **bekon** (§ 7.29)) i **tekef** (§ 7.123).

Bibl.: RIURÓ, 1982.— VELAÇA, 1991, núm. 106; SILGO, 1994, p. 54 (**ba**)**kontekēf**.

balgear+

C.1.6-A,4

Làmina de plom

Empúries, l'Escala

S. IV-III aC

Seqüència que va unida, en *scriptio continua*, a un inici **ardakale**, que no té paral·lels satisfactoris. Per a **balgear+** podem pensar en un nom personal el primer formant del qual seria el conegut **balke** (§ 7.25), i el segon un element començat per **ar-** (Untermann especula amb **ar[ker]** (§ 7.14)).

Bibl.: ALMAGRO, 1951, núm. 6 ([**dabakale[ba]iar[ke]**]).— SILES, 1985, núm. 164 (**arbakale**) i 299 (**balkearban**); SILGO, 1994, p. 27 i 100.

balkar[

C.1.11

Fragment de ceràmica campaniana B

Empúries, l'Escala

50-1 aC

Tot i que la seqüència és incompleta, és molt possible, pel tipus de suport on es troba la inscripció, que calgui identificar l'element antroponímic **balkar** (§ 7.25).

Bibl.: GÓMEZ MORENO, 1949, p. 9.— SILES, 1985, núm. 294; SILGO, 1994, p. 60.

balkarken

D.8.1,A

Inscripció rupestre

Cogul

La transcripció és dubtosa. Si la lectura fos correcta, identificaríem un nom personal format pels elements **balk(e)** o **balk(ar)** (§ 7.25) i **ark(i)** (§ 7.14) i sufixat amb **-en**. L'estructura NP-**en** és pròpia de les marques de propietat, que solem trobar en les bases dels recipients ceràmics.

Bibl.: GÓMEZ MORENO, 1949, p. 21-22.— SILGO, 1994, p. 60 i 106.

balke

C.11.3

Fragment de vas de ceràmica campaniana B

Can Fatjó, Rubí

S. I aC

Com que es tracta d'un grafit sobre un recipient de ceràmica, és molt probable que la forma amagui un nom personal abreviat o simple (§ 7.25), probablement referit al propietari de la peça.

Bibl.: PERICAY - MALUQUER, 1963.— SILES, 1985, núm. 295; SILGO, 1994, p. 60.

balkesbaiser

C.5.1

Fragment de ceràmica campaniana

Mont Palau, Pineda de Mar

S. II aC

Tot i les dificultats de lectura, nom personal format pels elements **balkes** (variant de **balke** (§ 7.25)) i **baiser** (§ 7.23).

Bibl.: SILES, 1985, núm. 307; SILGO, 1994, p. 60.

banban

C.21.4

Recipient d'argent

Castellet de Banyoles, Tivissa

S. IV-III aC?

Marca d'autor o propietari? Convé recordar l'existència d'un formant antroponímic **ban** (cf., per exemple, **ban-sor** (B.7.35,9), **ban-tuin-mí** (C.8.11,1/2) o **kares-ban-ite** (F.13.5)).

Bibl.: RADDATZ, 1969, p. 201.— SILGO, 1994, p. 61.

bandéran

C.1.24,B-1/2

Làmina de plom

Empúries, l'Escala

225-175 aC

Convé identificar el sufix **-an** afegit a un radical **bantef**, potser ell mateix compost de **ban** i **tef**. Desconeixem, tanmateix, si és possible establir alguna relació amb **bantor-en-mí** (C.7.16) i si es tracta també d'un nom personal (cf., d'una

banda, **ban-tui-(e)n-rní** (C.8.11,1/2) o **kares-ban-ite** (F.13.5) i, de l'altra, **selki-teř-ar** (B.1.24)). Una altra possibilitat seria que calgués inscriure aquesta forma dins del paradigma, molt probablement verbal, de **(b)iti(ř)/(b)ite(ř)** o d'**erterokan** (D.0.1,A, etc.). En definitiva, per tant, sols podem proposar una anàlisi hipotètica i molt provisional de la seqüència.

Bibl.: SANMARTÍ, 1988 (**banterban**).— MONCUNILL, 2007a, p. 106.— UNTERMANN, 1996a, p. 86-93; UNTERMANN, 2001, p. 625 i 626; PANOSA, 1999, núm. 10.30 (**banter+n**); ORDUÑA, 2006, p. 271-284.

banekie

D.18.1,C-1

Gerreta de ceràmica grisa

La Joncosa, Jorba

150-100 aC

Seqüència per a la qual dues anàlisis molt diferents són possibles. D'una banda, no és rebutjable que es tracti d'un nom personal integrat per un formant **ban** (cf. **bař-ban-e** (F.13.23), **ban-tui-n-rní** (C.8.11,1/2) o **ban-toř-en-mi** (C.7.16)) i un formant, més dubtós, **eki** (cf. **akiekiarn** [(C.7.1), *Enneges* del bronze d'Ascoli, **uekoeki** (A.101-1, 2.i 3) i **ekibetař** (Los Maillos)), als quals seguiria un sufix **-e**. L'altra possibilitat passaria per considerar l'existència d'una arrel verbal **eki**, la mateixa que es trobaria a la base d'**ekiar**, que aniria prefixada amb un element **ban-**, de la mateixa manera que **banitiř+da+** (C.1.24,B-2), **banbite** [(C.21.7,2) **bandeřan** (C.1.24,B-1/2) i **jdienbanitiřan** (C.1.24,A-2)]. La interpretació de la seqüència queda, doncs, oberta.

Bibl.: PANOSA, 2002.— MONCUNILL, 2007a, p. 107.— FERRER, 2006.

bankite

D.18.1,B-5

Gerreta de ceràmica grisa

La Joncosa, Jorba

150-100 aC

Paraula que es repeteix a la mateixa peça a D.18.1,C-4 i també a E.4.2. No resulta senzill decidir si es tracta d'un nom personal format per **ban** (cf. **ban-sor** (B.7.35,9), **ban-tui-n-rní** (C.8.11,1/2) o **kares-ban-ite** (F.13.5)) i **kite** (cf., per exemple, **berte-kite-te** (F.13.4)), o si cal identificar el radical **ban** sufixat amb l'amalgama **-ki-te**.

Bibl.: PANOSA, 2002.— MONCUNILL, 2007a, p. 109.— FERRER, 2006.

banmí

D.18.1,A-2

Gerreta de ceràmica grisa

La Joncosa, Jorba

150-100 aC

Seqüència formada per **ban** i sufixada amb **-mí**. Apareix també com a forma independent a C.4.2,A i potser fins i tot a **Jbanmí** (C.28.1). Tenint en compte les formes **binmí** (D.18.1,B-4 i 7) i **sanmí** (D.18.1,B-2), d'aquest mateix text, caldria tenir present la possibilitat que es tractés d'un formant antroponímic **ban** (cf., per exemple, **ban-sor** (B.7.35,9) i **ban-tui-n-mí** (C.8.11,1/2)) sufixat amb **-mí**. De tota manera, Ferrer creu més probable sostenir una interpretació de **ban** com un pronom que representaria un nom comú elidit. D'altra banda, aquest mateix autor proposa una relació entre la fórmula de propietat **tikirsbalaur armí banmí** (C.4.2,A) i la present fórmula d'autoria **erokate ekiarmí banmí**.

Bibl.: PANOSA, 2002.— MONCUNILL, 2007a, p. 112.— FERRER, 2006.

bantorenmí

C.7.16

Tassa de ceràmica a torn ibèrica

Turó dels Dos Pins, Cabrera de Mar

S. IV-III aC?

La part inicial de la seqüència permet reconèixer un nom personal **bantor**, format pels elements **ban** (cf., per exemple, **ban-sor** (B.7.35,9), **kares-ban-ite** (F.13.5) o **ban-tui-n-mí** (C.8.11,1/2)) i **tor** (cf. **toros**+ [(F.13.32,B) i **tofbos** (D.18.1,B-5)), al qual s'afegeix l'amalgama sufixal **-en-mí**, molt ben testimoniada en ibèric darrere de noms personals. Tot seguit, i en *scriptio continua*, és identificable la paraula **baikar**, que apareix documentada almenys en sis ocasions més, sempre sobre suports destacables pel seu valor material o artesanal, per la qual cosa s'ha postulat que pogués tractar-se d'una forma apel·lativa en estreta relació amb el suport sobre el qual es troba inscrita (GORROCHATAGUI, 2002b). Tenint, d'altra banda, en compte que l'amalgama **-en-mí** sembla que aporta a la paraula la noció de propietat, ens arisquem a donar, com a interpretació provisional del text, aquesta traducció, amb el benentès que no pot ser mai presa d'una manera literal: «jo (sóc) el baikar (potser el nom del recipient?) de Bantor».

Bibl.: PANOSA, 1993b, núm. 8.2.— MONCUNILL, 2007a, p. 114.— PANOSA, 1999, núm. 18.d.2; HOZ, 2005a, p. 79 (per a una interpretació de la paraula com a nom personal no pròpiament ibèric).

bantuinmí

C.8.11,1/2

Estela

Badalona

150-75 aC?

El fet que es tracti d'una inscripció funerària i l'estructura mateixa de la paraula indiquen que ens trobem, sense cap mena de dubte, davant d'un nom personal, segurament el del difunt, format pels elements **ban** (cf., entre altres, **ban-sor** (B.7.35,9) o **ban-tof-en-mí** (C.7.16)) i **tui** (variant de **tuitu** (§ 7.130)?). En el final de la seqüència, identifiquem una amalgama de sufixos **-(e)n-mí**, molt ben documentada darrere de noms de persona i que ha estat comunament interpretada com una expressió de propietat (vegeu també **bantofenmí**). L'estructura és paral·lela a la del text de l'altra estela, trobada just al costat d'aquesta, **mlbebiuf-ar-mí** (C.8.10,1/2), cosa que porta a pensar que, efectivament, **-ar-mí** i **-en-mí** són amalgames sufixals equivalents. Tal com observa Ferrer (2006, annex 1), el fet que **-ar-mí** i **-en-mí** compareguin en un mateix context i que ho facin en peces de la mateixa cronologia i procedència és indicatiu que **-ar** i **-en** són variants d'un mateix sufix (probablement amb valor de genitiu: vegeu **biurtaar**). L'ús d'una o altra variant vindria potser senzillament determinat pel marc fonètic en què s'insereixen. Per a aquesta qüestió, vegeu també RODRÍGUEZ RAMOS, 2002-2003*b*. Per a una interpretació general del text, vegeu **mlbebiuf**.

Bibl.: COMAS, PADRÓS i VELAZA, 2001.— MONCUNILL, 2007*a*, p. 115.— RODRÍGUEZ RAMOS, 2002-2003*b*; FARIA, 2003*b*; FERRER, 2006.

bardaško

C.2.3,A-4

Làmina de plom

Puig de Sant Andreu, Ullastret

225-175 aC

Possiblement nom personal format sobre l'element **bartaś** (§ 7.26) i el sufix antroponímic **-ko** (§ 7.614). Per a la sintaxi del context, vegeu **salduko** (C.2.3,A-4).

Bibl.: OLIVA, 1967.— SILES, 1985, núm. 354; SILGO, 1994, p. 66, 130 i 113.— FARIA, 2002*a*, p. 124.

bardaštorildursu[

C.17.1,A-2

Fragment de làmina de plom

Penya del Moro, Sant Just Desvern

S. IV aC

Seqüència complexa que podria estar formada per dos noms personals units en *scriptio continua*. A la primera part de la seqüència és possible d'identificar un nom personal **bartaštor** format pels elements **bartaš** (§ 7.26) i **tor** (§ 7.129). La part final està constituïda per l'element **iltur**, també un conegut formador d'antropònims (§ 7.62), i una seqüència mutilada que potser podria amagar el formant **sur** (§ 7.108), que acabaria de completar el segon antropònim. Per a la identificació d'una possible marca de femení a **t-olor**, vegeu VELAZA, 2005, i l'entrada **tortinbalaš**.

Bibl.: BARBERÀ i SANMARTÍ, 1982, p. 29.— VELAZA, 1991, núm. 439 (**rtaštoriltursu**); SILGO, 1994, p. 145 (**bartaštoloidur**).— VELAZA, 2005.

barete

D.18.1,A-1

Gerreta de ceràmica grisa

La Joncosa, Jorba

150-100 aC

Forma que obre una línia girada 180° de la resta, motiu pel qual no és impossible que sigui l'última, i no pas la primera, del text. La reiterada presència del sufix **-te** en el formulari de la peça convida a fer una segmentació **bare-te**, encara que no disposem de bons paral·lels per al radial **bare**. Malgrat aquesta proposta d'anàlisi, cal no descartar tampoc d'entrada una interpretació de la seqüència com a nom personal constituït per un suposat formant antroponímic **bar** (potser variant de **ńbar** (§ 7.137) o de **baš** (§ 556)) i un altre formant **ete** (§ 7.54).

Bibl.: PANOSA, 2002.— MONCUNILL, 2007a, p. 116.— FERRER, 2006.

bařkabiurńi

C.2.32

Fragment de vas de ceràmica grega

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. IV-III aC?

Nom personal format pels elements **bařka** (cf. **bařkabiosbaite**[i **bařkakeř** (C.25.3) i el formant **bařke** (§ 7.25)) i **biur** (§ 7.43) sufixat amb **-ńi**. Aquest és

un dels segments sufixals més freqüents en ibèric. La posició on més comunament es troba és darrere de noms de persona, sol o combinat amb altres sufixos (vegeu **bantuinmí**), encara que també el trobem darrere de formes que admeten aparentment una interpretació com a verbs, darrere de l'element **ban**, i darrere de paraules potser pertanyents al lèxic comú. Tot i que Untermann (§ 533) creu probable que **-mí** sigui un morf que aporti el sentit de la possessió, gramaticalment sembla interpretable de diferents maneres, sense que ens puguem decidir amb total seguretat per cap: que es tracti d'un morfema de cas (tot i que la varietat de formes pertanyents a categories gramaticals diferents amb què la trobem potser fa difícil aquesta interpretació), d'una forma del verb copulatiu (en tercera persona o en primera, si es tractessin d'inscripcions parlants) o d'un pronom deíctic (també de primera persona, en el cas d'inscripcions parlants, o bé en tercera).

Bibl.: SILES, 1985, núm. 1503 (**lbarfka**).— SILGO, 1994, p. 67.

barfaker

C.25.3

Fragment de base de ceràmica àtica

Llinars

S. IV aC

Nom propi format pels elements **barf(e)** (§ 7.25, simplificat pel contacte vocàlic amb el formant següent) i **aker** (§ 7.7). Molt probablement es tracta del nom del propietari de la peça.

Bibl.: PANOSA, 1987, p. 113-116, núm. 27.— VELAZA, 1991, núm. 131; SILGO, 1994, p. 67.— PANOSA, 1992, núm. 27.

bartoin

C.2.12

Fragment de vas de ceràmica grega

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. IV-III aC?

Lectura dubtosa; també podria ser **kertoin**. El tipus d'inscripció fa esperable que es tracti d'un nom personal, potser femení, si tenim en compte el final en **-in** (§ 616). Vegeu, per a la identificació de noms femenins, l'entrada *Bastogaunini*.

Bibl.: SILES, 1985, núm. 649 (**kertoin**); SILGO, 1994, p. 66.

bas

Fragment d'una pàtera de ceràmica campaniana
 Serra de l'Espasa, Capçanes (Tarragona)
 Probablement marca o abreviatura de propietat formada sobre el formant onomàstic § 7.27. Aquest formant apareix també de manera aïllada sobre diversos recipients de ceràmica d'Azaila (cf. E.1.80, E.1.81, E.1.367 i E.1.368).
 Bibl.: PÉREZ ROJAS, 1997-1998, núm. 2.— MONCUNILL, 2007a, p. 118.

basber

C.41.1,1
 Ponderal d'argila cuita
 Alorda Park, Calafell
 S. III aC
 Nom de persona constituït pels elements coneguts **bas** (§ 7.27) i **ber** (§ 7.34).
 Bibl.: MORER, SANMARTÍ i VELAZA, 2004a.— MONCUNILL, 2007a, p. 120.— VELAZA, 2002c, p. 413-414; HOZ, 2005a, p. 81.

basiaf

C.2.3,A-1
 Làmina de plom
 Puig de Sant Andreu, Ullastret
 225-175 aC
 Nom personal **basiaf** format pels elements **bas** (§ 7.27) i **iaf** (§ 7.56). Segueix, en *scriptio continua*, la seqüència **-ebe**, que en posició final no disposa de bons paral·lels, encara que podria tractar-se d'una amalgama de sufixos **-e-be** (per a aquest darrer, cf. potser **tikobe** (D.2.1,2) i **atibe** (B.1.41)).
 Bibl.: OLIVA, 1967.— SILES, 1985, núm. 380; SILGO, 1994, p. 45.

Basigerros

Làmina de plom
 Empúries, l'Escala? (Pech de Mau?)
 S. v aC
 Nom personal ibèric que s'insereix enmig d'un text en grec. S'hi identifiquen els formants antroponímics **bas** o **bas** (§ 7.27) i **iker** (§ 7.59), adaptats a la fonètica i declinació del grec.
 Bibl.: LEJEUNE, POUILLOUX i SOLIER, 1988.— SILGO, 1994, p. 69.— HOZ, 1999b, p. 72, 81 i 82; FARIA, 2001, p. 99.

Basped[

Làmina de plom
Empúries, l'Escala
Finals s. VI aC?

Nom personal ibèric inserit enmig d'un text en grec. Els elements que el conformen són **bas** o **bas** (§ 7.27) i **betan** (§ 7.36) o **betin** (§ 7.37).

Bibl.: SANMARTÍ i SANTIAGO, 1988.—VELAZA, 1992c; HOZ, 1999a; FARIA, 2001, p. 100.

bastinta

D.15.12
Fragment de ceràmica ibèrica comuna
Guissona
S. I aC

Probablement marca o abreviatura de propietat. Convé recordar l'existència d'un formant antroponímic **bas** (§ 7.27) i d'un altre **atin** (§ 7.19). Els acabaments en **-a** són molt rars en ibèric.

Bibl.: PERA, 2003, núm. 24.—MONCUNILL, 2007a, p. 122.

Bastogaunini

CIL II 6144 = IRC I, 73
Bloc de gres
Terrassa
S. I aC - I dC

Nom personal ibèric adaptat al llatí. Els elements que configuren l'antroponim són *Basto(g)* (§ 7.28), *aun* (§ 7.21) i *-in*. Pel fet que aquesta mateixa terminació sembla que es repeteix en altres noms femenins adaptats al llatí (*Corsyaninai*, *Galduriaunin*, *Socedeiaunin* i *Uninaunin*) s'ha proposat que l'element **-in** pugui actuar en ibèric com a formador del femení (§ 616).

Bibl.: FARIA, 2002b, p. 240; RODRÍGUEZ RAMOS, 2002b, proposa una segmentació *Basto-g-aunini*, p. 255; FARIA, 2003a, p. 215, *Basto-gaunini*; MAYER, 2005, p. 264-265.

bel

A.10-3
Moneda
S. I aC?

Llegenda que apareix a l'anvers de monedes amb el topònim **iešo** (Guissona) al revers. És possible que ens trobem davant d'una abreviatura del formant antroponímic **beleś** (§ 7.31).

Bibl.: VILLARONGA, 1994, p. 199; GARCIA-BELLIDO i BLÁZQUEZ, 2001, p. 170-171.

bel

C.24.1,B

Fragment de ceràmica campaniana B

Can Malla, Palou

S. I aC

Probablement cal relacionar aquesta seqüència de signes amb l'element formador d'antropònims **beles** (§ 7.31). Abreviatura de propietat?

Bibl.: PANOSA, 1987, p. 74-78, núm. 9.— SILES, 1985, núm. 405, 406; VELAZA, 1991, núm. 158.— PANOSA, 1992, núm. 9.

bel

Base de ceràmica campaniana A

Ca n'Oliver, Cerdanyola del Vallès

150-50 aC

És altament probable que es tracti d'una signatura de propietari formada sobre l'element antroponímic **beles** (§ 7.31).

Bibl.: FRANCÈS, MONCUNILL i VELAZA, 2008, núm. 3.16.

bele+[- - -]nar

D.3.2,B

Bol de ceràmica ibèrica grisa

Manlleu

Tot i que la seqüència està molt fragmentada, és possible que es tracti d'un nom personal format per un primer element **beles** (§ 7.31), molt comú en ibèric, un segon element que acabaria amb **-n**, però que no podem reconèixer, i un sufix **-ar**. Aquest sufix és freqüent, darrere de noms personals, en grafits sobre ceràmica practicats després de la coccio, un tipus d'inscripció que tipològicament encaixa bé amb una interpretació com a marca de propietari. Per aquest motiu, és possible que calgui atribuir al sufix **-ar** un valor proper al del genitiu. Per a les semblances del sufix **-ar** amb el sufix **-en**, vegeu **bantuinmi**.

Bibl.: GÓMEZ MORENO, 1949, p. 12.— SILES, 1985, núm. 748 (**dale[...]nar**); SILGO, 1994, p. 76.

belesbedi

C.4.1,5

Làmina de plom

El Castell, Palamós

300-250 aC

Seqüència integrada pel nom personal **belesbeti** (format pels elements **beles** (§ 7.31) i **beti(n)** (§ 7.37)). Segueix, en *scriptio continua*, la paraula **batir**, amb moltes ocurrences en aquest plom. Vegeu el nom **abaŕkis** (C.4.1,4) per a una interpretació del terme com a 'testimoni'.

Bibl.: RIURÓ, 1982.—VELAZA, 1991, núm. 163 i 514; SILGO, 1994, p. 76.

beleštabanar

C.1.5,2/3

Plom

Empúries, l'Escala

S. III aC?

Molt probablement cal defensar aquesta lectura, que es desprèn de considerar **banar** com la continuació de la paraula de la línia anterior. Per al primer signe Untermann dubta entre el valor **be** o **ku**, que donaria **kuleštabanar**. Qualsevol de les dues lectures admetrien una interpretació com a nom de persona (**belešta(r)ban** o **kulešta(r)ban**) sufixat amb **-ar**. Cf. **beles** (§ 7.31), **kules** (§ 7.80) i **tarban** (§ 7.60).

Bibl.: GÓMEZ MORENO, 1949, p. 118.—SILES, 1985, núm. 692 (**kuberešta**) i 332 (**ban-gor**); SILGO, 1994, p. 76 i 64.

beleštaŕkate

C.4.1,3

Làmina de plom

El Castell, Palamós

300-250 aC

Seqüència integrada pel nom personal **beleštaŕ** (format pels elements **beles** (§ 7.31) i **taŕ** (§ 7.115)) i pels sufixos **-ka-te**.

Bibl.: RIURÓ, 1982.—VELAZA, 1991, núm. 160; SILGO, 1994, p. 76.—UNTERMANN, 1998*b*, núm. 6.3.

berbaje

D.1.2

Peça de plom amb forma de moneda

Camp de les Lloses, Tona

130-80 aC

Panosa llegeix **berbajekinētīmi**, tot i que hi ha un espai més gran entre els signes 5 i 6. Probablement nom personal format per **ber** (§ 7.34) i **bai** (que Panosa considera abreviatura de **baise(r)** (§ 7.23), i per al qual potser també podem aportar com a paral·lel]+**Itibaite** (F.13.45), segurament restituïble com a **ultibaite**). Tancaria, finalment, la forma un sufix **-e**, que sol aparèixer darrere de noms de persona. Faria, per la seva banda, pren en consideració la mateixa lectura que Panosa i defensa, amb ella, l'existència d'un formant **bai** i un formant **eki**.

Bibl.: DURAN, MOLAS, MESTRES i PUJADES, 1995.— MONCUNILL, 2007a, p. 131.— PANOSA, 2001, núm. 15.1; RODRÍGUEZ RAMOS, 2002c, p. 45; FARIA, 2002a, p. 125 i 127; FARIA, 2003b, p. 318.

berikaárs++[

D.3.1,1

Inscripció sobre roca

Roda de Ter

Lectura insegura. La forma recorda **berigaársense** (F.6.1,3). No és impossible que es tracti d'un nom personal el primer element del qual és **berí** (§ 7.34).

Bibl.: MALUQUER, 1976.— VELAZA, 1991, p. 165; SILGO, 1994, p. 79.

berisetidiadin

C.1.24,A-3

Làmina de plom

Empúries, l'Escala

225-175 aC

El tercer signe potser podria ser **e**. Seqüència complexa en què és possible d'identificar un element onomàstic **berí** o **beré** (§ 7.34), un altre element d'aquest mateix caràcter **seti** (cf. **mbarseti** (F.23.8,1) i **setibios** (plom de procedència desconeguda)), un morf **-ti-** i un últim possible element onomàstic **atin** (§ 7.19).

Bibl.: SANMARTÍ, 1988 (**berísetitiatoka**).— SILGO, 1994, p. 79; MONCUNILL, 2007a, p. 132.— UNTERMANN, 1996a, p. 86-93; PANOSA, 1999, núm. 10.30 (**berísetitia++**); ORDUÑA, 2006, p. 271-284.

befkebeša

C.21.8,B-1

Làmina de plom

Castellet de Banyoles, Tivissa?

Segment de difícil interpretació. En primer lloc, cal recordar que els finals en **-a** són poc freqüents en ibèric. La seqüència **kebes** podria mantenir potser algun tipus de relació amb **kebes+** (G.13.1,3) i amb **kebels** (cf. **kebelsilunin** (F.9.8,A-6) i **kebelsilun[-]eiku** (F.9.8,A-2)). Finalment, una altra possibilitat d'anàlisi passaria per la identificació d'un nom personal constituït amb **beř** (§ 7.34), un infix **-ke-**, un altre formant **beš** (variant de **baš** (§ 7.27) o d'**ibes** (§ 7.58)?) i un sufix final **-a**.

Bibl.: UNTERMANN, 1991-1993.— MONCUNILL, 2007a, p. 132.— VELAZA, 1994a, p. 10-23; UNTERMANN, 1995, p. 247-248; UNTERMANN, 1996a, p. 84-86; VELAZA, 1996a, p. 318-321; PANOSA, 1999, núm. 47.8; FARIA, 2003b; ORDUÑA, 2006, p. 303-308.

beřsir++/n

Penjoll de pissarra

Can Gambús, Sabadell

S. I aC

La seqüència comença amb un nom personal **beřsir**, format pels elements **beř** (§ 7.34) i **sir** (§ 7.105). Tot i les greus dificultats de lectura dels signes que segueixen, és possible que calgui restituir **teban** (*deban*). Per a una proposta de traducció del text, vegeu *astebeibas*.

Bibl.: ARTIGUES, CODINA, MONCUNILL i VELAZA, 2007.

betainei

D.18.1,B-3

Gerreta de ceràmica grisa

La Joncosa, Jorba

150-100 aC

No és impossible que a **betain** s'hi amagui una variant del formant antroponímic **betan** (§ 7.36), al qual seguiria un sufix **-ei**. Ferrer, en canvi, proposa que **betain** expressi alguna unitat de mesura. Aquest autor arriba a aquesta conclusió per diversos motius: considera que el sufix **-ei** sol intervenir en expressions numeral, que la comparació d'**akari betainei** (D.18.1,B-3) amb **akarišalir** (F.20.2,B-11b) posa de manifest que **betainei** ha de ser similar a **šalir** i, finalment, que és notable la semblança de **betain** amb **ustain** (C.8.2), per al qual postula una interpretació com a indicació del pes.

Bibl.: PANOSA, 2002.— MONCUNILL, 2007a, p. 134.— FERRER, 2006.

beteškon

C.2.22

Fragment de base de plat de ceràmica campaniana

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. IV aC

Tot i que l'anàlisi de la seqüència no és clara, sembla possible de reconèixer-hi un nom personal format pels elements **betes** (potser variant de **betin** (§ 7.37) o de **betu** (§ 7.42), i recordeu **etaka-atan-betes-ubekera-eikite** (B.23.1)) i **kon** (§ 7.77). Segueix, en *scriptio continua*, el segment **gili+**[, que recorda el de la llegenda monetal A.34 **kili/GILI**. Segons Faria, nom personal triembre.

Bibl.: OLIVA, 1960, p. 408.— SILES, 1985, núm. 398; SILGO, 1994, p. 73 i 115.— FARIA, 2002a, p. 134; FARIA, 2006, p. 116.

bieinesir

C.0.2,A-2

Fragment de plom

Província de Tarragona

S. III-II aC?

No és impossible que es tracti d'un nom personal format per **biei** (cf. **bieikate** (F.20.1,B-I,5) i **bieite+nir**[(F.20.1,A-II,4)]) i **nes** (probable variant del conegut formant d'antropònims **neś** (§ 7.92), no obstant la diferència en la sibilant final) i sufixat amb **-ir**.

Bibl.: UNTERMANN, 1985.— VELAZA, 1991, p. 168; SILGO, 1994, p. 82 i 208.

bigildirste

C.2.3,A-5

Làmina de plom

Puig de Sant Andreu, Ullastret

225-175 aC

Nom personal format pels elements **biki** (variant de **bikir** (§ 7.38)) i **iltir** (§ 7.61) i sufixat amb **-te**.

Bibl.: OLIVA, 1967.— SILES, 1985, núm. 438; SILGO, 1994, p. 80.— RODRÍGUEZ RAMOS, 2001c, p. 64-65.

bikibels

C.2.23

Fragment de vas de ceràmica grega

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. IV-III aC?

La seqüència conté el nom personal **bikibels**, format per **biki** (§ 7.38) i **bels** (§ 7.32). Segueix, en *scriptio continua*, la forma **eško**[(cf. **ankitíreško** (C.2.53)).

Bibl.: SILES, 1985, núm. 454 (**biebelseško**).— SILGO, 1994, p. 80.

bikitir

C.1.30

Base d'escif àtic

Empúries, l'Escala

S. IV aC

Abreviatura de propietat d'un nom personal format amb l'element **biki** (variant simplificada de **bikir** (§ 7.38)) i **tir** (abreviatura o haplologia de **tiki** (§ 7.127)?). Una altra proposta consistiria, partint de l'existència d'un formant antroponímic **kitir** identificable en **an-kitír** o **an-kitir** (C.2.53), a restituir una forma originària ***biki(r)-kitir**, que hauria patit una simplificació per la repetició de dues síl·labes idèntiques.

Bibl.: SANMARTÍ, 1993, p. 21.— MONCUNILL, 2007a, p. 136.— PANOSA, 1999, núm. 10.25.

bilos[sa]rkerdegjar

C.12.2

Recipient de ceràmica grisa ibèrica

Ca n'Oliver, Cerdanyola del Vallès

S. IV-III aC

La seqüència permet identificar un nom personal format pels elements **bilos** (§ 7.39) i **arker** (§ 7.14) al qual segueix el sufix **-te** i la coneguda paraula **ekiar**. Probablement ens trobem davant d'una firma d'autor («Bilosarker ho ha fet?»). Pel que fa a la transcripció en dual del text, aquest seria l'únic testimoni que permetria observar la realització fonètica exacta del sufix **-de** davant la paraula **egjar**, la qual cosa planteja un problema de relació amb el sufix de la forma **agirukeř-te** (C.41.1,1), també escrit en dual. Hem de considerar, per tant, que es tracta de sufixos diferents, o ens trobem senzillament davant d'una qüestió de variació no significativa, potser fins i tot de tipus dialectal?

Bibl.: ÁLVAREZ i CONDE, 1990, p. 191-196.— VELAZA, 1991, p. 181 (**bilostikertekiar**); SILGO, 1994, p. 83.— PANOSA, 1993b, núm. 19.2; FRANCÈS, VELAZA i MONCUNILL, 2008, núm. 3.1.

bilosbaškateX

C.4.1,1

Làmina de plom

El Castell, Palamós

300-250 aC

Seqüència integrada pel nom personal **bilosbas** (format pels elements **bilos** (§ 7.39) i **bas** (§ 7.27)), pels sufixos **-ka-te** i pel signe de valor desconegut **X**.

Bibl.: RIURÓ, 1982.— VELAZA, 1991, p. 174; SILGO, 1994, p. 83.

bilosbim

C.4.1,3

Làmina de plom

El Castell, Palamós

300-250 aC

Nom personal format pels elements **bilos** (§ 7.39) i **bim** (§ 7.40). Segueix, en *scriptio continua*, la paraula **batir**, que es repeteix diverses vegades en aquest mateix plom. Vegeu, per a una possible interpretació del terme com a 'testimoni', el nom **abaŕkis** (C.4.1,4).

Bibl.: RIURÓ, 1982.— VELAZA, 1991, p. 629.

bilostaneś

C.4.1,1

Làmina de plom

El Castell, Palamós

300-250 aC

Nom personal compost per **bilos** (§ 7.39) i **taneś**, abans de FERRER, 2005, llegit com a **boneś** (§ 7.45). Segueix, en *scriptio continua*, el terme **batir**, que es repeteix diverses vegades en aquest mateix plom. Vegeu, per a una possible interpretació d'aquest terme com a 'testimoni', el nom **abaŕkis** (C.4.1,4).

Bibl.: RIURÓ, 1982.— VELAZA, 1991, p. 176; SILGO, 1994, p. 83.

bilostikenar

C.11.12

Peça esfèrica de marbre

Can Fatjó, Rubí

Nom personal format pels elements **bilos** (§ 7.39) i **tiken** (§ 7.125) i sufixat amb **-ar**. Vegeu també, per a una descripció del funcionament del sufix **-ar**, **biurtaŕar**.

Bibl.: ALMAGRO, 1952, p. 80.— SILGO, 1994, p. 39.— MALUQUER, 1968, p. 283.

binrí

D.18.1,B-4

Gerreta de ceràmica grisa

La Joncosa, Jorba

150-100 aC

Seqüència que es repeteix al mateix text a D.18.1,B-7. Probablement es tracta del conegut formant antroponímic **bin** (§ 7.40) sufixat amb **-rí** (per a una consideració general sobre el sufix, vegeu l'entrada *bařkabiurí*). A la peça apareixen formes semblants a aquesta a **banrí** (D.18.1,A-2) i **sanrí** (D.18.1,B-2). Ferrer posa en relleu la semblança estructural entre **efokate ekiarí** (D.18.1,A-2) i **řkaříte binrí**, cosa que dificultaria la interpretació d'aquesta seqüència com a forma antroponímica.

Bibl.: PANOSA, 2002.— MONCUNILL, 2007a, p. 139.— FERRER, 2006.

binrí

D.18.1,B-7

Gerreta de ceràmica grisa

La Joncosa, Jorba

150-100 aC

Vegeu **binrí** (D.18.1,B-4).

Bibl.: PANOSA, 2002.— MONCUNILL, 2007a, p. 139.— FERRER, 2006.

bintaré

C.1.7

Plaqueta de pissarra

Empúries, l'Escala

Podria ser un nom personal format per **bin** (§ 7.40) i **taré** (§ 7.115) i sufixat amb **-e**, un sufix que apareix majoritàriament darrere de noms de persona i per al qual no es pot donar encara una interpretació del tot satisfactòria: alguns autors plantegen la possibilitat que es tracti d'una mena de datiu (SILGO, 1994, p. 151; FARIA, 2006, p. 117); Untermann (1985, p. 43) l'interpreta com un element direccional, mentre que Rodríguez Ramos (2005, p. 49) li intueix un valor de genitiu. Per la seva banda, Orduña (2006, p. 43) destaca que en diverses ocasions NP-**e** va darrere d'una possible forma verbal.

Bibl.: ALMAGRO, 1952, n. 7.— SILES, 1985, núm. 469; SILGO, 1994, p. 84 i 127.

bintuǵeska

C.1.24,A-5

Làmina de plom

Empúries, l'Escala

225-175 aC

El tercer signe es troba inscrit just sobre el plec de la làmina, cosa que impedeix veure amb claredat si es tracta de la variant simple o composta del sil·labograma **tu**. D'aquesta manera, no hem de descartar tampoc una lectura **binduǵeska**. Tal com proposa Sanmartí, és possible que ens trobem davant d'un nom personal format per **bin** (§ 7.40) i **tuǵes** per al qual no disposem de correlats evidents, per bé que potser cal evocar *Turciradin* < ***tuǵkir-adin**? (CIL II 2970, tot i que no coincidiria en la sonoritat de l'oclusiva dental), o fins i tot pensar en una variant amb prefix **t-** del formant **uǵke** (§ 7.140). Cf. també **arke-tuǵki** (A.28-1 o E.0.1) i **tuǵos-betan** (C.1.24,A-4). El segment apareix sufixat amb **-ka**, de la mateixa manera que les paraules anterior (**er̄tebaška**) i següent (**aitutikerka**), també possibles noms de persona.

Bibl.: SANMARTÍ, 1988.— SILGO, 1994, p. 84; MONCUNILL, 2007a, p. 140.— UNTERMANN, 1996a, p. 86-93; PANOSA, 1999, núm. 10.30; ORDUÑA, 2006, p. 271-284.

biǵkuti

C.1.29

Copa de ceràmica de vernís negre del taller de Roses

Empúries, l'Escala

C. 200 aC

Lectura dubtosa: també podria ser **biuǵti**, on seria més senzill d'identificar un nom personal format amb l'element **biuǵ** (§ 7.43) i on **-ti** podria ser un sufix o un element antroponímic abreviat.

Bibl.: VELAZA, 1999.— MONCUNILL, 2007a, p. 140.— VELAZA, 2004a, p. 327 i fig. 5.

biu

C.2.44

Fragment de vas de ceràmica grega

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. IV-III aC?

Probablement abreviatura d'un nom personal format sobre l'element **biuǵ** (§ 7.43).

Bibl.: OLIVA, 1954, p. 288.— SILGO, 1994, p. 85.

biu[

C.7.5

Fragment de plat de ceràmica campaniana

Cabrera de Mar

S. II aC?

Podria ser que la inscripció no fos completa pel final. Consegüentment, sembla esperable un nom personal format amb l'element **biur** (§ 7.43).

Bibl.: VELAZA, 1991, p. 196; SILGO, 1994, p. 85.

biurau[

C.2.4,2

Fragment de làmina de plom

Puig de Sant Andreu, Ullastret

250-200 aC

Probablement nom personal format per l'element **biur** (§ 7.43) i un segon element mutilat en el qual potser caldria identificar **au[n]** (§ 7.21).

Bibl.: MALUQUER, 1965.— SILGO, 1994, p. 85.

biurbetin

C.2.17

Fragment de vas de ceràmica grega

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. IV-III aC?

Nom personal format pels elements **biur** (§ 7.43) i **betin** (§ 7.37). Pel tipus d'inscripció, probablement correspon a la indicació del propietari de la peça.

Bibl.: MALUQUER, 1968, p. 14.— SILES, 1985, núm. 491; SILGO, 1994, p. 73.

biurtaneś

C.2.3,A-6

Làmina de plom

Puig de Sant Andreu, Ullastret

225-175 aC

Nom personal format pels elements **biur** (§ 7.43) i **taneś**, abans de FERRER, 2005, llegit erròniament com a **boneś** (§ 7.45).

Bibl.: OLIVA, 1967.— SILES, 1985, núm. 494; SILGO, 1994, p. 85 i 91.— FERRER, 2005.

biurtaár

C.1.31

Base d'escif àtic

Empúries, l'Escala

El signe 4, anteriorment llegit com a **bo**, ha de ser corregit a **ta** (FERRER, 2005). Nom personal format amb **biur** (§ 7.43) i **taár** (§ 7.115) i sufixat amb **-ar**. El mateix nom personal apareix a la inscripció **biurtaár** (B.1.3), d'Enserune. El sufix **-ar** és freqüent, darrere de noms personals, en grafits sobre ceràmica practicats després de la cocció, un tipus d'inscripció que tipològicament encaixa bé amb una interpretació com a marca del propietari de la peça. Per aquest motiu, és possible que calgui atribuir al sufix **-ar** un valor proper al del genitiu. Per a les semblances del sufix **-ar** amb el sufix **-en**, vegeu **bantuinmi**.

Bibl.: SANMARTÍ, 1993, p. 21.— MONCUNILL, 2007a, p. 143.— PANOSA, 1999, núm. 10.26; FERRER, 2005.

biurtaárte[

C.28.1

Fragment d'una vora de càlat ibèric

Can Jordi, Sant Vicenç de Montalt

S. II-I aC?

El quart signe és insegur: Panosa l'interpreta com a **bo** i Untermann com a **ti**. De tota manera, si suposem que no és complet per la part de baix, podria ser també **ta**, cosa que permetria d'identificar un nom personal format pels elements **biur** (§ 7.43) i **taár** (§ 7.115) i sufixat per **-te**. Tot i que la seqüència està mutilada a continuació, no és impossible que el formulari continués amb **ekiar**, amb la qual cosa tindriem una típica firma d'artesà o productor NP-**te+ekiar**. Vegeu també **bilo[s]aárkerdegjar** (C.12.2).

Bibl.: PANOSA, 1994, p. 6-71 (**biurboárte[**).— MONCUNILL, 2007a, p. 144.— PANOSA, 1999, núm. 16.

biur̄tibás

C.2.4,8

Fragment de làmina de plom

Puig de Sant Andreu, Ullastret

250-200 aC

Nom personal format pels elements **biur̄** (§ 7.43) i **tibas̄** (§ 7.124). Per a la identificació d'una possible marca de femení a **ti-bas̄**, vegeu VELAZA, 2005, i l'entrada **tortinbalaí**.

Bibl.: MALUQUER, 1965.— SILES, 1985, núm. 498 (**biur̄tibes̄**); SILGO, 1994, p. 85 i 138.— VELAZA, 2005.

biur̄tigisen

C.1.24,A-2

Làmina de plom

Empúries, l'Escala

225-175 aC

Nom personal format amb els elements **biur̄** (§ 7.43) i **tikis** (§ 7.127) i sufixat amb **-en**, de la mateixa manera que l'altre suposat nom personal d'aquesta línia: **ka[tula]tien**.

Bibl.: SANMARTÍ, 1988 (**biur̄tikise**).— SILGO, 1994, p. 86 i 139; MONCUNILL, 2007a, p. 144.— UNTERMANN, 1996a, p. 86-93; PANOSA, 1999, núm. 10.30 (**biur̄tikise+**); UNTERMANN, 2001, p. 619; ORDUÑA, 2006, p. 271-284.

desailaur̄

Penjoll de pissarra

Can Gambús, Sabadell

S. I aC

D'entrada, és possible d'identificar amb claredat el formant antroponímic **laur̄** (§ 7.84), que ocuparia la segona posició del compost. Per aquest fet, resultaria igualment legítim de buscar una explicació similar per a la part inicial de la paraula, **desai-**. Els paral·lels més propers per a aquesta forma els trobem a ++**SAILACOS** [(G.12.4), del mosaic de l'Alcúdia d'Elx, i a **belesaií** (F.7.1,A-1), del plom del Solaig (Betxí), en aquest últim cas amb una alternança **śaií/śai**, explicable com un fenomen d'assimilació regressiva i posterior simplificació consonàntica de la vibrant per la lateral que segueix (cf. també **bigilako** (B.1.13,A), **biulakoś** (A.33-13) i **sakalaku** (G.1.6,A-1)). Si acceptem, doncs, l'existència d'un formant antroponímic **śaií**, hauríem de comptar amb la presència d'un sufix, probablement formador de femenins, **d(e)-** (VELAZA, 2005). Per a una proposta de traducció del text, vegeu l'entrada **astebeibas**.

Bibl.: ARTIGUES, CODINA, MONCUNILL i VELAZA, 2007.

Eleruas

Làmina de plom

Empúries, l'Escala? (Pech de Mau?)

S. v aC

Lectura de Faria, que corregeix l'anterior *Bleruas*. Nom personal ibèric format sobre l'element **eler** (§ 7.51) i segurament una adaptació a la llengua grega de **bas** o **bas** (§ 7.27). El mateix nom apareix en un grafit sobre ceràmica d'Elna (Rosselló): **elerbas** (B.9.1).

Bibl.: LEJEUNE, POUILLOUX i SOLIER, 1988.— SILGO, 1994, p. 87.— FARIA, 1994*b*, p. 69; HOZ, 1999*b*, p. 73, 81 i 82; FARIA, 2000*a*, p. 63; FARIA, 2000*b*, p. 131; FARIA, 2001, p. 99; RODRÍGUEZ RAMOS, 2002*c*, p. 44; FARIA, 2007*a*, p. 215.

enatilar

C.1.5,4

Plom

Empúries, l'Escala

S. III aC?

Untermann planteja la possibilitat que es tracti d'un nom personal format per **ena** (§ 7.52) i **tilar**, per al qual no disposem de paral·lels clars, tret que es pugui posar en relació amb **tileis** (§ 7.128).

Bibl.: GÓMEZ MORENO, 1949, p. 118.— SILES, 1985, núm. 939; SILGO, 1994, p. 29 (**atilar**).

érdebaška

C.1.24,A-5

Làmina de plom

Empúries, l'Escala

225-175 aC

Seqüència possiblement formada pels elements **érte** (cf. **laku-érter-mí** (E.4.5) i, potser, **erder-ike** (B.1.373,2, tot i la diferència de vibrants) i el formant antroponímic **eter** (§ 7.54)) i **bas** (§ 7.27) i sufixada amb **-ka**. Observeu que les dues paraules que segueixen (**bintufkeska** i **aitutikerka**) presenten la mateixa sufixació amb **-ka** i que admeten també una interpretació com a noms personals.

Bibl.: SANMARTÍ, 1988.— SILGO, 1994, p. 165 i 70; MONCUNILL, 2007*a*, p. 163.— UNTERMANN, 1996*a*, p. 86-93; PANOSA, 1999, núm. 10.30 (**érdebaška**); ORDUÑA, 2006, p. 271-284.

éftoska

C.0.2,C-1

Fragment de plom

Província de Tarragona

S. III-II aC?

Possiblement cal partir de la identificació del sufix **-ka**, que s'uniria a un radical **éftos**, interpretat per Untermann, a partir de la relació amb **éftois** (F.7.2,3) i **éftoa** [(F.11.29,1), com un «Kurzname», un nom personal simple. De tota manera, els paral·lels no són prou concloents per a descartar una interpretació de la forma com un simple nom comú sufixat amb **-ka**. D'altra banda, és també important destacar la presència propera de numerals, cosa freqüent en les proximitats del sufix **-ka**.

Bibl.: UNTERMANN, 1985.— VELAZA, 1991, p. 235; SILGO, 1994, p. 166.

etebanar

A.33

Moneda

S. III aC

Llegenda monetal llegida durant temps, incorrectament, com a **arskitakue**. No és formalment impossible una interpretació de la seqüència com a nom personal format amb **ete** (§ 7.54) i **ban** (cf., per exemple, **ban-sór** (B.7.35,9), **ban-tuin-ríi** (C.8.11,1/2) o fins i tot **kafes-ban-ite** (F.13.5)) i sufixat amb **-ar**. Contràriament a aquesta interpretació, tanmateix, Ferrer i Giral consideren més encertada una anàlisi d'**eteban** com a variant de la marca de valor **etaban**, que apareix en asos amb la llegenda **untikesken** a l'anvers. D'altra banda, aquests autors consideren que el començament en **ete-** seria el mateix que trobem a **et-erter** (A.6-2), forma que també interpreten com a marca de valor.

Bibl.: RIPOLLÉS, 2002.— MONCUNILL, 2007a, p. 170.— VELAZA, 2002e, p. 136; FARIA, 2003a, p. 220 (**etebanar** o **etebaiair**); FERRER i GIRAL, 2007.

eteso

C.2.4,3

Fragment de làmina de plom

Puig de Sant Andreu, Ullastret

250-200 aC

És possible d'identificar un nom personal format per **ete** (§ 7.54) i un element **so**, present també en formes com ara **biurso** (C.2.4,6), d'aquest mateix plom. Convé recordar, igualment, l'existència en ibèric d'un formant antroponímic **sof** (§ 7.108).

Bibl.: MALUQUER, 1965.— SILES, 1985, núm. 925; SILGO, 1994, p. 160.

etesúr

C.2.4,10

Fragment de làmina de plom

Puig de Sant Andreu, Ullastret

250-200 aC

Nom personal format pels elements **ete** (§ 7.54) i **śúr** (§ 7.108).

Bibl.: MALUQUER, 1965.— SILGO, 1994, p. 159.

etesur

C.21.8,B-2

Làmina de plom

Castellet de Banyoles, Tivissa?

Nom personal format pels elements **ete** (§ 7.54) i **sur** (§ 7.108). És remarcable que el segon formant del nom personal que segueix estigui igualment compost per un segon element **sur** (cf. **tikirsur** (C.21.8,B-2)).

Bibl.: UNTERMANN, 1991-1993.— MONCUNILL, 2007a, p. 171.— VELAZA, 1994a, p. 10-23;

UNTERMANN, 1995, p. 247-248; UNTERMANN, 1996a, p. 84-86; VELAZA, 1996a, p. 318-321;

PANOSA, 1999, núm. 47.8; ORDUÑA, 2006, p. 303-308.

girsdo

C.21.1

Pàtera d'argent

Castellet de Banyoles, Tivissa

S. IV-III aC?

Seqüència que admet una interpretació com a nom personal format per l'element **kiś** (potser present també a **ĵśildir** (B.7.36,B-9, que Untermann llegeix **kiśiltir**) i potser també a **biteba-kiś-ban-e** (F.9.5,1)) i el formant **-to**.

Bibl.: BATLLE, 1927.— SILES, 1985, núm. 668; SILGO, 1994, p. 112.

Golo[-]biur

Làmina de plom

Empúries, l'Escala? (Pech de Mau?)

S. v aC

Nom personal ibèric que podria estar format per **koro** (§ 7.79) o bé **koloi** (cf. **koloitekar** (F.14.1,4/5)) i **biur** (§ 7.43).

Bibl.: LEJEUNE, POUILLOUX i SOLIER, 1988.— SILGO, 1994, p. 114.— FARIA, 1991, p. 192;

FARIA, 1995b, p. 82; HOZ, 1999b, p. 72, 81 i 82; FARIA, 2001, p. 100 (*Golo[n]biur*).

gorbantutinkar

C.1.24,A-6/7

Làmina de plom

Empúries, l'Escala

225-175 aC

És probable que la seqüència final de la línia 6 continuï amb el començament de la línia 7. La forma **korban** està mancada de paral·lels exactes, encara que cal tenir en compte l'existència tant d'un formant antroponímic **kors** (§ 7.78) com d'un altre **ban** (cf., entre altres exemples, **ban-śor** (B.7.35,9) o **ban-tuin-mí** (C.8.11,1/2)). Pel que fa a **tutin**, cf.]**tetutin** (F.13.32,A-1).

Bibl.: SANMARTÍ, 1988 (**kortinte i tiekar**).— SILGO, 1994, p. 115; MONCUNILL, 2007a, p. 175.— UNTERMANN, 1996a, p. 86-93; PANOSA, 1999, núm. 10.30 (**korbanke** i **ti+kar**); ORDUÑA, 2006, p. 271-284.

goroiker

C.2.5,3

Làmina de plom fragmentada

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. IV aC?

Nom personal format pels elements **koro** (§ 7.79) i **iker** (§ 7.59).

Bibl.: OLIVA, 1953.— SILES, 1985, núm. 688; SILGO, 1994, p. 115.

gorotiginai

C.1.9,A

Fragment de vas de ceràmica àtica

Empúries, l'Escala

S. III-II aC?

Text escrit en caràcters grecs que pot ser interpretat com a nom personal **gorotigi** (compost dels elements **kofo** (§ 7.79) i **tiki** (§ 7.127)) sufixat amb **-nai**, possible equivalent de **-mí** (per a una consideració general sobre el sufix, vegeu l'entrada **bařkabiurmi**). És molt probable que marqui la propietat de la peça.

Bibl.: GÓMEZ MORENO, 1949, p. 6.— SILES, 1985, núm. 537 (**porotiginai**); SILGO, 1994, p. 116, 140 i 32.— VELAZA, 1996a, p. 313.

iar

Placa - lingot de plom

Santa Coloma de Gramenet, Puig Castellar

S. III-II aC?

Possiblement ens trobem davant una abreviatura d'un nom personal format amb l'element **iar** (§ 7.34).

Bibl.: MONCUNILL i MORELL, 2008.

ibakonti

A.6

Moneda

218-180 aC

Tot i que la paraula no disposa de paral·lels segurs, no seria estrany que es tractés d'un nom de persona. De fet, recordeu el formant antroponímic **kon** (§ 7.77).

Bibl.: VILLARONGA, 1994, p. 52.— MONCUNILL, 2007a, p. 177.— HOZ, 1995a, grup F; GARCÍA-BELLIDO i BLÁZQUEZ, 2001, p. 204.

ibeitike

C.4.1,1

Làmina de plom

El Castell, Palamós

300-250 aC

Seqüència integrada pel nom personal **ibeitike** (format pels elements **ibei(s)** (§ 7.58) i **tike(r)** (§ 7.125)). Segueix, en *scriptio continua*, la paraula **batir**, que es repeteix diverses vegades en aquest mateix plom. Vegeu, per a una interpretació d'aquest terme com a 'testimoni', el nom **abařkis** (C.4.1,4).

Bibl.: RIURÓ, 1982.— VELAZA, 1991, p. 254; SILGO, 1994, p. 172.

ikeatin

C.11.1

Fragment de plat de campaniana B

Can Fatjó, Rubí

S. II-I aC?

Nom personal format per **ike** (§ 7.19) i **atin** (§ 7.59). Marca de propietat?

Bibl.: MALUQUER, 1968, p. 69.— SILES, 1985, núm. 981; SILGO, 1994, p. 173.

iko

C.31.1

Fragments de pàtera de ceràmica campaniana B

Camí Vell del Llor, Sant Boi de Llobregat

150-125 aC

Marca de propietat? Panosa planteja la possibilitat que es tracti d'una abreviatura del formant antroponímic **ikoř** (§ 7.60). La mateixa marca apareix diverses vegades a Enserune (B.1.89 i B.1.90) i Azaila (E.1.128, E.1.129, E.1.130, entre altres).

Bibl.: MOLIST, 1985.— MONCUNILL, 2007a, p. 181.— PANOSA, 1993b, núm. 14.1; PANOSA, 1999, n. 25.a.1.

ilagodin

C.1.6,B-2

Làmina de plom

Empúries, l'Escala

S. IV-III aC

Seqüència de difícil interpretació. La hipòtesi que es tracti d'un nom personal, apuntada per Untermann, no troba gaire suport en el repertori onomàstic. Cf., de tota manera, **Ikoti** (C.29.2), **kodibanen** (C.2.3,A-5), **koti** (C.18.1, lectura dubtosa) i **koti** (B.1.122).

Bibl.: ALMAGRO, 1951, núm. 6.— SILES, 1985, núm. 1006; SILGO, 1994, p. 176.

ilbikon

C.2.8,3

Rhyton

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. III aC?

Lectura molt dubtosa. Untermann planteja la possibilitat que es tracti d'un nom personal format per l'element **kon** (§ 7.77) i un element **ilbi**, per ara no documentat.

Bibl.: OLIVA, 1955.— SILES, 1985, núm. 412 (**belbikonkoen**); SILGO, 1994, p. 75 (**belbitinkoen**).— UNTERMANN, 2001, p. 618.

***ildir*+ [**

Fragment de làmina de plom

Puig Castellar, Pontós

S. IV-III aC?

Tot i que la seqüència està molt mutilada, no hem de descartar la possibilitat que es tracti d'un nom de persona format sobre el freqüent element **iltir** (§ 7.61).

Bibl.: FERRER i VELAZA, 2008; VELAZA, 2008, p. 302.

ildirbas

C.2.11

Fragment de vas de ceràmica grega

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. IV-III aC?

No és tampoc impossible una lectura **ildirgis**. Nom personal format pels elements **iltir** (§ 7.61) i **bas** (§ 7.27). Pel tipus d'inscripció, probablement es tracta d'una marca de propietat.

Bibl.: PERICAY, 1974.— SILES, 1985, núm. 1018 (**iltirgis**); SILGO, 1994, p. 177.— FARIA, 2000a, p. 64.

ildirtan[e]s

Plat de vernís negre atribuïble al Taller de Roses

Ca n'Oliver, Cerdanyola del Vallès

Mitjan s. III aC

Nom personal format per un primer element **iltir** (§ 7.61) i un segon formant **taneś** (cf., per exemple, **adin-taneś** (C.4.1,4), **bilos-taneś** (C.4.1,1) o **biur-taneś** (C.2.3,A-6)).

Bibl.: FRANCÈS, VELAZA i MONCUNILL, 2008, núm. 3.2.

iltirarker

A.6-15

Moneda

150-100 aC

Nom personal compost d'**iltir** (§ 7.61) i **arker** (§ 7.14).

Bibl.: SILES, 1985, núm. 1015; SILGO, 1994, p. 42.— UNTERMANN, 1998b, núm. 6.1; VILLARONGA, 1994, p. 140-151; GARCÍA-BELLIDO i BLÁZQUEZ, 2001, p. 387-395.

iltírnou[

C.25.4

Gerra de ceràmica grisa

Llinars

Podria tractar-se d'un nom personal format per un primer element **iltí** (§ 7.61) i un segon formant que Panosa proposa restituir com a **noukos** (documentat a B.5.1), i que Untermann interpreta com un nom gal *Novi* amb una terminació *-cos* no iberitzada.

Bibl.: PANOSA, 1987, p. 116-119, núm. 28.—VELAZA, 1991, p. 262; SILGO, 1994, p. 177.—PANOSA, 1992, núm. 28.

ine

C.23.1

Fragment de ceràmica campaniana

Turó de Can Pertegaç, Canovelles

S. II-I aC

El tercer signe també podria ser **ti**, amb la qual cosa obtindríem la lectura **inti**, que Panosa relaciona amb el nom propi *Indibilis*, citat per Livi, i amb **inti** (D.3.2,C). Marca de fabricant?

Bibl.: PANOSA, 1987, p. 65-67, núm. 6.—VELAZA, 1991, p. 271; SILGO, 1994, p. 183.—PANOSA, 1992, núm. 6; RODRÍGUEZ RAMOS, 2002-2003a, p. 369 (**inti**).

inti

D.3.2,C

Bol de ceràmica ibèrica grisa

Manlleu

Lectura insegura i potser incompleta. Un element **inti** és conegut com a formador d'antropònims (§ 7.63).

Bibl.: GÓMEZ MORENO, 1949, p. 12.—SILES, 1985, núm. 1185 (**niti**); SILGO, 1994, p. 182.

iskeberir

Placa - lingot de plom

Puig Castellar, Santa Coloma de Gramenet

S. III-II aC?

Nom personal compost d'**iske(ř)** (§ 7.64, amb una caiguda de la vibrant documentada també en antropònims com **iske-nius** (F.9.8,A-1) o **iske-iltun** (F.21.1,A-9), entre altres) i **ber** o **berí** (§ 7.34). El final en **-r** sembla que ha de ser posat en relació amb el sufix **-ar**, tan freqüent en les marques de propietat.

La peça no és datable a partir del context arqueològic, però la cronologia és deduïble per qüestions paleogràfiques relacionades amb l'ús del subsistema dual d'escriptura.

Bibl.: MONCUNILL i MORELL, 2008.

iskelaker

C.26.7

Àmfora ibèrica

Sant Miquel, Vinebre

S. II-I aC

Nom personal compost d'**iske(ř)** (§ 7.64) i **laker** (§ 7.82, encara que normalment apareix grafiat amb l'altra vibrant).

Bibl.: GENERA, 2005, p. 1001, n. 9.— MONCUNILL, 2007a, p. 191.

iskerbeles

A.6-15

Moneda

150-100 aC

Nom personal format amb els elements **isker** (§ 7.64) i **beles** (§ 7.31).

Bibl.: SILES, 1985, núm. 1067.— UNTERMANN, 1998b, n. 6.3; VILLARONGA, 1994, p. 140-151; GARCÍA-BELLIDO i BLÁZQUEZ, 2001, p. 387-395.

iun

C.8.9

Fragment de tapa de ceràmica ibèrica feta a mà

Badalona

100-50 aC

Signes units en nexa que Untermann prefereix llegir com a **im̄**. Un formant antroponímic **iun** és probablement aïllable a **bilos-iun-te-salir** [(F.17.1,A-1) i fins i tot també a **luś-iun-baker** (D.18.1,A-2). Marca de taller o de fabricant?

Bibl.: PANOSA, 1993b, núm. 11.10.— MONCUNILL, 2007a, p. 196.— PANOSA, 1999, núm. 21.11.

iunia

C.37.1

Bol de ceràmica ibèrica grisa

Castell, Cornellà de Llobregat

Marca de propietat? Tot i la possible existència en ibèric d'un formant antroponímic **iun** (documentat a **bilos-iun-te-salir** [(F.17.1,A-1) i **baseroke-iun-baida** (G.1.1,A-I,3)), resulta estrany un final en **-ia**. Per a evitar aquest segment, potser seria més apropiada una segmentació **i-uni-a**, on **i-** podria ser un formant antroponímic abreviat (cf. **u-atin-a** (C.9.3) i **sakaŕ-i** (C.27.1,2)), **uni** l'element § 7.139 i **-a** un sufix. Això no obstant, cal reconèixer que qualsevol interpretació dins de l'antroponímia pròpiament ibèrica resulta una mica forçada, motiu pel qual cal tenir també en compte altres anàlisis, com la de Rodríguez Ramos, que suggereix que ens trobem davant d'una adaptació del *nomen* llatí *Iunia*.

Bibl.: PANOSA, 2001, núm. 5.1.— MONCUNILL, 2007a, p. 196.— RODRÍGUEZ RAMOS, 2002c, p. 45.

kai

C.11.5

Base de vas de ceràmica campaniana B

Can Fatjó, Rubí

S. I aC

Marca o abreviatura de propietat? Vegeu **kai** (C.7.6).

Bibl.: BARBERÀ i SANMARTÍ, 1986.— VELAÇA, 1991, p. 309; SILGO, 1994, p. 98.

kai

C.7.6

Fragment de vas de campaniana B

Burriac, Cabrera de Mar

S. II-I aC?

Com en la resta de seqüències homògrafes, diversos autors han interpretat el text com la transcripció ibèrica del *praenomen* llatí en genitiu *Cai*. Tanmateix, cal tenir en compte que es tracta d'una marca bilítera que, de la mateixa manera que les molt nombroses que es documenten, podria sols respondre a una abreviatura de propietat (cf., per exemple, **kaisur** (§ 7.66)) o a una marca de taller.

Bibl.: MALUQUER, 1963, p. 108.— SILES, 1985, núm. 571; SILGO, 1994, p. 98.

kai

D.15.13

Fragment de plat de ceràmica campaniana B

Guissona

50-100 dC

Marca o abreviatura de propietat? Convé recordar el formant antroponímic **kaisur** (§ 7.66). Vegeu també **kai** (C.7.6).

Bibl.: PERA, 2003, núm. 26.— MONCUNILL, 2007a, p. 203.— PERA, 2005.

kai

D.15.9

Fragment de vas de ceràmica d'imitació campaniana

Guissona

S. I aC

Signes que apareixen de manera aïllada en altres ocasions: C.7.6, C.11.5, E.1.140 o D.15.13. Vegeu **kai** (C.7.6).

Bibl.: PERA, 2003, núm. 17.— MONCUNILL, 2007a, p. 203.— PERA, 2005.

kaisufanārika

C.0.1,3

Làmina de plom

Província de Tarragona

S. III-II aC?

Nom personal format pels elements **kaisur** (§ 7.66) i **anar** (§ 7.11) i sufixat amb **-ika**, de la mateixa manera que el nom personal precedent **nerseor̄tinika** (C.0.1,2). Segueixen dos numerals, com és també el cas dels dos noms personals precedents. Per a una interpretació general del text, vegeu l'entrada **kořasifen**.

Bibl.: UNTERMANN, 1985.— VELAZA, 1991, p. 312; SILGO, 1994, p. 99 i 38.— FARIA, 2002a, p. 126.

karasatiti

D.18.1,C-7

Gerreta de ceràmica grisa

La Joncosa, Jorba

150-100 aC

Si el final en **ti** equivalgués a un sufix, ens trobaríem davant d'un radical **karasati**, potser interpretable com a nom personal format amb **karas** (tal ve-

gada relacionable amb **kařes** (cf. com a paral·lels **kařesbanite** (F.13.5), **kařestabikiř** (F.13.3,5b) i **kařesirte** (F.13.3,1)) i **ati(n)** (§ 7.19).

Bibl.: PANOSA, 2002.— MONCUNILL, 2007a, p. 206.— FERRER, 2006.

karkankati

C.8.8

Base d'una pàtera de ceràmica campaniana B

Badalona

150-50 aC

L'últim signe és dubtós: Panosa no descarta tampoc una lectura **karkankake**, ni Untermann **karkankato**. En tot cas, seqüència sense paral·lels segurs en el lèxic actual. Panosa planteja la possibilitat que es tracti d'un compost antroponímic format pels elements **karkan** (cf. **]bainakarkařar** (F.13.71,A) i **karkustiko**, encara que potser és millor llegir **řakustiko** (F.13.14)) i **kati** (cf. **kati** (E.1.388 i E.1.387)). Marca de propietat?

Bibl.: PANOSA, 1993b, núm. 11.7.— MONCUNILL, 2007a, p. 207.— PANOSA, 1999, núm. 21.8.

kato

Bol de ceràmica campaniana B

Girona

S. II-I aC

Probablement inscripció de propietat. Cf. **katon** (C.30.1) o fins i tot el formant antroponímic **katu** (que trobem documentat a **katuladien** (C.1.24,C), **katu-bařeka** (B.1.373,1), **katuekař** (F.14.1,4) o **katuiřar** (B.1.20)). De tota manera, De Hoz creu més factible que es tracti d'un nom personal no pròpiament ibèric.

Bibl.: NOLLA, 1987, p. 35.— MONCUNILL, 2007a, p. 209.— PANOSA, 1999, núm. 12.1; Hoz, 2005a, p. 79.

katon

C.30.1

Ceràmica àtica de vernís negre

Cadira del Bisbe, Premià de Dalt

S. IV aC?

Marca de propietat? Probablement, nom personal abreviat. Panosa observa que el final en **-on** és freqüent entre els formants antroponímics (cf. **torton**, **bekon**, **beřon**). Cf. també **kato**, sobre un bol de campaniana B trobat a Girona.

Bibl.: VELAZA, 1991, p. 323.— PANOSA, 1993b, núm. 9.1.

katuladien

C.1.24,C

Làmina de plom

Empúries, l'Escala

225-175 aC

Nom personal compost per **katu** i **lati** i sufixat amb **-en**. Per al primer element cf. **katu-bare-ka** (B.1.373,1), **katu-ekas** (F.14.1,4) o **katu-isar** (B.1.20). Per al segon, en canvi, cf. **uldi-ladi-e** (C.41.1,3). De tota manera, tampoc no és impossible que es tracti d'una adaptació a l'ibèric del nom personal gal *Catulatio*. Sigui com sigui, per la posició que ocupa en el plom, probablement es tracta del destinatari o bé del remitent del document.

Bibl.: SANMARTÍ, 1988.— SILGO, 1994, p. 98 i 195; MONCUNILL, 2007a, p. 210.— UNTERMANN, 1996a, p. 86-93; PANOSA, 1999, núm. 10.30; HOZ, 2005a, p. 81; ORDUÑA, 2006, p. 271-284.

keltaio

C.2.13

Fragment de vas de ceràmica grega

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. IV-III aC?

No és impossible que es tracti d'un nom personal sufixat amb **-o**. La mateixa paraula idèntica apareix a B.1.13,B. Vegeu també **keltaferkermi** (D.10.1,3/4).

Bibl.: SILES, 1985, núm. 632; SILGO, 1994, p. 105.

ker[-]iskar

D.18.1,C-5

Gerreta de ceràmica grisa

La Joncosa, Jorba

150-100 aC

Ferrer opina que la restitució més factible és **ker[e]iskar**, encara que no és tampoc impossible que no s'hagi perdut cap signe i que la lectura correcta sigui, en realitat, **keriskar**. Potser nom personal constituït per **kefe** (§ 7.72, no obstant la diferència en les vibrants) i **iskar** (§ 7.64).

Bibl.: PANOSA, 2002.— MONCUNILL, 2007a, p. 214.— FERRER, 2006.

kertekunte

A.6.06

Moneda

218-180 aC

El principi de la seqüència recorda el final d'**usekerte** (A.26). Untermann (MLH III.1, p. 226, n. 73) considera la possibilitat que es tracti d'un nom personal constituït amb una variant de **kertař** (§ 7.73) i una altra de l'element **kon** (§ 7.77) al qual seguiria un sufix **-te**.

Bibl.: SILES, 1985, núm. 648; SILGO, 1994, p. 107.— VILLARONGA, 1994, p. 52; GARCIA-BELLIDO i BLÁZQUEZ, 2001, p. 202-207.

kibas

C.1.32

Base d'escifàtic

Empúries, l'Escala

S. IV aC

Lectura poc clara: Sanmartí no exclou tampoc **kinas**, mentre que Panosa llegeix **kimś**. En cas que **kibas** fos la correcta, és probable que es tracti d'un formant antroponímic (§ 7.74) que indiqui el propietari de la peça.

Bibl.: SANMARTÍ, 1993, p. 21.— MONCUNILL, 2007a, p. 217.— PANOSA, 1999, núm. 27.

kibeti

Ceràmica

Sant Julià de Ramis (Girona)

S. II aC?

Els editors fan una lectura **ibeti**, però, a partir de l'observació del dibuix, el primer signe sembla més **ki** que no pas **i**. Si la peça no fos completa pel principi seria possible la identificació d'un formant antroponímic **beti(n)** (§ 7.37), que seguiria a un primer formant acabat amb **ki** (com, per exemple, **ařki** (§ 7.14), **biki** (§ 7.38), **seiki** (§ 7.102), entre altres possibilitats). Cf. també com a possible paral·lel **ailos-kibeti** (H.14.1). És probable que es tracti d'una indicació del propietari de la peça.

Bibl.: BURCH, NOLLA, PALAHÍ, SAGRERA, SUREDA i VIVÓ, 2001, p. 147, núm. 8.— MONCUNILL, 2007a, p. 218.— VELAZA, 2004a, p. 328; PANOSA, 2005, n. 5.1.

kinetimi

D.1.2

Peça de plom amb forma de moneda

Camp de les Lloses, Tona

130-80 aC

El signe 4 és de lectura molt insegura: també podria ser **ta** o, fins i tot, tractar-se senzillament d'una forma ornamental. Sigui com sigui, potser cal identificar un formant antroponímic **kine** (§ 7.75) i un sufix **-mi**. Panosa, en canvi, llegeix **berbaiekinetimi** i pren en compte un formant onomàstic **neti**, que considera variant de **neitin** (§ 7.8). Finalment, Rodríguez Ramos planteja encara una altra proposta de lectura i d'interpretació: llegeix **kinetamn**, forma que creu que ha de ser corregida en **kinetaban**, i hi identifica la mateixa seqüència **etaban** que trobem en diverses monedes ibèriques i que alguns autors han interpretat com una marca de valor. En aquest mateix sentit, proposa, per a la resta de la seqüència, una interpretació com a topònim. La interpretació de Rodríguez Ramos encaixaria bé amb la forma de moneda de la peça.

Bibl.: DURAN, MOLAS, MESTRES i PUJADES, 1995.— MONCUNILL, 2007a, p. 219— PANOSA, 2001, núm. 15.1; RODRÍGUEZ RAMOS, 2002c, p. 45; FARIA, 2002a, p. 125 i 127; FARIA, 2003b, p. 318.

kodibanen

C.2.3,A-5

Làmina de plom

Puig de Sant Andreu, Ullastret

225-175 aC

Si partim del fet que **ban** pot actuar de formant antroponímic (cf., per exemple, **ban-sor** (B.7.35,9), **ban-tui-n-mi** (C.8.11,1/2) o **kafes-ban-ite** (F.13.5)), podríem postular també una mateixa interpretació per a l'element **koti** (cf. **koti** (C.18.1, tot i que la lectura és dubtosa), **llkoti** (C.29.2, malgrat l'aparent diferència en les dentals) o **koti** (B.1.122)). El final en **-en** és molt probable que sigui sufixal.

Bibl.: OLIVA, 1967.— SILES, 1985, núm. 679; SILGO, 1994, p. 114.— RODRÍGUEZ RAMOS, 2001c, p. 64-65.

kořasifen

C.0.1,1

Làmina de plom

Província de Tarragona

S. III-II aC?

kořasif és nom personal compost de **kořa** (§ 7.79, de relació dubtosa amb **koro-** i **kořo-**) i **siř** (§ 7.105). En aquest cas, l'antropònim en qüestió apareix sufixat amb **-en** i davant d'una expressió numeral, de la mateixa manera que el dos noms personals que el segueixen: **kaisuřanař-ika** i **neřseořtin-ika**, sufixats, aquests, amb **-ika**, un morf habitual darrere d'antropònims i en les proximitats de numerals. És probable, doncs, que el text faci referència a una sèrie de persones que deuen o a qui es deu alguna cosa, noció que vindria determinada pel tipus de sufix. (Potser **-en** indicaria l'origen, mentre que **-ka** seria la marca del destí?)

Bibl.: UNTERMANN, 1985.— VELAZA, 1991, p. 352; SILGO, 1994, p. 115 i 235.

kořnel+[

C.1.1,2

Llosa de marbre

Empúries, l'Escala

S. I aC?

La *crux* es correspon millor a **e** (MAYER i VELAZA, 1993) que no a **i** (SILES, 1985, núm. 686, entre altres). Es tracta, sense cap mena de dubte, de la transcripció a l'ibèric del *nomen* llatí *Cornelius*. Per a l'eventual adaptació d'altres noms llatins en aquesta mateixa peça, vegeu **]inti** (C.1.1,1) i **tan+[** (C.1.1,1).

Bibl.: BOTET i SISÓ, 1900.— SILES, 1985, núm. 686; SILGO, 1994, p. 116.— GÓMEZ MORENO, 1943; MAYER i VELAZA, 1993; FARIA, 2003a, p. 223; VELAZA, 2003b; FARIA, 2004b, p. 184.

kořtikir[

C.1.27,2

Llosa

Empúries, l'Escala

S. I aC

Encara que **ko** és el primer signe de la línia, és molt possible que la seqüència sigui la continuació del text de la línia anterior, de manera que possiblement podríem restituir **i]kořtikir[** o també **i]kořtikir[s**, on seria fàcilment identificable un nom personal format pels elements **ikoř** (§ 7.60) i **tikir** o **tikirs**

(§ 7.126). Tenint en compte, d'altra banda, que ens trobem davant d'una làpida probablement funerària, Aquilué i Velaza proposen que a la part perduda del text hi hagués el terme **e(ban)**, que podria indicar la filiació. D'aquesta manera, caldria identificar la fórmula NP+NP+filiació.

Bibl.: AQUILUÉ i VELAZA (e. p.).— MONCUNILL, 2007a, p. 222.— VELAZA, 2001, p. 656-657.

kulesúria

D.7.1

Bol de ceràmica campaniana

Sidamon

150-100 aC

Segons Untermann, nom personal format pels elements **kules** (§ 7.80) i **úri** (§ 7.108) i sufixat amb **-a**. En tot cas, no és evident que aquest segon element hagi de ser, tal com proposa Untermann, una variant de **śor** (§ 7.108). La raresa d'un final en **-a** fa pensar a Rodríguez Ramos que és millor una lectura **kulesúri**, encara que amb això suposa una datació diferent de la peça (s. IV). Si aquesta fos la lectura correcta, podríem identificar un sufix **-(a)r**, de manera que ens trobaríem davant d'una típica marca de propietat ibèrica.

Bibl.: MALUQUER, 1968, p. 64.— SILES, 1985, núm. 711; SILGO, 1994, p. 120.— RODRÍGUEZ RAMOS, 2002-2003a, p. 370.

kuletabeřku+

C.2.3,A-4

Làmina de plom

Puig de Sant Andreu, Ullastret

225-175 aC

Hi ha la possibilitat que es tracti d'un nom personal format per una variant de **kules** (§ 7.80), un infix **-ta-** (cf. **nkears-ta-iltiř** (F.11.38,A) i **kafes-ta-bikiř** (F.13.3,5b)) i un formant **beř** (§ 7.34). Malgrat tot, aquesta interpretació no resulta del tot segura. Per a la sintaxi del context, vegeu **salduko** (C.2.3,A-4). Per a Faria, nom personal trimembre.

Bibl.: OLIVA, 1967.— SILGO, 1994, p. 120, 87 i 116.— RODRÍGUEZ RAMOS, 2001c, p. 64-65; RODRÍGUEZ RAMOS, 2001, p. 9; FARIA, 2002a, p. 127; FARIA, 2003a, p. 215.

kuletekermí

C.25.5

Copa de ceràmica grisa

Llinars

S. III aC

Nom personal compost de **kule(ś)** (§ 7.80) i **teker** (§ 7.123) i sufixat amb **-mí**. Per a una consideració general sobre el sufix, vegeu l'entrada **bařkabiurmí**.

Bibl.: PANOSA, 1987, p. 120-124, núm. 29.—VELAZA, 1991, p. 701; SILGO, 1994, p. 120.—PANOSA, 1993a, núm. 29.

laisbe[

C.2.25

Fragment de vas de ceràmica grega

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. IV-III aC?

Per a la part inicial de la seqüència potser cal comptar amb una variant de l'element onomàstic **leis** (§ 7.85). Si així fos, s'esperaria, en segon terme, un formant antroponímic començat per **be** (vegeu § 7.29-37). Pel tipus de suport on es troba la inscripció, és molt probable que es tracti d'una marca del propietari de la peça.

Bibl.: SILES, 1985, núm. 1104; SILGO, 1994, p. 195.

laka+[

C.2.26

Fragment de bol de ceràmica grisa

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. IV-III aC?

No sabem si és possible d'establir una relació amb els formants antroponímics **lakeř** (§ 7.82) o **lako** (§ 7.83).

Bibl.: SILES, 1985, núm. 1093; SILGO, 1994, p. 193.

lakene

C.11.2

Fragment de plat de ceràmica campaniana

Can Fatjó, Rubí

S. II-I aC?

Pel tipus d'inscripció, esgrafiada després de la cocció en un recipient de ceràmica, és molt probable que es tracti d'un nom de persona en funció de marca

de propietat. El primer element del compost sembla que és resultat d'una simplificació de **lakef** (§ 7.82), que trobem també en el nom **lake-itor** (E.4.6,A), i el segon formant hauria de ser, aleshores, **ene** (cf. *Enneges* del bronze d'Ascoli).
Bibl.: MALUQUER, 1968, p. 72.— SILES, 1985, núm. 1096; SILGO, 1994, p. 194.

lakef

C.7.3

Fragment de vas de ceràmica campaniana

Burriac, Cabrera de Mar

S. I aC

Nom personal abreuiat o simple (§ 7.82), probablement corresponent al propietari de la peça.

Bibl.: RIBAS I BERTRAN, 1964.— VELAZA, 1991, p. 380; SILGO, 1994, p. 194.

lakefbela[uf

C.1.27,1

Llosa

Empúries, l'Escala

S. I aC

Peça lleugerament fragmentada per la dreta però de restitució gairebé segura. Nom personal format pels elements **lakef** (§ 7.82) i **belauf** (§ 7.30). Trobem exactament aquest mateix nom a D.4.1, una base de ceràmica campaniana de Sant Miquel de Sorba.

Bibl.: AQUILUÉ i VELAZA (e. p.)— MONCUNILL, 2007a, p. 230.— VELAZA, 2001, p. 656-657.

lakefbelauf

D.4.1

Base de ceràmica campaniana

Serrat de Sant Miquel, Sorba

150-100 aC

Nom personal format pels elements **lakef** (§ 7.82) i **belauf** (§ 7.30).

Bibl.: SERRA I VILARÓ, 1922.— SILES, 1985, núm. 1097; SILGO, 1994, p. 194.

lakeíartuú

C.1.5,1

Plom

Empúries, l'Escala

S. III aC?

Seqüència d'interpretació incerta. Sembla indubtable que **lakeí** és l'element antroponímic conegut (§ 7.82), però no és tan clar que **iar** hagi de ser una variant de **iar** (§ 7.56), tal com proposa Untermann. Fins i tot si fos així, quedaria sense explicar la seqüència final **tuú**, per a la qual no comptem amb paral·lels satisfactoris. Faria, al seu torn, partint de l'existència d'un formant **lakere**, aïllable a **lakerekes** [C.1.26,1), interpreta la seqüència com un compost trimembre **lakeí-iar-tuú**.

Bibl.: GÓMEZ MORENO, 1949, p. 118.— SILES, 1985, núm. 1098; SILGO, 1994, p. 194.— FARIA, 1992-1993, p. 278; FARIA, 2002a, p. 128; FARIA, 2002b, p. 235; FARIA, 2003a, p. 215; FARIA, 2004a, p. 298; FARIA, 2006, p. 116.

lakerekes

C.1.26,A-1

Llosa de pissarra

Fòrum romà d'Empúries, l'Escala

S. I aC

El text podria no ser complet tampoc pel principi. Amb tota probabilitat, nom personal format per **laker** (possiblement variant de **lakeí** (§ 7.82), encara que amb l'altra vibrant) i **ekes** (§ 7.50). Faria, d'altra banda, tenint en compte la possibilitat que la paraula estigui mutilada pel començament, planteja l'opció d'interpretar-la com a nom personal trimembre. En cas que tinguéssim, en canvi, un text complet, Faria proposa una segmentació **lakere-kes**, que posa en relació amb el nom de lloc **kese**.

Bibl.: AQUILUÉ i VELAZA, 2001.— MONCUNILL, 2007a, p. 231.— VELAZA, 2001, p. 655-656; FARIA, 2002a, p. 132; FARIA, 2002b, p. 235; HOZ, 2002; MAYER, 2002, p. 195; VELAZA, 2003c.

laku

C.31.6

Base d'una tassa de ceràmica campaniana

Barri Antic de Sant Boi de Llobregat

100-50 aC

Els dos primers signes conformen una lligadura. Possiblement nom personal abreuiat o simple (§ 7.83) en funció de marca de la propietat.

Bibl.: PANOSA, 1993b, n. 15.3.— MONCUNILL, 2007a, p. 231.— PANOSA, 1999, núm. 25.b.3.

lakuárgis

C.4.1,3

Làmina de plom

El Castell, Palamós

300-250 aC

Seqüència integrada pel nom personal **lakuarkis** (format pels elements **laku** (§ 7.83) i **arkis** (§ 7.14)). Segueix, en *scriptio continua*, la paraula **batir**, que es repeteix diverses vegades en aquest mateix text. Vegeu també el nom **abaarkis** (C.4.1,4).

Bibl.: RIURÓ, 1982.— VELAZA, 1991, p. 381; SILGO, 1994, p. 43.

lakuiltum

C.21.8,A-2

Làmina de plom

Castellet de Banyoles, Tivissa?

Nom personal format per **laku** (§ 7.83) i **iltum** (variant d'**iltun** (§ 7.62)). Encara que separat per una interpunció, és versemblant que el segment **ka** que segueix hagi de ser interpretat com a sufix.

Bibl.: UNTERMANN, 1991-1993.— MONCUNILL, 2007a, p. 231.— VELAZA, 1994a, p. 10-23; UNTERMANN, 1995, p. 247-248; UNTERMANN, 1996a, p. 84-86; VELAZA, 1996a, p. 318-321; PANOSA, 1999, n. 47.8; UNTERMANN, 2002a, n. 3.3; ORDUÑA, 2006, p. 303-308.

lakukuse

D.18.1,C-4

Gerreta de ceràmica grisa

La Joncosa, Jorba

150-100 aC

Podria tractar-se d'un nom personal format amb **laku** (§ 7.83) i **ku(r)s** (que apareix potser també a **bankuárs** (F.13.5, F.13.10, H.0.1,B.b-2), **aiunikuárskate** (C.21.10,3) i **kuársiaukeku** (F.9.7,A-8)) i sufixat amb **-e**, de la mateixa manera que altres formes d'aquest mateix text, en un aparent fenomen de concordança.

Bibl.: PANOSA, 2002.— MONCUNILL, 2007a, p. 232.— FERRER, 2006.

lakun

C.1.6-A,2

Làmina de plom

Empúries, l'Escala

S. IV-III aC

Untermann interpreta aquesta forma com un nom personal abreviat, el primer formant del qual seria **laku** (§ 7.83). La forma amb **-n** final es documenta també a **lakunmiltirte** (F.9.7,B-4). De tota manera, també és possible que es tracti del formant **laku** seguit del sufix **-(e)n**.

Bibl.: ALMAGRO, 1951, núm. 6.— SILES, 1985, núm. 1102 (**lagun**); SILGO, 1994, p. 195 (**lakunuřalaskař**).— RODRÍGUEZ RAMOS, 2002c, p. 38.

Laurbeles

IRC II, 83 (= HAE 496)

Làpida funerària

Florejacs

S. I dC

Nom personal adaptat al llatí en el qual es reconeixen amb tota claredat els formants **lauř** (§ 7.84) i **beles** (§ 7.31).

Bibl.: SILGO, 1994, p. 76.— ALBERTOS, 1966, p. 263; MARINER, 1979, p. 71; MAYER, 2005, p. 268.

lauřdo

C.2.4,9

Fragment de làmina de plom

Puig de Sant Andreu, Ullastret

250-200 aC

Nom personal format per l'element **lauř** (§ 7.84) i el sufix **-to** (§ 614).

Bibl.: MALUQUER, 1965.— SILES, 1985, núm. 1658; SILGO, 1994, p. 195.

lauřko

C.30.5

Fragment de *dolium*

Jardí Park, Premià de Dalt

S. I aC

Probable nom personal compost pel formant antroponímic **lauř** (§ 7.84) i l'element **-ko** (§ 614). Segurament marca de fabricant o taller.

Bibl.: OLESTI, 1995, p. 422-423, fig. 3.— MONCUNILL, 2007a, p. 233.— PANOSA, 2001, núm. 8.1; FARIA, 2002a, p. 133.

lauřsu

C.3.1,2

Óstrakon

Puig Castellar, Pontós

S. III aC

La seqüència conté, molt probablement, l'element antroponímic **lauř** (§ 7.84); per a la part final, Untermann proposa una forma defectiva del formant **sur** (§ 7.108).

Bibl.: MALUQUER, 1976.—VELAZA, 1991, p. 35 (**alauřsu**); SILGO, 1994, p. 196 i 238.

leibiur

Fons de plat de ceràmica campaniana A tardana

Coll del Moro del Borrassquer, Batea (Tarragona)

125-50 aC

Nom personal format pels elements **lei(s)** (§ 7.85) i **biur** (§ 7.43). Per a la caiguda de la sibilant en el primer element, cf. **lei** (B.23.19).

Bibl.: GORGUES, MORET, RUIZ i DARASSE, 2003.—MONCUNILL, 2007a, p. 234.—FARIA, 2004b, p. 183-184.

luki

A.6-11

Moneda

S. II aC

Tot i que es tendeix a interpretar aquesta forma com una adaptació a l'ibèric del nom llatí *Lucius*, resulta una mica estranya l'aparició sobre moneda d'un *praenomen* i no pas d'un *nomen*, tal com s'esperaria. Vegeu **luki** (D.1.1).

Bibl.: SILES, 1985, núm. 1140; SILGO, 1994, p. 200.—VILLARONGA, 1994, p. 140-151; GARCÍA-BELLIDO i BLÁZQUEZ, 2001, p. 387-395.

luki

D.1.1

Fragment de vas de ceràmica campaniana

Tona

S. II aC

La hipòtesi més comunament acceptada és que es tracti de la forma iberitzada del *praenomen* llatí *Lucius* en genitiu o vocatiu. En tot cas, si bé aquesta proposta pot ser vàlida per a aquesta inscripció, no sembla tan sostenible per a **luki** (A.6-11). Vegeu també **luki** (A.6-11).

Bibl.: HAE 2187.—SILES, 1985, núm. 1141; SILGO, 1994, p. 200.

luśiunbaker

D.18.1,A-2

Gerreta de ceràmica grisa

La Joncosa, Jorba

150-100 aC

Tot i que no disposem de paral·lels exactes per explicar aquesta forma, la segmentació més plausible és probablement **luś-iun-baker**. Per a **luś** cf. *Luspanar* i *Luspangib*, de la *T. Sall.* del bronze d'Ascoli, **iun** podria ser una variant de **iur** (§ 7.55) o de **iaun** (§ 7.57) i, pel que fa a **baker**, tot i que la lectura és insegura, cf. **atabager** (C.2.3,B). Així, doncs, és probable que ens trobem davant d'un antropònim.

Bibl.: PANOSA, 2002.— MONCUNILL, 2007a, p. 239.— FERRER, 2006.

m̄bar

C.40.3

Bol de ceràmica campaniana

Can Feu, Sant Quirze del Vallès

180-110 aC

Abreviatura de propietat formada amb l'element onomàstic **m̄bar** (§ 7.137).

Bibl.: CARBONELL, FOLCH i MARTÍNEZ, 1990.— MONCUNILL, 2007a, p. 240.— PANOSA, 2001, núm. 11.3.

m̄lbebiur

C.8.11,2/3

Estela

Badalona

150-75 aC?

Nom personal format pels elements **m̄lbe** (potser variant de **nalbe** (§ 7.88), però cf. també **m̄lbeier** (C.3.2)) i **biur** (§ 7.43). La paraula es troba darrere del nom personal **bantui** i seguida del terme **eban-en**, que apareix, amb les seves diverses variants, sempre darrere de noms personals i en contextos funeraris. Tant si admetem la traducció del terme per 'fill' (VELAZA, 1994b) com si no, és molt probable que **m̄lbebiur** sigui el patronímic del difunt **bantui**. Trobem el mateix nom personal a **m̄lbebiurar** (C.8.10,1/2), una estela germana d'aquesta, de manera que hem d'interpretar que l'una es trobava en la tomba del pare i l'altra, en la del fill. Una possible traducció, aproximada i provisional, d'aquest text funerari seria, doncs: «De Bantui, el fill de Nalbebiur», o, fins i tot, «Sóc de Bantui, el fill de Nalbebiur».

Bibl.: COMAS, PADRÓS i VELAZA, 2001.— MONCUNILL, 2007a, p. 244.— FARIA, 2002b, p. 236.

mlbeiuřar

C.8.10,1/2

Estela

Badalona

150-75 aC?

Nom personal format pels elements **mlbe** (plausiblement variant de **nalbe** (§ 7.88)) i **biuř** (§ 7.43). Tot i estar separada per interpunció, la seqüència immediata **-mı** ha de ser interpretada com el conegut sufix, amb la qual reconeixem una amalgama sufixal **-ar-mı**, probablement la mateixa que apareix en el text de l'estela de Barcelona **nrıkeiltıřar-mı** (C.9.1). És pràcticament segur que es tracta de l'expressió del nom del difunt. Vegeu, també, **bantuınmı** i, sobretot, **mlbeiuř**.

Bibl.: COMAS, PADRÓS i VELAZA, 2001.— MONCUNILL, 2007a, p. 244.

mlbeier

C.3.2

Fragment d'escif àtic

Puig Castellar, Pontós

S. IV-III aC?

Untermann llegeix **balbeier**, però el primer signe és millor **m**. Nom personal format per **mlbe** (plausiblement variant de **nalbe** (§ 7.88)) i **ier** (plausiblement variant de **iar** § 7.56).

Bibl.: PRESCOTT, 1979, p. 275.— VELAZA, 1991, p. 548 (**ulbeier**); SILGO, 1994, p. 60.— RODRÍGUEZ RAMOS, 2002-2003a, p. 368-369.

mnkeitakerika

C.2.8,2

Rhyton

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. III aC?

Untermann llegeix **anbaikabalika** o **anbaikabanika**, que podrien tenir com a correlat **anbaikar**[(B.10.1), potser nom personal. De tota manera, la lectura que proposem s'ajusta millor, al nostre entendre, als signes conservats; convindria, aleshores, identificar-hi un nom personal format per **mnkei** (aparentment variant de **nrıkei** (§ 7.138)) i **taker** (§ 7.111) i sufixat amb **-ika**.

Bibl.: OLIVA, 1955.— SILES, 1985, núm. 926 i 712 (**ei, gulnika**); SILGO, 1994, p. 38, 161 i 120.— UNTERMANN, 2001, p. 618.

Nalbe[- -]n

Làmina de plom

Empúries, l'Escala? (Pech de Mau?)

S. v aC

Nom personal ibèric que s'insereix enmig d'un text en grec. El primer formant antroponímic és clarament **nalbe** (§ 7.88). El segon, del qual sols es conserva el final en **n**, potser podria ser **bin** (§ 7.40), si tenim en compte l'espai que ocupa la llacuna.

Bibl.: LEJEUNE, POUILLOUX i SOLIER, 1988.— SILGO, 1994, p. 206.— HOZ, 1999b, p. 73, 81 i 82; FARIA, 2001, p. 99.

nalbesosin

C.1.6,A-1

Làmina de plom

Empúries, l'Escala

S. IV-III aC

Lectura defensada per Untermann, en comptes de **nabařsosin** d'Almagro. Si fos correcta la primera, ens trobaríem davant d'un nom personal format per **nalbe** (§ 7.88) i **sosin** (§ 7.109). La segona, malgrat tot, admetria la mateixa interpretació si s'accepta per a **nabař** una relació amb **m̄bař** (§ 7.137).

Bibl.: ALMAGRO, 1951 (**nabařsosin**), núm. 6.— SILES, 1985, núm. 1164 (**nabařsosin**); SILGO, 1994, p. 206 i 236.— FARIA, 2001, p. 101 (**nabařsosin**); RODRIGUEZ RAMOS, 2002c, p. 38; FARIA, 2007a, p. 222.

neitegeru

C.2.3,A-3

Làmina de plom

Puig de Sant Andreu, Ullastret

225-175 aC

Untermann proposava que ens trobéssim davant d'una variant dels formants d'antroponims **neitin** (§ 7.89) i **keře** (§ 7.72), però possiblement convé partir de la identificació d'un element antroponímic **tekeř** (§ 7.123) per a aïllar a la part inicial una seqüència **nei**, que potser es trobaria efectivament a la base de **neitin**. El compost podria ser interpretat, aleshores, com un nom personal sufixat per **-u** (§ 553, amb possibles paral·lels sintàctics de seqüències sufixades amb **-u** i **-ku**).

Bibl.: OLIVA, 1967.— SILES, 1985, núm. 1177; SILGO, 1994, p. 207 i 133 (**leitekeřu**).— UNTERMANN, 2001, p. 620.

Neitinbeles

CIL II 6144

Bloc de gres

Terrassa

S. I aC - I dC

Nom personal ibèric adaptat al llatí en el qual es distingeixen clarament els formants **neitin** (§ 7.89) i **beles** (§ 7.31).

Bibl.: IRC I, 73.— RODRIGUEZ RAMOS, 2001, p. 12; MAYER, 2005, p. 264-265.

neitiniunstir

C.2.8,1

Rhyton

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. III aC?

La hipòtesi que **neitiniunstir** fos un nom personal se sustentava fonamentalment en la identificació del seu primer element amb el de *Neitinbeles*, documentat en una inscripció en llatí trobada a Terrassa (CIL II 6144). D'aquí es dedueix, a més a més, que el conegut terme **iunstir** podia, almenys en determinats contextos, tenir el mateix caràcter. L'aparició del plom Marsal, on reapareix la mateixa paraula en posició inicial però amb els dos elements separats clarament per interpuncions, ha suscitat una revisió de la qüestió. Així, segons autors com Untermann i Velaza, caldria comptar amb la possibilitat que, en algunes ocasions, l'expressió **neitiniunstir** constitueixi una fórmula de salutació o invocació.

Bibl.: OLIVA, 1955.— SILES, 1985, núm. 1179; SILGO, 1994, p. 207 i 188.— UNTERMANN, 2001, p. 618; VELAZA, 2001, p. 646-648.

neinkinke

D.15.1,1

Estela

Guissona

S. I aC

Ens devem trobar davant d'un nom personal el primer element del qual és **neitin** (§ 7.89). Per a explicar el final en **-ke** serien possibles diverses hipòtesis, entre les quals que es tracti d'un sufix, d'un formant antroponímic abreujat o d'un formant monosil·làbic. De Hoz, tanmateix, troba poc factible una interpretació dins de la mateixa onomàstica ibèrica. En tot cas, per la posició que ocupa en l'estela, és esperable que es tracti del nom del difunt.

Bibl.: GUITART, MAYER, PERA i VELAZA, 1996a.— MONCUNILL, 2007a, p. 248.— PANOSA, 1999, núm. 56.1; UNTERMANN, 2001, p. 620; VELAZA, 2001, p. 654-655; PERA, 2003, núm. 31; Hoz, 2005a, p. 79; PERA, 2005.

neřseořtinika

C.0.1,2

Làmina de plom

Província de Tarragona

S. III-II aC?

Nom personal format per **neřse** (§ 7.91) i **ořtin** (§ 7.95) i sufixat per **-ika**. Va seguit d'una expressió numeral, de la mateixa manera que el nom personal de la línia següent **kaisuřanař** (també sufixat per **-ika**) i el de l'anterior **kořasiř** (en aquest cas sufixat per **-en**). Per a una interpretació general del text, vegeu l'entrada **kořasiřen**.

Bibl.: UNTERMANN, 1985.— VELAZA, 1991, p. 415; SILGO, 1994, p. 208 i 218.

ninar

D.6.1

Ceràmica ibèrica

Tornabous

Tot i que l'*editio princeps* no en diu res, és possible que es tracti d'una seqüència incompleta, en la qual podria amagar-se un nom personal acabat amb **-nin** i sufixat amb **-ar**. Si així fos, es tractaria d'una típica marca de propietat ibèrica. Vegeu també l'entrada **biuřtařar**.

Bibl.: GÓMEZ MORENO, 1949, p. 19.— SILES, 1985, núm. 1186; SILGO, 1994, p. 209.

nio

C.18.11

Ansa d'una àmfora romana de producció local

Tarragona

60-40 aC

Segurament abreviatura del formant antroponímic **nios** (§ 7.94). Marca de fabricant?

Bibl.: CARRETÉ, KEAY i MILLETT, 1995, fig. 5.— MONCUNILL, 2007a, p. 252.— PANOSA, 2001, núm. 13.1.

nio[

C.18.12

Ansa d'una àmfora romana de producció local

Tarragona

60-40 aC

El text, que podria ser complet pel final, potser presenta una abreviatura del formant antroponímic **nios** (§ 7.94). Marca de fabricant?

Bibl.: CARRETÉ, KEAY i MILLETT, 1995, fig. 5.— MONCUNILL, 2007a, p. 252.— PANOSA, 2001, núm. 13.2.

niosisker

A.6

Moneda

218-180 aC

Sens dubte, nom personal format amb **nios** (§ 7.94) i **isker** (§ 7.64).

Bibl.: VILLARONGA, 1994, p. 52 (**liosisker**).— MONCUNILL, 2007a, p. 251.— FARIA, 1994a, p. 50 (**niosisker**); HOZ, 1995a (**niosisker**), grup C; GARCÍA-BELLIDO i BLÁZQUEZ, 2001, p. 204 (**liosisker**).

nm̄keiltíarm̄i

C.9.1

Estela

Barcelona

S. I aC?

Nom personal format pels elements **nm̄kei** (§ 7.138) i **iltír** (§ 7.61) i sufixat per l'amalgama **-ar-m̄i**. Es tracta, sense cap mena de dubte, del nom del difunt. Vegeu, per a un cas molt similar, **m̄lbebiūfar** (seguit també de la forma **m̄i**), en una estela funerària trobada a Badalona. Per a una consideració general sobre el sufix **-m̄i**, vegeu l'entrada **bañkabiur̄m̄i**.

Bibl.: PEDRALS 1880.— SILES, 1985, núm. 1193; SILGO, 1994, p. 211.

olośórtin

A.6.09-1.1

Moneda

218-180 aC

No és impossible que es tracti d'un nom personal el segon formant del qual seria **olor** (§ 7.86), encara que no disposem de bons paral·lels per a **oloś**. Per al conjunt de la seqüència, Untermann porta a col·lació el nom personal **alosořtinarm̄i** (B.1.254,A).

Bibl.: SILES, 1985, núm. 1232; SILGO, 1994, p. 215.— VILLARONGA, 1994, p. 49; GARCÍA-BELLIDO i BLÁZQUEZ, 2001, p. 202-207.

oloś++r̄

A.6

Moneda

218-180 aC

Possiblement nom de persona el primer element del qual, que coincideix amb el d'**oloś-or̄tin** (A.6.09), podria ser una variant d'**olor** (§ 7.86). Per al segon, De Hoz proposa una restitució com a **teker̄** (§ 7.126).

Bibl.: VILLARONGA, 1994, p. 52, núm. 108 (**olośf[---]taseśalir**).— MONCUNILL, 2007a, p. 257.— HOZ, 1995a, grup B; GARCÍA-BELLIDO i BLÁZQUEZ, 2001, p. 204.

orí

D.7.2

Tossal de les Tenalles, Sidamon

100 aC

Abreviatura d'un nom personal a la base del qual hi hauria el conegut formant onomàstic **orítn** (§ 7.95)?

Bibl.: PRINCIPAL, 1993.— MONCUNILL, 2007a, p. 258.— PANOSA, 2005, núm. 2.1; GARCÉS i PÉREZ, 2006, p. 61.

orkeibarbau

C.22.2,2

Fragment de vas de ceràmica grisa

Can Vedell, Bigues

Coneixem la inscripció sols per un dibuix no del tot fiable i, per tant, cal prendre la lectura i la interpretació amb prudència. No és impossible que tant la línia 1 (**orkeiru+**) com la línia 2 (**orkeibarbau**) diguin en realitat el mateix. L'element **orkei** (§ 7.140) pot intervenir en la formació antroponímica; en la seqüència següent, per tant, podria ser identificat un segon element, per al qual no hauríem de descartar la lectura **biur** (§ 7.43). Panosa, per la seva banda, juga amb dues segmentacions diferents del text: **orkei-bar-bau** i **orke-ibar-bau**, que considera més probable.

Bibl.: HERNÁNDEZ YLLÁN, 1983.— VELAZA, 1991, p. 427; SILGO, 1994, p. 217 (**orkeibarbau**).— PANOSA, 1992, núm. 5 (**orkeibarbau**); ORDUÑA, 2005.

orkeiru+

C.22.2,1

Fragment de vas de ceràmica grisa

Can Vedell, Bigues

Vegeu **orkeibarbau** (C.22.2,2). Panosa planteja la possibilitat que es tracti d'un nom personal format amb **urke** (§ 7.140), encara que per al final en **iru** no disposem de bons paral·lels. Potser no hauríem de descartar una lectura del segon element com a **biur** (§ 7.43). Vegeu també **orkeibarbau** (C.22.2,2).

Bibl.: HERNÁNDEZ YLLÁN, 1983.— VELAZA, 1991, p. 428; SILGO, 1994, p. 217.— PANOSA, 1992, núm. 5 (**orkeiru**).

ofosubeta

D.18.1,B-1

Gerreta de ceràmica grisa

La Joncosa, Jorba

150-100 aC

Paraula d'anàlisi incerta que apareix repetida a la mateixa peça a D.18.1,C-6 i per a la qual almenys dues segmentacions semblen possibles: **ofo-sube-ta** i **ofo-su-beta**. Pel que fa al començament en **ofo-**, recordeu **ofoikastoretator** (B.1.373,5), **ofootis** (F.13.3,8a) i fins i tot **ofose** (A.6.10); pel que fa a **sube**, en canvi, potser cal recordar els possibles formants antroponímics **sube** (D.15.5), **sube** (D.15.15) i potser també **subake** (D.15.1,2)); el final en **-ta** correspondria plausiblement a un sufix. Si fem cas de la segona segmentació, d'altra banda, sembla que s'escau la identificació de dos possibles formants antroponímics: **su** (potser una variant de **sur** (§ 7.108) documentada també a **lauf-su** (C.3.1,2)) i **beta** (variant de **betan** (§ 7.36), amb caiguda de la nasal final). Si guí com sigui, la interpretació queda oberta.

Bibl.: PANOSA, 2002.— MONCUNILL, 2007a, p. 260.— FERRER, 2006.

ofoi

D.15.10

Fragment d'una gerra de ceràmica comuna de pasta groguenca

Guissona

150-75 aC

L'últim signe és de lectura molt insegura: Pera no rebutja una àmplia gamma de signes alternatius (**to**, **be**, **bo** o, amb menys probabilitat, **m** o **m**). Si la lectura correcta és, efectivament, **ofoi** és probable que es tracti d'una marca o abreviatura de propietat formada sobre l'element **ofoin** (§ 7.95).

Bibl.: PERA, 2003, núm. 19.— MONCUNILL, 2007a, p. 261.— PERA, 2005.

ortinberé

C.21.10,1

Làmina de plom

Castellet de Banyoles, Tivissa

S. III aC

Nom personal compost dels elements simples **ortin** (variant d'**ofoin** (§ 7.95) que trobem també a **aiunortinikabitafantesir** (C.21.6,A), forma curiosament també documentada en un plom de Tivissa) i **ber/beré** (§ 7.34). Segueix, en *scriptio continua*, (**e**)**tefeikiaf**, seqüència en què es poden plantejar dues hipò-

tesis diferents de segmentació i anàlisi: **-eteř-eikiař** (amb **eteř-ai** (F.17.1, B-2) i **eteř-šoř-e** (B.23.13, bis) com a possibles paral·lels per al primer element, i **eikiař**, potser variant d'**ekiař** (C.2.8,5) o **ekiar**), o bé **-teř-eikiař**, on **-teř-** s'aproparia al segment documentat en formes com ara **banteřan** (C.1.24-B,1-2), **biteř** (F.9.1,A-4,5) i la seva llarga sèrie, **erteřokan** (D.0.1,A), etc. Cal fer notar, d'altra banda, que la paraula següent del text és **šalaiarkisteřokan**, també un nom personal seguit, en aquest cas, de **-teřokan**.

Bibl.: ASENSIO, MIRÓ, SANMARTÍ i VELAZA, 2003a.— MONCUNILL, 2007a, p. 261.— ORDUÑA, 2006, p. 309-311.

ořtinseikika

C.10.1,5/6

Estela

Santa Perpètua de Mogoda

150-50 aC?

Nom personal format pels elements **ořtin** (§ 7.95) i **seiki** (§ 7.102) i sufixat amb **-ka**.

Bibl.: PERICOT, 1940.— SILES, 1985, núm. 1247; SILGO, 1994, p. 218.

otikirřtekeř

C.2.10,A

Fragment de vas de ceràmica grega

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. IV-III aC?

Nom personal format pels elements **tikirř** (§ 7.123) i **tekeř** (§ 7.126) i prefixat per **o-**.

Bibl.: SILES, 1985, núm. 1217; SILGO, 1994, p. 214.— RODRÍGUEZ RAMOS, 2002c, p. 23; RODRÍGUEZ RAMOS, 2001, p. 9.

sakaři

C.27.1,2

Làpida funerària

Civit

150-50 aC?

Tot i que al final de la seqüència trobem un signe **e**, sembla més plausible que aquest formi part de la primera paraula de la línia següent del text, amb la qual cosa podríem identificar el conegut terme **eban**. Així, doncs, tot i la inexistència

d'interpunció (com sí que passa, en canvi, en altres parts del text), sembla convenient de segmentar la paraula en aquest punt, és a dir, abans de l'últim signe **e**. Es tracta d'un nom personal probablement abreviat, i plausiblement en funció de patronímic. El primer element és **sakař** (§ 7.96), mentre que el segon comença per **i-**, i no és improbable que es tracti d'**ikoř** (§ 7.60), el segon formant del nom personal que precedeix (vegeu **tikirsikoř** (C.27.1,1)). Aquesta coincidència, d'altra banda, explicaria raonablement l'aparició d'una abreviatura (VELAZA, 1993). Tingueu també en compte que disposem de diversos exemples on el nom del pare i del fill comparteixen el segon formant antroponímic (cf. l'estela de Santa Perpètua (C.10.1) o alguns noms del bronze d'Ascoli).

Bibl.: VELAZA, 1993.— MONCUNILL, 2007a, p. 268.— UNTERMANN, 1995, p. 248-249; VELAZA, 1996a, p. 323; PANOSA, 1999, núm. 60.1; RODRÍGUEZ RAMOS, 2001a, p. 66-67; UNTERMANN, 2002a, núm. 2.4; SILGO, 2005.

sakařil+[

C.18.6,3

Làpida

Tarragona

Nom personal inserit en una de les poques inscripcions bilingües conegudes en ibèric i llatí; malauradament, la peça es troba avui dia perduda i sols es coneix per tradició manuscrita. El primer element del compost és **sakař** (§ 7.96); per al segon, Untermann proposa una restitució com a **ilti[r]** (§ 7.61) o **iltu[n]** (§ 7.62). La paraula va precedida d'una línia de text llatí (*heic est sitl*) i una de text ibèric (**aře teki ar++**[)], que podrien ser equivalents. En aquest cas, la traducció de l'epitafi seria: «Aquí jau Sacarildir (o Sacarildun)». Per a una inscripció molt similar a aquesta, vegeu també **atinbelaur**.

Bibl.: BERLANGA 1881.— SILES, 1985, núm. 1280; SILGO, 1994, p. 227 (**sakařilo**).

salager

C.1.24,B-3

Làmina de plom

Empúries, l'Escala

225-175 aC

Probablement es tracta d'un nom personal. El primer element potser està relacionat amb **śalai** (cf. **śalaiatin** (G.14.2,1/2), **śalaiarķisterokan** (C.21.10,2) i **śalaiarķistenai** (C.21.8,A-1)) i el segon és **aker** (§ 7.7).

Bibl.: SANMARTÍ, 1988.— SILGO, 1994, p. 228; MONCUNILL, 2007a, p. 269.— FARIA, 1994b, p. 70; UNTERMANN, 1996a, p. 86-93; PANOSA, 1999, núm. 10.30; ORDUÑA, 2006, p. 271-284.

śalaiarkis

C.21.10,2

Làmina de plom

Castellet de Banyoles, Tivissa

S. III aC

Nom de persona fàcilment segmentable en els elements **śalai** (cf. **śalaiatin** (G.14.2,1/2) i **śalaiatin** (G.14.2,1/2)) i **arkis** (§ 7.14); cal fer notar, d'altra banda, que el mateix nom **śalaiarkis** apareix tres vegades en un plom de procedència insegura, encara que potser localitzable igualment a Tivissa (cf. C.21.8,A-1, C.21.8,A-3 i C.21.8,B-1). Segueix, en *scriptio continua*, la seqüència **-teřokan**, que és possible segmentar en **-teřokan** i de posar en relació amb paradigmes versemblantment verbals com **biteř** i **erteřokan**.

Bibl.: ASENSIO, MIRÓ, SANMARTÍ i VELAZA, 2003a.— MONCUNILL, 2007a, p. 271.— ORDUÑA, 2006, p. 309-311.

śalaiarkiste

C.21.8,A-3

Làmina de plom

Castellet de Banyoles, Tivissa?

Vegeu **śalaiarkistenai** (C.21.8,A-1).

Bibl.: UNTERMANN, 1991-1993.— MONCUNILL, 2007a, p. 270.— VELAZA, 1994a, p. 10-23; UNTERMANN, 1995, p. 247-248; UNTERMANN, 1996a, p. 84-86; VELAZA, 1996a, p. 318-321; PANOSA, 1999, núm. 47.8; ORDUÑA, 2006, p. 303-308.

śalaiarkiste

C.21.8,B-1

Làmina de plom

Castellet de Banyoles, Tivissa?

Vegeu **śalaiarkistenai** (C.21.8,A-1).

Bibl.: UNTERMANN, 1991-1993.— MONCUNILL, 2007a, p. 270.— VELAZA, 1994a, p. 10-23; UNTERMANN, 1995, p. 247-248; UNTERMANN, 1996a, p. 84-86; VELAZA, 1996a, p. 318-321; PANOSA, 1999, núm. 47.8; ORDUÑA, 2006, p. 303-308.

śalaiarkistenai

C.21.8,A-1

Làmina de plom

Castellet de Banyoles, Tivissa?

Nom personal compost pels elements **śalai** (cf. **śalaiatin** (G.14.2,1/2), **śalaiarkisteřokan** (C.21.10,2) i **śalaiatin** (G.14.2,1/2)) i **arkis** (§ 7.14) i acom-

panyat dels morfes **-te-nai**. El mateix nom de persona apareix dos cops més en el mateix plom, però sense el sufix **-nai**: **šalaiarkiste** (C.21.8,B-1 i C.21.8,A-3). És també remarcable la coincidència amb **šalaiarkisterokan** (C.21.10,2), també d'un plom de Tivissa.

Bibl.: UNTERMANN, 1991-1993.— MONCUNILL, 2007a, p. 270.— VELAZA, 1994a, p. 10-23; UNTERMANN, 1995, p. 247-248; UNTERMANN, 1996a, p. 84-86; VELAZA, 1996a, p. 318-321; PANOSA, 1999, núm. 47.8; ORDUÑA, 2006, p. 303-308.

šalai+[.]tin

C.21.8,A-3

Làmina de plom

Castellet de Banyoles, Tivissa?

Nom personal el primer element del qual és **šalai**, que en aquest mateix plom apareix tres cops més formant el nom de persona **šalaiarkis** (cf. C.21.8,A-1, C.21.8,A-3 i C.21.8,B-1). Per al segon formant, que trobem mutilat pel principi, es podria proposar com a bon candidat **or̄tin** (§ 7.95).

Bibl.: UNTERMANN, 1991-1993.— MONCUNILL, 2007a, p. 269.— VELAZA, 1994a, p. 10-23; UNTERMANN, 1995, p. 247-248; UNTERMANN, 1996a, p. 84-86; VELAZA, 1996a, p. 318-321; PANOSA, 1999, núm. 47.8; ORDUÑA, 2006, p. 303-308.

saldugileřku

C.2.3,A-6

Làmina de plom

Puig de Sant Andreu, Ullastret

225-175 aC

A la part inicial de la seqüència és possible d'identificar l'element antroponímic **sal̄tu** (§ 7.98). Malgrat tot, no disposem de paral·lels per a la seqüència **ki-leř**, que precedeix al conegut sufix **-ku**.

Bibl.: OLIVA, 1967.— SILES, 1985, núm. 1283; SILGO, 1994, p. 228, 111 i 116.

salduko

C.2.3,A-4

Làmina de plom

Puig de Sant Andreu, Ullastret

225-175 aC

Segons Untermann podria tractar-se d'un nom personal format per l'element **sal̄tu** (§ 7.98) i el sufix **-ko** (§ 614). En tot cas, cal destacar l'aparent semblança

amb les seqüències del voltant *bartaško anbeiku* i *salduko kuletabeřku*, en una coincidència de finals que podria obeir fàcilment a un fenomen de concordança.
Bibl.: OLIVA, 1967.— SILES, 1985, núm. 1284; SILGO, 1994, p. 228 i 113.— RODRÍGUEZ RAMOS, 2001c, p. 64-65.

sani

C.21.1

Pàtera d'argent

Castellet de Banyoles, Tivissa

S. IV-III aC?

Forma en què seria possible reconèixer l'element formador de noms personals (§ 7.99), aquí en forma simple. De tota manera, també podria tractar-se d'una paraula d'una altra categoria.

Bibl.: BATLLE, 1927.— SILES, 1985, núm. 1288; SILGO, 1994, p. 229.

sanmí

D.18.1,B-2

Gerreta de ceràmica grisa

La Joncosa, Jorba

150-100 aC

De la mateixa manera que a **binmí** (D.18.1,B-4 i 7) i **banmí** (D.18.1,A-2), documentades en aquest mateix text, sembla apropiat de separar un formant antroponímic **san** (§ 7.99) d'un sufix **-mí**. Per a una consideració general sobre aquest sufix, vegeu l'entrada *bařkabiurmí*.

Bibl.: PANOSA, 2002.— MONCUNILL, 2007a, p. 276.— FERRER, 2006.

sašseřabař

C.18.13,1/2

Ara funerària de marbre blanc

Pedrera del Port, Tarragona

S. I aC - I dC

Per la seva posició en una peça funerària i per l'aparició del formant antroponímic **abař** (§ 7.1), sembla factible atribuir a aquesta forma la categoria de nom personal, tot i l'absència de paral·lels per a justificar el principi. De Hoz creu més probable que es tracti d'un nom de persona no pròpiament ibèric. Sigui com sigui, tota interpretació ha de ser presa amb molta prudència ja que l'autenticitat de la peça no queda gens garantida.

Bibl.: MASSÓ i VELAZA, 1995.— MONCUNILL, 2007a, p. 276.— PANOSA, 1999, núm. 45.11; RODRÍGUEZ RAMOS, 2001d; Hoz, 2005a, p. 79.

Sedegon

Làmina de plom

Empúries, l'Escala? (Pech de Mau?)

S. v aC

Lectura de Faria, que corregeix l'anterior *Segedon*. Nom personal ibèric que s'insereix enmig d'un text en grec. L'antropònim està integrat per **sete** (potser variant de **seti** (cf. *beřisetidiadin* (C.1.24,A-3), *m̄barseti* (F.23.8,1) i **setibios** (plom de procedència desconeguda, VELAZA, 2004b)) i **kon** (§ 7.77).

Bibl.: LEJEUNE, POUILLOUX i SOLIER, 1988.— SILGO, 1994, p. 231.— FARIA, 1994b, p. 70; HOZ, 1999b, p. 73, 81 i 82; FARIA, 2001, p. 103; RODRÍGUEZ RAMOS, 2002c, p. 39.

selgiti

C.2.20

Escif de ceràmica grega de figures vermelles

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. IV-III aC?

Plausiblement nom personal format per un element **selki** (§ 7.101) i un segon element mutilat que començaria per **ti** (vegeu totes les possibilitats en MLH III.1, § 7.124-128).

Bibl.: SILES, 1985, núm. 1309; SILGO, 1994, p. 232.

seneuřebas

D.18.1,B-6

Gerreta de ceràmica grisa

La Joncosa, Jorba

150-100 aC

El signe, de lectura dubtosa **u**, també podria ser **tu**. Ferrer proposa d'identificar tres eventuais formants antroponímics que conformarien un nom personal trimembre: **sen(e)** (potser variant de **seni** (§ 7.86)), **euř** (cf. *iltiřeuř* (A.100-3) i (§ 7.61)) i **bas** (§ 7.27), encara que per a aquest últim element no descarta tampoc una interpretació com a pronom.

Bibl.: PANOSA, 2002.— MONCUNILL, 2007a, p. 279.— FERRER, 2006.

serkir

A.6-4

Moneda

S. II aC

Llegenda que apareix al revers d'un sextant amb la inscripció **untikesken** a l'anvers. Villaronga i GARCÍA-BELLIDO i BLÁZQUEZ (2001, vol. I, p. 88) atribuei-

xen a aquesta forma un valor metrological, mentre que Untermann (MLH I.1 (§ 8.2.10)) la interpreta com una adaptació del *nomen* llatí *Sergius*, per bé que és difícil explicar els canvis fonètics que es produeixen en el pas d'una forma a l'altra.

Bibl.: SILES, 1985, núm. 1382; SILGO, 1994, p. 244.— VILLARONGA, 1994, p. 140-151; GARCÍA-BELLIDO i BLÁZQUEZ, 2001, p. 387-395.

ser̄tun

C.7.4

Cílix de ceràmica campaniana

Burriac, Cabrera de Mar

S. II aC

Untermann llegeix **ki+rtun**. La lectura proposada permetria la identificació d'un nom personal abreuiat o simple, el formant del qual tenim també documentat a **ser̄tunsōrse** (X.0.1).

Bibl.: RIBAS i BERTRAN, 1964, p. 45.— VELAZA, 1991, p. 471.— RODRÍGUEZ RAMOS, 2002-2003a, p. 369.

sigide

C.1.24,B-4

Làmina de plom

Empúries, l'Escala

225-175 aC

No sabem si té alguna relació amb l'element antroponímic **sike** (§ 7.102). Cf. també **sikidakoisieu** (F.11.34,1, tot i la no-coincidència amb la sonoritat de la primera oclusiva).

Bibl.: SANMARTÍ, 1988.— SILGO, 1994, p. 234; MONCUNILL, 2007a, p. 282.— UNTERMANN, 1996a, p. 86-93; PANOSA, 1999, núm. 10.30; ORDUÑA, 2006, p. 271-284.

sigounin

C.1.6,B-1

Làmina de plom

Empúries, l'Escala

S. IV-III aC

Untermann planteja la possibilitat que es tracti d'una variant de **sikeunin** (F.11.6,1/2), encara que no sabem si el motiu de l'alternança és de tipus fonètic, morfològic o dialectal. En tot cas, sembla evident que es tracta d'un nom personal, molt possiblement femení. Vegeu, també, l'entrada *Bastogaunini*.

Bibl.: ALMAGRO, 1951, n. 6.— SILES, 1985, núm. 1336; SILGO, 1994, p. 235 i 251.

sikeikansár

D.18.1,C-5

Gerreta de ceràmica grisa

La Joncosa, Jorba

150-100 aC

Convé recordar l'existència d'un formant antroponímic **sike(i)** (§ 7.102) i d'un sufix **-ar**. Un segon possible element onomàstic **kans** no tindria bons paral·lels.

Bibl.: PANOSA, 2002.— MONCUNILL, 2007a, p. 282.— FERRER, 2006.

siken+++

C.1.6,A-3

Làmina de plom

Empúries, l'Escala

S. IV-III aC

Probablement es tracta d'un nom personal el primer formant del qual és **sike** (§ 7.102). Del segon, que no és identificable per la mutilació del text en aquest punt, sols podem dir que començava per **n-** (vegeu totes les possibilitats a MLH III.1, § 7.88-94).

Bibl.: ALMAGRO, 1951, núm. 6.— SILGO, 1994, p. 234.— RODRÍGUEZ RAMOS, 2002c, p. 38.

sinekun

C.35.1,A

Tortera de ceràmica

El Vilar, Valls

Com que es tracta d'una inscripció circular, Ferrer planteja la possibilitat que els últims signes siguin, en realitat, el principi de la inscripció, amb la qual cosa obté la lectura i segmentació següents, que és probablement la més encertada i la que permet de trobar paral·lels més coherents: **ir̄e** (amb un signe **e** no llegit a l'*editio princeps*) **keštarn̄n ataf̄su ekiar̄ sinekun**. D'aquesta manera, **sinekun** seria un nom personal format per **sine** (§ 7.104) i **kun** (potser variant de **kon** (§ 7.77) que es trobaria també a **kertekunte** (A.6.06) i a **kun** (E.1.330 i E.1.331,A)).

Bibl.: FABRA i BURGUETE, 1986, p. 72.— MONCUNILL, 2007a, p. 284.— PANOSA, 1993b, núm. 25.1 (**sinekunsir̄**); UNTERMANN, 1995, p. 250; VELAZA, 1996a, p. 331; FARIA, 1997, p. 106; PANOSA, 1999, núm. 43.1; FARIA, 2000b, p. 123; FARIA, 2003a, p. 215; FARIA, 2006, p. 117; FERRER, 2005, n. 40.

skerlakon

C.31.7

Fragment de plat de ceràmica grisa

Barri antic, Sant Boi de Llobregat

S. IV-III aC

Sembla factible d'identificar un nom personal, que estaria format pels elements **(i)sker** (§ 7.64) i **lakon** (possible variant de **laku** (§ 7.83)). Segueix, en *scriptio continua*, **ařankokolo**], una seqüència d'anàlisi insegura.

Bibl.: SOLIAS, 1982.— VELAZA, 1991, p. 477; SILGO, 1994, p. 187, 194 i 40.— PANOSA, 1993b, núm. 15.4.

sořike

D.2.1,1

Estela de pedra calcària

Vic

La inscripció planteja problemes greus quant a la lectura d'alguns signes, la determinació dels límits de paraula i la consideració de les línies com a completes o no. A la seqüència inicial sembla convenient de reconèixer-hi un element antropònimic **soř** (§ 7.108) i potser un altre **ike** (§ 7.59).

Bibl.: NAVAL I AYERBE, 1929.— SILES, 1985, núm. 1344; SILGO, 1994, p. 236.

sorseiderketaimi

C.1.8

Disc de marbre

Empúries, l'Escala

S. III aC?

La seqüència inicial **sorseiderke** podria ser un antropònim (per a l'element **sorse** recordeu **serťunsoře** (X.0.1), encara que les vibrants i la sibilant són diferents; l'element **terke**, tanmateix, no disposa de paral·lels) sufixat amb els morfes **-tai-mi**. És possible que aquesta amalgama de morfes tingui aquí un valor de propietat.

Bibl.: ROSENDO PI, 1907.— SILES, 1985, núm. 1345; SILGO, 1994, p. 236, 175, 90 i 258; FARRIA, 2005a, p. 171.

sortike

C.4.1,2

Làmina de plom

El Castell, Palamós

300-250 aC

Nom personal format pels elements **sor** (§ 7.58) i **tike(r)** (§ 7.125). Segueix, en *scriptio continua*, la paraula **batir**, que es repeteix diverses vegades en aquest mateix plom. Vegeu també el nom **abaŕkis** (C.4.1,4) per a una interpretació del terme com a 'testimoni'.

Bibl.: RIURÓ, 1982.— VELAZA, 1991, p. 480; SILGO, 1994, p. 236.

sosian

C.7.2

Bol de ceràmica probablement d'origen grec

Can Rodon de l'Hort, Cabrera de Mar

S. III aC

Segons Untermann podria tractar-se d'un antropònim compost pels elements **sosin** (§ 7.109, aquí amb pèrdua de **-n**) i **ian** (§ 7.56) o bé **an** (§ 7.10).

Bibl.: RUBIO DE LA SERNA 1888.— SILES, 1985, núm. 1347; SILGO, 1994, p. 236.

subake

D.15.1,2

Estela

Guissona

S. I aC

Tenint en compte el context, podria tractar-se d'un nom personal, que es correspondria amb el del difunt. De tota manera, no disposem de bons paral·lels que justifiquin clarament la condició d'antropònim. Per al principi de la seqüència les formes més properes són dues possibles marques de propietat també de Guissona (**sube** [D.15.15] i **sube** [D.15.5]) i **ofoSUBETA** (D.18.1,B-1 i D.18.1,C-6); per a un segon formant **ke**, vegeu **neitinke** (D.15.1,1). De Hoz planteja la possibilitat que es tracti d'un nom personal no pròpiament ibèric.

Bibl.: GUITART, MAYER, PERA i VELAZA, 1996a.— MONCUNILL, 2007a, p. 287.— PANOSA, 1999, núm. 56.1; UNTERMANN, 2001, p. 620; VELAZA, 2001, p. 654-655; FARIA, 2002a, p. 136; PERA, 2003, n. 32; HOZ, 2005a, p. 79; PERA, 2005.

sube

D.15.5

Fons de plat de ceràmica campaniana B

Guissona

S. I aC?

Probable marca de propietat per a la qual trobem paral·lels propers en les formes **sube**[(D.15.15), **subake** (D.15.1,2) i **ofosubeta** (D.18.1,B-1 i D.18.1,C-6).

Bibl.: PERA, 2003, núm. 9.— MONCUNILL, 2007a, p. 287.— PERA, 2005.

sube[

D.15.15

Fragment d'una ansa d'àmfora ibèrica

Guissona

25-1 aC

Plausiblement marca de taller o fabricant. Cf. **sube** (D.15.5) i **subake** (D.15.1,2) i fins i tot també **ofosubeta** (D.18.1,B-1).

Bibl.: PERA, 2003, n. 30.— MONCUNILL, 2007a, p. 288.— PERA, 2005.

suise[

D.11.2

Fragment de vas de ceràmica campaniana

Soses

150-100 aC

No sabem si el text és o no complet. Segons això, podria tractar-se d'un nom personal mutilat o simple, en tot cas format sobre l'element **suise** (§ 7.110). Pel tipus d'inscripció, és molt probable que es tracti d'una marca de propietat.

Bibl.: PITA MERCÈ, 1954.— SILES, 1985, núm. 1357; SILGO, 1994, p. 238.

Surisc[

IRC II, 52

Bloc de gres

Llimiana (Pallars Jussà)

Tot i que la forma ha estat tradicionalment interpretada com un antropònim cèltic, en realitat no seria tampoc impossible que es tractés d'un nom personal ibèric format per **sur** (§ 7.108) i **iske** o **isker** (§ 7.64). Vegeu també *Surisca*, d'un plom d'Empúries.

Bibl.: MAYER, 2005, p. 265-266.

Surisca

IRC III, 175 = CIL II 5339

Làmina de plom

Empúries, l'Escala

S. I aC

Nom d'una esclava mencionada en una *defixio* en llatí. Tot i que la forma ha estat tradicionalment interpretada com un antropònim cèltic (IRC III, 175), o fins i tot grec (MAYER, 2005, p. 265), en realitat no seria tampoc impossible que es tractés d'un nom personal ibèric format per **sur** (§ 7.108) i una adaptació d'**iske** o **isker** (§ 7.64). Vegeu també *Surisc[* (IRC II, 52).

Bibl.: MAYER, 2005, p. 265-266.

suř[-]te

D.18.1,C-4

Gerreta de ceràmica grisa

La Joncosa, Jorba

150-100 aC

El signe abans de la llacuna també podria ser **ku**. Segurament és possible d'interpretar **suř** com una variant del formant antroponímic **soř** o **sur** (§ 7.108). El final en **-te** podria ser entès, aleshores, com a sufix.

Bibl.: PANOSA, 2002.— MONCUNILL, 2007a, p. 289.— FERRER, 2006.

suřtařtike

D.11.1

Anell de plata

Soses

La lectura és dubtosa i improvable per la desaparició de la peça. Segons la interpretació d'Untermann, podria tractar-se d'un nom personal format per **suř** (que ell relaciona amb **suise** (§ 7.110) o amb **susin** (§ 7.109)) i **tařti(n)** (§ 7.117) sufixat amb **-ke**, o bé per un segon element **tike(r)** (§ 7.125) i un primer formant **tař** (§ 7.115) o **uřtar** (§ 7.141). En tot cas, cal assenyalar que totes aquestes hipòtesis presenten alguns problemes, derivats potser d'una lectura transmesa deficientment.

Bibl.: PUJOL I CAMPS, 1890.— SILES, 1985, núm. 657 (**gibařtařtike**); SILGO, 1994, p. 238.

talskokate

C.4.1,2

Làmina de plom

El Castell, Palamós

300-250 aC

Tenint en compte la resta de l'estructura del text, convé identificar un nom personal format amb un element **talsko** (§ 7.112) i sufixat per **-ka-te**.

Bibl.: RIURÓ, 1982.—VELAZA, 1991, p. 208; SILGO, 1994, p. 90.

tan+[

C.1.1,1

Llosa de marbre

Empúries, l'Escala

S. I aC?

La hipòtesi de Gómez Moreno (1943, p. 265) segons la qual la seqüència reportaria un nom romà *Tampili* transcrit a l'ibèric presenta l'inconvenient que, en realitat, *Tampilus* és un *cognomen* i no un *nomen*, tal com s'esperaria. Unterhann recorda oportunament l'element onomàstic **tane(k)-** (§ 7.114), al qual també podríem afegir **tan** (§ 7.113). Per a l'eventual identificació d'altres noms romans adaptats en aquesta mateixa peça, vegeu **jinti** (C.1.1,1).

Bibl.: BOTET I SISÓ, 1900.—SILES, 1985, núm. 755 (**tanba**); SILGO, 1994, p. 126.—GÓMEZ MORENO, 1943; VELAZA, 2003b.

taneike+és[

C.15.1

Fragment de vas de ceràmica campaniana

Begues

S. II aC?

El signe 6 podria ser **í**. Probablement nom personal format pels elements **tan** (§ 7.113) i **eike** (§ 7.59). Per a la seqüència final no disposem per ara de paral·lels segurs.

Bibl.: PERICAY I MALUQUER, 1963.—SILES, 1985, núm. 757 (**taneikeis**); SILGO, 1994, p. 127.

tankokate

C.4.1,4

Làmina de plom

El Castell, Palamós

300-250 aC

L'últim signe és dubtós, però podria equivaler a **te**, de manera que ens trobaríem amb una estructura composta per un nom personal format per **tan** (§ 7.113) i **ko** (§ 614) i sufixat per **-ka-te**, igual que altres paraules del mateix text.

Bibl.: RIURÓ, 1982.— VELAÇA, 1991, p. 209; SILGO, 1994, p. 91.— FARIA, 2002a, p. 126.

taí

C.36.1

Fragment d'una base de píxide de ceràmica campaniana B

Castell d'Amposta, Amposta

150-50 aC

Abreviatura de propietat? Tal com proposa Panosa, la forma sembla relacionable amb el formant antroponímic **taí** (§ 7.115).

Bibl.: PANOSA, 1993b, núm. 26.1.— MONCUNILL, 2007a, p. 294.— PANOSA, 1999, núm. 48.1.

tar[

C.34.1

Fragment de vora de càlat de ceràmica ibèrica

Els Prats de Rei

S. II-I aC?

Seqüència mutilada, encara que és plausible que es tracti d'una marca o abreviatura de propietat. Convé recordar, així mateix, l'existència del formant antroponímic **tar** (§ 7.115).

Bibl.: CASTELLÀ REAL *et al.*, 1986, p. 8 i 59.— MONCUNILL, 2007a, p. 293.— PANOSA, 1993b, núm. 22.3; PANOSA, 1994, p. 6; PANOSA, 1999, núm. 57.3.

tarbelioŕku

C.2.3,A-3

Làmina de plom

Puig de Sant Andreu, Ullastret

225-175 aC

L'element **tar** és un conegut formador onomàstic (§ 7.115), però per a la seqüència **belioŕ** no disposem de paral·lels concloents. Si el final en **-ku** es cor-

respongués, com sembla factible, a un sufix, faria que la interpretació com a antropònim fos encara més difícil de mantenir. Aquest sufix, si bé es troba ben documentat darrere de topònims, no apareix mai de manera clara darrere de noms de persona. Segons Faria, nom personal trimembre.

Bibl.: OLIVA, 1967.— SILES, 1985, núm. 531.— FARIA, 1994*b*, p. 67; FARIA, 1997, p. 106; FARIA, 2000*b*, p. 122; FARIA, 2003*a*, p. 215; FARIA, 2006, p. 116.

taṛti[

D.7.3

Fragment de vas de ceràmica ibèrica a torn

Tossal de les Tenalles, Sidamon

S. IV-II aC

Seqüència incompleta i insegura: els editors no descarten tampoc **mṛti**[o, fins i tot, una lectura en sentit invers que donaria]**tiṛta** o]**tiṛm**. Si, tal com sembla probable, la lectura correcta és **taṛti**], pot ser que ens trobem davant d'un nom de persona el primer element del qual seria **taṛ** (§ 7.115) o **taṛti(n)** (§ 7.117).

Bibl.: GARCÉS i PÉREZ, 2006.— MONCUNILL, 2007*a*, p. 294.

taṛtoloike

C.2.19

Fragment de vas de ceràmica grega

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. IV-III aC?

Nom personal format per **taṛ** (§ 7.115) i **tolo(r)** (§ 7.29), sufixat amb **-ike**. Segueix, en *scriptio continua*, la forma **tabarṛm**, un segment de difícil anàlisi. Per a la identificació d'una possible marca de femení a **t-olor**, vegeu VELAZA, 2005, i l'entrada **tortinbalaṛ**.

Bibl.: OLIVA, 1955, p. 381.— SILES, 1985, núm. 535; SILGO, 1994, p. 92 i 145 (**boṛtoloike**).— FARIA, 1995*a*, p. 326; FARIA, 2003*b*, p. 321-322; VELAZA, 2005.

tasbeṛiun

C.2.3,B

Làmina de plom

Puig de Sant Andreu, Ullastret

225-175 aC

Nom personal format pels elements **tas** (§ 7.118) i **beṛi** (§ 7.34). Untermann considera que el final amb **-un** podria correspondre's a un sufix, però el cas és

que no tenim altres exemples que certifiquin l'existència d'aquest morf. Així, potser podríem especular amb la idea que es tractés d'un nom trimembre l'últim element del qual seria **(i)un** (cf. **iun** (C.8.9) i **bilos-iun-te** (F.17.1,A-1)). Per a Faria, nom personal trimembre.

Bibl.: OLIVA, 1967.— SILES, 1985, núm. 540; SILGO, 1994, p. 93 i 79.— FARIA, 2002a, p. 125; FARIA, 2003a, p. 215; FARIA, 2006, p. 116.

taškalírs

C.2.3,A-5

Làmina de plom

Puig de Sant Andreu, Ullastret

225-175 aC

Segurament és possible d'identificar un formant **taš** (§ 7.118), encara que la resta de la seqüència és d'anàlisi molt insegura.

Bibl.: OLIVA, 1967.— SILES, 1985, núm. 541; SILGO, 1994, p. 93 i 100.— RODRÍGUEZ RAMOS, 2001c, p. 64-65.

tau[

C.31.5

Fragment d'una gerreta de ceràmica ibèrica grisa

Barri antic de Sant Boi de Llobregat

S. II aC

Pel tipus d'inscripció, és molt probable que es tracti de l'inici d'un nom personal el primer formant del qual podria ser **tautin** (§ 7.120).

Bibl.: PANOSA, 1993b, núm. 15.1.— MONCUNILL, 2007a, p. 295.— PANOSA, 1999, núm. 15.b.1.

tau+gode

C.1.24,A-1

Làmina de plom

Empúries, l'Escala

225-175 aC

Si el signe 3 fos, tal com sembla possible, **ti** ens trobaríem davant d'una seqüència **tautikote**, en la qual podríem identificar un nom personal compost pels elements **tautin** (§ 7.120, aquí amb caiguda de **-n**) i **ko** (§ 614) i sufixat per **-te**. Rodríguez Ramos creu que la seqüència **tau+gode.ka[- -]tien** evidencia un valor del sufix **-te** com a marca d'origen, equivalent a una mena

d'ablatiu i, d'aquesta manera, interpreta el text com: «de Tautingo per a Catulati».

Bibl.: SANMARTÍ, 1988 (**tauakoteka**).— SILGO, 1994, p. 131; MONCUNILL, 2007a, p. 296.— UNTERMANN, 1996a, p. 86-93; PANOSA, 1999, núm. 10.30 (**tau+tateka**); UNTERMANN, 2001, p. 619; RODRÍGUEZ RAMOS, 2005a, p. 47-48; ORDUÑA, 2006, p. 271-284.

tautikeles

C.29.3

Àmfora

Lloret de Mar

S. I aC

El segon signe és dubtós: de fet, també podria ser **í**. Nom personal constituït pel formant antroponímic **tautin** (§ 7.120, aquí amb pèrdua de la nasal final). Atès que no sembla que intervingui en la formació onomàstica un element **keles**, Panosa no descarta que la lectura correcta de la peça sigui, en realitat, **tautibeles**, on seria possible d'identificar un segon formant antroponímic **beles** (§ 7.31).

Bibl.: VILA, 1996.— MONCUNILL, 2007a, p. 297.— PANOSA, 2005, núm. 1.1; FARIA, 1997, p. 110; FARIA, 1999, p. 159; FARIA, 2002b, p. 125.

tautintibas

C.21.1

Pàtera d'argent

Castellet de Banyoles, Tivissa

S. IV-III aC?

Nom de persona format pels elements **tautin** (§ 7.120) i **tibas** (§ 7.124). Per a la identificació d'una possible marca de femení a **ti-bas**, vegeu VELAZA, 2005 i l'entrada **tortinbalaí**.

Bibl.: BATLLE, 1927.— SILES, 1985, núm. 546; SILGO, 1994, p. 93.— VELAZA, 2005.

tegar[

C.2.5,2

Làmina de plom fragmentada

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. IV aC?

Segons Untermann, podria tractar-se d'una variant de l'element antroponímic **teker** (§ 7.123).

Bibl.: OLIVA, 1953.— SILGO, 1994, p. 133.

teikir

D.18.1,C-3

Gerreta de ceràmica grisa

La Joncosa, Jorba

150-100 aC

Segment sense paral·lels esclaridors, encara que recorda bastant el formant antroponímic **tikir** (§ 7.126).

Bibl.: PANOSA, 2002.— MONCUNILL, 2007a, p. 301.— FERRER, 2006.

tibasbir

C.2.21

Base d'un vas de ceràmica grega

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. IV-III aC?

Lectura dubtosa; també podria ser **tibesbir**. Cas que la primera opció fos la correcta, s'imposaria una interpretació com a nom personal format per **tibas** (§ 7.124) i **bir** (§ 7.41). Per a la identificació d'una possible marca de femení a **ti-bas**, vegeu VELAZA, 2005, i l'entrada *tortinbalaí*.

Bibl.: OLIVA, 1954, p. 296.— SILES, 1985, núm. 828 (**tirs**); SILGO, 1994, p. 138 i 85.— VELAZA, 2005.

tiberi

A.6-17

Moneda

150-100 aC

Malgrat la interpretació comunament acceptada com a adaptació a l'ibèric del *praenomen* llatí *Tiberius*, també sembla possible una anàlisi dins de l'onomàstica pròpiament ibèrica si identifiquem un formant antroponímic **berí** (§ 7.34) prefixat amb **ti-**. Per a la consideració d'una marca de femení **t-**, vegeu VELAZA, 2005, i l'entrada *tortinbalaí*.

Bibl.: SILES, 1985, núm. 808; SILGO, 1994, p. 138.— VILLARONGA, 1994, p. 140-151; FARIA, 1997, p. 111; GARCÍA-BELLIDO i BLÁZQUEZ, 2001, p. 387-395; RODRÍGUEZ RAMOS, 2002c, p. 43; VELAZA, 2005; FARIA, 2007a, p. 228.

tika

C.14.2

Fragment de vas ceràmic de vernís clar

Collbató

Abreviatura de propietat? Cf. **tikami** (E.1.342), **tika** (C.14.2) i **tigaśur** (B.23.17).

Bibl.: COLOMINES I ROCA, 1925.— SILES, 1985, núm. 810; SILGO, 1994, p. 138.

tiki

A.12-12

Moneda

S. I aC

És molt possible que es tracti d'una abreviatura del formant antroponímic **tikir** (§ 7.126).

Bibl.: VILLARONGA, 1994, p. 158-171; GARCIA-BELLIDO i BLÁZQUEZ, 2001, p. 105.

tikir

C.7.15

Gerreta de ceràmica ibèrica grisa

Turó dels Dos Pins, Cabrera de Mar

215-185 aC

Molt probablement nom personal abreviat o simple format amb l'element antroponímic **tikirs** (§ 7.126).

Bibl.: GARCÍA ROSELLÓ, 1987 (**tikitu**).— MONCUNILL, 2007a, p. 307.— PANOSA, 1993b, núm. 8.1; PANOSA, 1999, núm. 18.d.1.

tikirsakar

C.1.2,2

Llosa de marbre

Empúries, l'Escala

S. I aC?

Sens dubte, nom personal compost pels elements antroponímics **tikir** (§ 7.126) i **sakar** (§ 7.96).

Bibl.: GÓMEZ MORENO, 1949, p. 2.— SILES, 1985, núm. 1583; SILGO, 1994, p. 140 i 227.

tikirsbalaur

C.4.2,A

Tortera

El Castell, Palamós

S. IV-III aC?

Nom personal format pels elements **tikirs** (§ 7.126) i **balaur** (§ 7.30). Tot i trobar-se separat per interpuncions de les seqüències **arñi** i **banrñi** que el segueixen, és molt probable que aquestes hagin de ser interpretades com a amalgames de sufixos que li fan referència, segurament marcant la propietat de la peça.

Bibl.: CASTRO CUREL, 1980.— VELAZA, 1991, p. 515; SILGO, 1994, p. 141 i 59.

tikirsikoř

C.27.1,1

Làpida funerària

Civit

150-50 aC?

Nom personal format pels elements **tikirs** (§ 7.126) i **ikoř** (§ 7.60). Per la posició que ocupa en el formulari sepulcral, probablement es tracta del nom del difunt. Vegeu també **sakaři** (C.27.1,2).

Bibl.: VELAZA, 1993.— MONCUNILL, 2007a, p. 306.— UNTERMANN, 1995, p. 248-249; VELAZA, 1996a, p. 323; PANOSA, 1999, núm. 60.1; RODRÍGUEZ RAMOS, 2001a, p. 66-67; UNTERMANN, 2002a, núm. 2.4; SILGO, 2005.

tikirskine

A.6.13

Moneda

218-180 aC

Nom personal compost de **tikirs** (§ 7.126) i **kine** (§ 7.75).

Bibl.: SILES, 1985, núm. 815; SILGO, 1994, p. 141.— FARIA, 1995a, p. 328; GARCÍA-BELLIDO i BLÁZQUEZ, 2001, p. 202-207; RIPOLLÉS, 2005.

tikirsur

C.21.8,B-2

Làmina de plom

Castellet de Banyoles, Tivissa?

Nom personal compost de **tikir(s)** (§ 7.126) i **sur** (§ 7.108). Cal fer notar que el segon formant del nom personal que precedeix aquest està igualment compost per un segon formant **sur** (cf. **etesur** (C.21.8,B-2)).

Bibl.: UNTERMANN, 1991-1993.— MONCUNILL, 2007a, p. 307.— VELAZA, 1994a, p. 10-23; UNTERMANN, 1995, p. 247-248; UNTERMANN, 1996a, p. 84-86; VELAZA, 1996a, p. 318-321; PANOSA, 1999, núm. 47.8; ORDUÑA, 2006, p. 303-308.

tilešketin[

C.7.14

Tortera de ceràmica

Can Modolell, Cabrera de Mar

175-140 aC

El primer signe és dubtós; després de la seqüència hi ha sens dubte signes de lectura molt complicada que Panosa interpreta com a numerals **III** o bé **XII**.

Per a **tilešketin** és possible proposar una interpretació com a nom de persona si **tileš** és una variant de **tileis** (§ 7.128), que, al seu torn, potser és una forma prefixada **ti-leis** (vegeu VELAZA, 2005, i l'entrada **tortinbalař**); el segment **ketin**, malgrat tot, no disposa de paral·lels (tret que s'interpreti com una escriptura defectiva en lloc del ben documentat **betin** (§ 7.37)). Panosa, que llegeix **kailešketin**, proposa tres segmentacions diferents: **kail-eske-tin**, **kai-leške-tin** o **kaileš-ketin**. Les dues primeres, que gaudeixen d'alguns paral·lels, presenten una rara designació antroponímica trimembre, mentre que per a la tercera no disposem de bons paral·lels.

Bibl.: PUJOL i GARCÍA, 1982-1983, p. 101-112.— VELAZA, 1991, p. 518; SILGO, 1994, p. 142.— PANOSA, 1993*b*, núm. 7.1 (**kailešketin**); VELAZA, 2005.

tinebedan

C.1.24,B-2

Làmina de plom

Empúries, l'Escala

225-175 aC

Possiblement és oportú d'identificar un element **betan**, que és conegut com a formador d'antropònims (§ 7.36), encara que s'esperaria que anés amb l'oclusiva dental sorda. Pel que fa al començament amb **tine** no disposem fins ara de paral·lels en el repertori de formants onomàstics, sinó que recorda paraules com ara **tinkan** (G.17.1,1) i **tinkas** (G.12.3).

Bibl.: SANMARTÍ, 1988 (**tinebeta**).— SILGO, 1994, p. 143 i 73 ; MONCUNILL, 2007*a*, p. 309.— UNTERMANN, 1996*a*, p. 86-93; PANOSA, 1999, núm. 10.30 (**tinebeta+**); UNTERMANN, 2001, p. 625; ORDUÑA, 2006, p. 271-284.

tořbos

D.18.1,B-5

Gerreta de ceràmica grisa

La Joncosa, Jorba

150-100 aC

Tal vegada nom personal format amb **toř** (cf. **toř-os+** (F.13.32,B) i **ban-toř-en-mi-baikar** (C.7.16)) i amb **bos** (§ 7.47).

Bibl.: PANOSA, 2002.— MONCUNILL, 2007*a*, p. 313.— FERRER, 2006.

torsinkeré

C.21.8,B-3

Làmina de plom

Castellet de Banyoles, Tivissa

Nom personal format pels elements **torsin** (cf. *Torsinno* del bronze d'Ascoli) i **keré** (§ 7.72). Potser també hi hauria la possibilitat d'interpretar la paraula com un nom de persona trimembre, si és que fos possible de descompondre **torsin en tor** (cf. **ilun-tor-ka** (F.20.2,B-3)) i **sin** (§ 7.104).

Bibl.: UNTERMANN, 1991-1993.— MONCUNILL, 2007a, p. 314.— VELAZA, 1994a, p. 10-23; UNTERMANN, 1995, p. 247-248; UNTERMANN, 1996a, p. 84-86; VELAZA, 1996a, p. 318; PANOSA, 1999, núm. 47.8; ORDUÑA, 2006, p. 303-308.

tortinai/

C.2.5,4

Làmina de plom fragmentada

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. IV aC?

Probablement nom personal format per **tortin** (§ 7.134) i un element mutilat que podria correspondre, entre altres opcions, a **ailur** (§ 7.3) o **aiun** (§ 7.6). Per a la identificació d'una possible marca de femení a **t-ortin**, vegeu VELAZA, 2005, i l'entrada **tortinbalaí**.

Bibl.: OLIVA, 1953.— SILES, 1985, núm. 849 (**tortina**); SILGO, 1994, p. 146.— VELAZA, 2005.

tortinbalaí

C.17.1,B

Fragment de làmina de plom

Penya del Moro, Sant Just Desvern

S. IV aC

El tercer signe és millor **ti** que **to**, cosa que elimina l'existència d'un presumpte element onomàstic **torton** i permet identificar un nom personal compost pels elements **tortin** (§ 7.134) i **balaí** (§ 7.24). Segueix, en *scriptio continua*, la paraula, plausiblement verbal, **bitefoka**. Velaza, a partir de la comparació del formant **tortin** amb **ortin** (variant d'**ořtin** (§ 7.95)), proposa aïllar un prefix **t-**, que podria ser marca de femení. La proposta se sustenta en l'existència d'altres parelles amb l'alternança t-/Ø-. És el cas de **t-eban/eban** i dels elements onomàstics **ti-leis/leis**, **t-olor/olor**, **ti-lauí/lauí**, **ti-baś/baś**, **t-aker/aker**, **t-ike(r)/ike**, **ti-beři/beři**, entre molts altres.

Bibl.: BARBERÀ i SANMARTÍ, 1982, p. 29.— VELAZA, 1991, p. 524; SILGO, 1994, p. 146; VELAZA, 2005.

tuikesira

C.2.3,A-2

Làmina de plom

Puig de Sant Andreu, Ullastret

225-175 aC

Podria ser que ens trobéssim davant d'un nom personal format per **tui** (possible variant simplificada de **tuitui** o **tuitu** (§ 7.130)) i per **siŕ** (§ 7.105), units amb un infix **-ke-**, present també en antropònims del tipus **oto-ke-iltiŕ** (en contraposició a **otoiltiŕ**), **abaf-ke-borste**, **abaf-ke-biotaŕ** i **abaf-ke-toke**. Una altra opció d'anàlisi passaria per identificar amb Untermann una amalgama de sufixos **-iŕ-a**, sobre l'exemple d'**ildun-iŕ-a** (§ 509).

Bibl.: OLIVA, 1967.—SILES, 1985, núm. 861; SILGO, 1994, p. 148.

tuŕgosbetan

C.1.24,A-4

Làmina de plom

Empúries, l'Escala

225-175 aC

Seqüència en què segurament és possible d'aïllar un formant antroponímic **betan** (§ 7.36) a la part del final, encara que aquesta segmentació topa amb l'obstacle de no gaudir de paral·lels exactes per a explicar el principi en **tuŕgos** (cf., de tota manera, els possibles noms personals **aŕke-tuŕki** (A.28-1) o **bin-tuŕges-ka** (C.1.24,A-5), aquest últim d'aquest mateix text). D'altra banda, el final i, en part, l'estructura general de la forma recorden **lebosbaitan** (C.1.24,A-8), que també apareix en aquest mateix plom.

Bibl.: SANMARTÍ, 1988.—SILGO, 1994, p. 71; MONCUNILL, 2007a, p. 317.—UNTERMANN, 1996a, p. 86-93; PANOSA, 1999, núm. 10.30; ORDUÑA, 2006, p. 271-284.

tuŕsbiuŕar

C.1.12

Fragment de ceràmica grega

Empúries, l'Escala

S. III aC?

Nom personal format per **tuŕs** (§ 7.132) i **biuŕ** (§ 7.43) i sufixat amb **-ar**. Pel suport en què es troba la inscripció i pel tipus de sufixació, és molt probable que faci referència al propietari de la peça. Vegeu, per a aquesta interpretació, també l'entrada **biuŕtaŕar**.

Bibl.: GÓMEZ MORENO, 1949, p. 7.—SILES, 1985, núm. 868 (**tuŕsaurar**); SILGO, 1994, p. 150 i 49 (**tuŕsaurar**).

uatina

C.9.3

Fragment de base de ceràmica campaniana B

Montjuïc, Barcelona

S. I aC

Probable inscripció de propietat, tot i que la paraula no disposa de paral·lels definitius. Panosa, després d'observar la raresa de la seqüència **u+vocal** en ibèric, proposa dues possibilitats d'anàlisi. La primera passaria per considerar **uatina** com un nom personal format per **u-**, presumiblement la inicial del primer formant antroponímic, i un segon element **atin** (§ 7.19) al qual s'afegiria el sufix **-a**, potser reconstituïble com a **-a[r]**. La segona consistiria a relacionar **uatina** amb la forma llatina *Vatinius*. En el mateix sentit d'aquesta última hipòtesi, De Hoz considera que possiblement ens trobem davant d'un nom personal no pròpiament ibèric. En tot cas, l'estructura fonètica de la paraula fa que sigui estranya en ibèric.

Bibl.: PANOSA, 1993*b*, núm. 13.1.— MONCUNILL, 2007*a*, p. 321.— PANOSA, 1999, núm. 23.c.1; HOZ, 2005*a*, p. 79.

uldidigi+

C.1.24,A-4

Làmina de plom

Empúries, l'Escala

225-175 aC

La lectura és molt insegura per la part del final: el penúltim signe també podria ser **ka**. Al començament és identificable el formant antroponímic **ulti** (§ 7.136), que potser aniria seguit d'un segon element **tiker** (§ 7.125). Si així fos, ens trobaríem davant d'un típic nom personal bímembre.

Bibl.: SANMARTÍ, 1988.— SILGO, 1994, p. 250 i 138; MONCUNILL, 2007*a*, p. 321.— UNTERMANN, 1996*a*, p. 86-93; PANOSA, 1999, núm. 10.30 (**ultitika+**); ORDUÑA, 2006, p. 271-284.

uldiladie

C.41.1,3

Ponderal d'argila cuita

Alorda Park, Calafell

S. III aC

Nom personal format pels elements **ulti** (§ 7.136) i **lati** (cf. *katuladien* (C.1.24,C), tot i que no és segur que en aquest cas l'última oclusiva dental hagi de ser transcrita amb la variant sonora) i sufixat per **-e**. Contràriament, De Hoz

considera més factible una interpretació de la paraula com a nom personal manllevat del gal.

Bibl.: MORER, SANMARTÍ i VELAZA, 2004a.— MONCUNILL, 2007a, p. 322.— VELAZA, 2002c, p. 413-414; FARIA, 2005b, p. 286-287; HOZ, 2005a, p. 81.

ultibeles

C.1.10

Fragment de ceràmica campaniana

Empúries, l'Escala

150-100 aC

Nom personal format per **ulti** (§ 7.136) i **beles** (§ 7.31). Pel tipus d'inscripció, és molt probable que faci referència al propietari de la peça.

Bibl.: GÓMEZ MORENO, 1949, p. 8.— SILES, 1985, núm. 1420; SILGO, 1994, p. 250 i 77.

unbas

C.1.33

Base d'un escif de producció local a imitació dels àtics

Empúries, l'Escala

S. IV aC

Probable inscripció de propietat constituïda sobre un formant antroponímic **bas** (§ 7.27). En primera posició, potser seria possible identificar una variant simplificada del formant **uni** (§ 7.139).

Bibl.: SANMARTÍ, 1993, p. 21.— MONCUNILL, 2007a, p. 322.— PANOSA, 1999, núm. 28.

unibelo[

C.2.5,1

Làmina de plom fragmentada

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. IV aC?

Nom personal format pels elements **uni** (§ 7.139) i **belo[**, possible variant de **beles** (§ 7.31) o **bels** (§ 7.32).

Bibl.: OLIVA, 1953.— SILES, 1985, núm. 1432; SILGO, 1994, p. 251 i 77.

uniltun

C.0.2,B-3

Fragment de plom

Província de Tarragona

S. III-II aC?

Nom personal format per **uni** (§ 7.139) i **iltun** (§ 7.62).

Bibl.: UNTERMANN, 1985.— VELAZA, 1991, p. 552; SILGO, 1994, p. 178.

uřalařřkař

C.1.6,A-2

Làmina de plom

Empúries, l'Escala

S. IV-III aC

Encara que Siles planteja la possibilitat que es tracti d'un nom personal, no hi ha bons paral·lels en el repertori onomàstic per als formants de la paraula. Rodríguez Ramos, només a manera d'hipòtesi, proposa que **řkař** sigui una variant d'**řkeř** i, essent aquest molt freqüent en la composició antroponímica, considerar **alař** també com un altre formant onomàstic. De tota manera, adverteix que com a segon formant del compost només tenim documentat **kař** i del risc metodològic que suposa separar **uř-** a l'inici de la paraula.

Bibl.: ALMAGRO, 1951, núm. 6.— SILES, 1985, núm. 1440; SILGO, 1994, p. 195 (**lakunuřalařkař**).— RODRÍGUEZ RAMOS, 2002c, p. 38.

uřketekeř

A.6

Moneda

218-180 aC

El signe transcrit com a **ke** també podria ser **ba** (**uřbatebař**), encara que la lectura **uřketekeř** presenta l'avantatge que permet identificar clarament un nom personal compost d'**uřke** (§ 7.140) i **tekeř** (§ 7.123).

Bibl.: VILLARONGA, 1994, p. 47 (**uřbatelř**).— MONCUNILL, 2007a, p. 324.— HOZ, 1995a, grup C (**uřbatekeř**); GARCÍA-BELLIDO i BLÁZQUEZ, 2001, p. 205; ESTEVE, 2001, núm. 22; FÁRIA, 2003a (**urcetegeř**), p. 227; FÁRIA, 2004a, p. 310; RIPOLLÈS, 2005; FÁRIA, 2007a.

uřketibař

C.21.1

Pàtera d'argent

Castellet de Banyoles, Tivissa

S. IV-III aC?

El signe 5 és dubtós; podria tractar-se de **ba** o de **ke** (**ge**). Nom personal format pels elements **uřke** (§ 7.140) i **tibař** (§ 7.124). Per a la identificació d'una possible marca de femení a **ti-bař**, vegeu VELAZA, 2005, i l'entrada **tortinbalař**.

Bibl.: BATLLE, 1927.— SILES, 1985, núm. 1446 (**uřketikeř**); SILGO, 1994, p. 253.— VELAZA, 2005.

ustainabaárban

C.8.2

Pes de pedra

Puig Castellar, Santa Coloma de Gramenet

Seqüència que ha estat tradicionalment interpretada com un nom personal format pels elements **ustain** (§ 7.141) i **abaár** (§ 7.1) i sufixat per l'amalgama **-ar-ban**. De tota manera, hi ha una sèrie d'arguments que fan dubtar d'aquesta interpretació. En primer lloc, cal tenir en compte que la inscripció es troba incisa sobre un pes; en segon lloc, l'element **ustain** no apareix documentat com a formant antroponímic en cap altra peça; i, finalment, aquest seria l'únic cas en què l'element **ban** faria referència directa a un nom personal. Per tot això, doncs, sembla més probable que ens trobem, en realitat, davant d'una forma no antroponímica. Per a una interpretació d'**ustain** com a indicació del pes, vegeu FERRER, 2006, i l'entrada **betainei**.

Bibl.: FITA, 1905.— SILES, 1985, núm. 1451; SILGO, 1994, p. 254.— FARIA, 2003*b*, p. 329; FERRER, 2006.

uštalar

C.21.10,1

Làmina de plom

Castellet de Banyoles, Tivissa

S. III aC

Els paral·lels més propers per a aquesta forma es troben a **uštalaibi** (F.13.2,B-2) i **uštalarilune** (F.9.5,5), tots dos documentats també en textos sobre plom. Així, doncs, sembla oportú d'aïllar una paraula **uštal**, per bé que no tenim pistes concloents per a atribuir-li una categoria gramatical definitiva. La hipòtesi que es tracti d'un nom personal simple **uštal** (§ 7.141) sufixat amb **-ar** compta amb alguns punts a favor, però també amb alguns inconvenients: mentre que **uštal-aibi** admetria una interpretació com a nom personal (per al qual Untermann identifica un segon element **aibi**, que interpreta com a variant d'**aibe** (§ 7.141 i 2)), aquesta solució no resulta tan coherent per a **uštal-ar-ilun-e**, on sembla clar que l'element **ilun** (probablement variant d'**iltun** (§ 7.62)?) s'uneix a **uštal** mitjançant un sufix o infix **-ar**. A favor d'una interpretació com a nom personal advocaria la presència del sufix **-ar**, que sovint acompanya noms de persona, sobretot per marcar la propietat.

Bibl.: ASENSIO, MIRÓ, SANMARTÍ i VELAZA, 2003*a*.— MONCUNILL, 2007*a*, p. 326.— ORDUÑA, 2006, p. 309-311.

]+aur[

C.2.37

Fragment de bol de ceràmica grega

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. IV-III aC?

El primer signe pot ser **l**, amb la qual cosa sembla probable que ens trobem davant d'un nom personal format per un element **laur** (§ 7.84) o **belaur** (§ 7.30) i en funció de marca de propietat.

Bibl.: SILES, 1985, núm. 225 i 1658; SILGO, 1994, p. 49.

]+aurta+[

C.2.36

Fragment de vas de ceràmica grega

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. IV-III aC?

Probablement el primer signe és **l**, de manera que podríem reconèixer un nom personal format per un element **laur** (§ 7.84) o **belaur** (§ 7.30) i un segon element començat per **ta**+[, per al qual hi ha diversos candidats possibles (vegeu § 7.111-120).

Bibl.: SILES, 1985, núm. 1483; SILGO, 1994, p. 49 (**kiaurfbo**).

]+la[

C.12.4

Fragment de ceràmica campaniana A

Facultat de Medicina de la UAB, Cerdanyola del Vallès

S. II-I aC

L'editor observa que la *crux* podria correspondre al signe **ko**. Tot i que la seqüència es troba molt mutilada, pel tipus d'inscripció és probable que amagui un nom personal en el qual podria intervenir un element començat amb **la**-, com ara **laker** (§ 7.82), **laku** (§ 7.83) o **laur** (§ 7.84).

Bibl.: VELAZA, 2002g.— MONCUNILL, 2007a, p. 333.— VELAZA, 2004a, p. 327.

]+lkitibas

C.3.1,1

Ostrakon

Puig Castellar, Pontós

S. III aC

La restitució proposada per Untermann com a **s]elkitibas** permet identificar un nom personal format pels elements **selki** (§ 7.101) i **tibas** (§ 7.124). Per a la

identificació d'una possible marca de femení a **ti-bas**, vegeu VELAZA, 2005, i l'entrada **tortinbalaí**.

Bibl.: MALUQUER, 1976.— VELAZA, 1991, p. 366 (**kulkitibas**); SILGO, 1994, p. 138.— VELAZA, 2005.

] + **nkebos** + [

C.30.4

Fragment de ceràmica comuna ibèrica

Cadira del Bisbe, Premià de Dalt

S. III aC

Seqüència mutilada per tots dos extrems. Untermann no exclou una lectura **inkebosku**[, mentre que Panosa proposa la possibilitat que el primer signe sigui **ba**. Sigui com sigui, a la part del final potser podem identificar el formant antroponímic **bos** (§ 7.84). D'alta banda, atesa la tipologia de la peça, segurament es tracta del nom del propietari de l'objecte.

Bibl.: BARRERES, 1975, p. 94.— MONCUNILL, 2007a, p. 332.— PANOSA, 2001, núm. 9.3.

] + **reaka**

Fragment de tassa de ceràmica campaniana B

La Llosa, Cambrils

100-50 aC

Lectura no del tot segura per la fisonomia dels signes i que cal prendre, doncs, amb precaució. Panosa suggereix restituir i segmentar la seqüència com a **il]tir-e-aka(ś)**, on reconeix un nom de persona format per **iltir** (§ 7.61) i **akas** (cf. **agásdiger** (C.1.6-A,3)) i infixat amb **-e-**, per bé que cal dir que seria l'únic exemple on es documentaria aquest infix.

Bibl.: PANOSA, 2005, núm. 6.1.— MONCUNILL, 2007a, p. 333.

] + **śsar** [

C.1.3,2

Llosa de marbre

Empúries, l'Escala

S. I aC?

Seqüència, molt mutilada, de difícil reintegració i interpretació. L'últim signe també podria ser **ke**. Potser nom personal compost amb un element **tuś** (§ 7.132) i sufixat amb **-ar**, o bé amb un element acabat amb **-ś** i un element **śake** (cf. **]atisakemi** (B.1.249) i **]śake** (D.5.4)).

Bibl.: BOTET I SISÓ, 1900.— SILES, 1985, núm. 1570 (**]taśśake**); SILGO, 1994, p. 130.

] +silunini+ [

C.0.3,2

Fragment de plom

Procedència desconeguda

L'última *crux* podria correspondre a **n, i** o **l**. La seqüència està fragmentada, cosa que en dificulta l'anàlisi i que la fa, doncs, insegura. En tot cas, podria ser que ens trobéssim davant d'un nom personal del tipus **kebelsilunin** (F.9.8,A-6) i **kebelsilun[-]eiku** (F.9.8,A-2).

Bibl.: VELAZA, 1994a, p. 23-28 (**]silunini[**).— MONCUNILL, 2007a, p. 333.— VELAZA, 1996a, p. 318; PANOSA, 1999, núm. 47.9.

] +taŕui

C.2.35

Fragment de vas de ceràmica grega

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. IV-III aC?

La seqüència final **-ui** ha estat interpretada com a variant de **-mi**. Si així fos, s'afegiria a un nom personal fragmentari el segon element del qual és **taŕ** (§ 7.115).

Bibl.: SILES, 1985, núm. 1534; SILGO, 1994, p. 92.

] aetaŕ

C.2.30

Cílix de ceràmica àtica

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. v aC

Es tracta d'un dels textos més antics en ibèric. Com que està escrita en signari dual, aquesta peça ha estat esgrimida pels qui defensen que el dual es tracta del sistema ibèric originari, i no pas d'una innovació gràfica (vegeu FERRER, 2005, p. 968-969; VELAZA, 2006). El primer signe és dubtós. La seqüència final **taŕ** pot correspondre's a un element onomàstic (§ 7.115), cosa que casaria bé amb el tipus d'inscripcions de propietat que solem trobar esgrafiades sobre els recipients de ceràmica.

Bibl.: OLIVA, 1960, p. 405.— SILES, 1985, núm. 1465; SILGO, 1994, p. 92.— FERRER, 2005; VELAZA, 2006.

]aitibas

A.6

Moneda

218-180 aC

Plausiblement nom personal el segon element del qual seria **tibas** (§ 7.124). Si així fos, hauríem de comptar amb l'existència d'un primer formant acabant amb **-ai** per al qual podríem recordar **berai** (§ 7.34) i **bolai** (§ 7.44, per bé que tant l'un com l'altre es documenten sempre en segona posició) o fins i tot **salai**. Si la llegenda fos completa, la segmentació més factible seria **aiti-bas**, on serien reconeixibles els formants antroponímics **aiti** (§ 7.5) i **bas** (§ 7.27).

Bibl.: VILLARONGA, 1994, p. 50, núm. 87.— MONCUNILL, 2007a, p. 335.— FARIA, 1995a, p. 328 ([**s**]aitibas); HOZ, 1995a, grup C; GARCÍA-BELLIDO i BLÁZQUEZ, 2001, p. 205.

]anako

D.4.2

Fragment de plat de ceràmica campaniana

Serrat de Sant Miquel, Sorba

150-100 aC

Pel tipus d'inscripció, és possible que es tracti d'un nom personal mutilat, format amb l'element simple **ko** (§ 614).

Bibl.: SERRA I VILARÓ, 1922.— SILES, 1985, núm. 1471; SILGO, 1994, p. 37.

]ati

C.8.4

Fragment d'una base de ceràmica campaniana B

Badalona

S. II-I aC?

Potser final d'un nom personal el segon element del qual podria ser **I]ati** (present també a **katuladien** (C.1.24,C) i **uldiladie** (C.41.1,3)). És probable que es tracti d'una marca de propietat.

Bibl.: PANOSA, 1993b, núm. 11.1.— MONCUNILL, 2007a, p. 338.— PANOSA, 1999, núm. 21.2.

]auaruas

Làmina de plom

Empúries, l'Escala? (Pech de Mau?)

S. v aC

Nom personal ibèric inserit enmig d'un text en grec. És possible de reconèixer-hi l'element **bas** o **bas** (§ 7.27). Si s'accepta la lectura *Nauaruas* defensada

per Faria, potser podríem aportar com a paral·lel la lectura d'Almagro de C.1.6,A-1: **nabarsosin**.

Bibl.: LEJEUNE, POUILLOUX i SOLIER, 1988.— SILGO, 1994, p. 48.— FARIA, 1998, p. 229; HOZ, 1999*b*, p. 73, 81 i 82; FARIA, 2001, p. 99.

]baitás

C.2.5,2

Làmina de plom fragmentada

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. IV aC?

No sabem si la paraula és completa o si constitueix el final d'una paraula començada a la línia anterior. En aquest últim cas, potser convindria identificar un element antroponímic **taś** (§ 7.118) davant del qual n'hi podria haver un altre de la mateixa categoria. Faria, per la seva banda, considera que el primer formant és **bai**.

Bibl.: OLIVA, 1953.— SILES, 1985, núm. 626 (**keiboś**); SILGO, 1994, p. 56.— FARIA, 2002*a*, p. 124.

]banmí

C.28.1

Fragment d'una vora de càlat ibèric

Can Jordi, Sant Vicenç de Montalt

S. II-I aC?

Tot i que el fragment admetria una interpretació com a nom personal, el segon element del qual seria **ban** (cf., per exemple, **ban-sor** (B.7.35,9) o **ban-tui-nmí** (C.8.11,1/2)) sufixat amb **-mí**, sembla més probable que es tracti d'una amalgama de sufixos **-ban-mí** que es trobaria també a **seltarbanmí** (F.14.1,2 i E.14.1,1). Tingueu en compte, d'altra banda, que un morf **ban** apareix freqüentment en les inscripcions sobre càlat, com és el cas. Per a una consideració general sobre el sufix **-mí**, vegeu l'entrada **bařkabiurmí**.

Bibl.: PANOSA, 1992.— MONCUNILL, 2007*a*, p. 339.— PANOSA, 1999, núm. 16.1.

]bar

C.3.5

Base incompleta d'escif de ceràmica àtica

Mas Castellar, Pontós

425-375 aC

Tot i que el text és molt incomplet, probablement es tracta d'una marca de propietat. Com a exemples de formants antroponímics acabats en **-bar** tenim **abar** (§ 7.1) o **mbar** (§ 7.137).

Bibl.: PANOSA, 2001, núm. 7.1.— MONCUNILL, 2007*a*, p. 341.

]beitike

C.4.1,7

Làmina de plom

El Castell, Palamós

300-250 aC

El tercer signe ha de ser llegit **ti** (**ti** amb quatre traços). A la seqüència és possible d'identificar un nom personal mutilat **ibeitike** (format pels elements **ibei(s)** (§ 7.58) i **tike(r)** (§ 7.125)). Segueix, en *scriptio continua*, la paraula **batir**, molt recurrent en aquest plom, i un sufix sense determinar. Vegeu també el nom **abaŕkis** (C.4.1,4).

Bibl.: RIURÓ, 1982.— VELAÇA, 1991, p. 624.

]beteiko+[

C.2.33

Fragment de vas de ceràmica grega

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. IV-III aC?

Seqüència que podria ser completa pel començament. El primer signe és dubtós; l'últim és probablement **n** (millor que no pas **f**). Plausiblement nom personal format per **bete** (potser relacionable amb **betan** (§ 7.36) o **betin** (§ 7.37)), i **ikon[** (variant d'**ikoŕ** § 7.60).

Bibl.: OLIVA, 1960, p. 409.— SILES, 1985, núm. 1592 (**]toteikon**); SILGO, 1994, p. 73.

]betin

C.2.34

Fragment d'escif de ceràmica grega

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. IV-III aC?

Nom personal fragmentari el segon element del qual és **betin** (§ 7.37).

Bibl.: OLIVA, 1960, p. 408.— SILES, 1985, núm. 1514; SILGO, 1994, p. 73.

]dinbašte

C.17.1,A-1

Fragment de làmina de plom

Penya del Moro, Sant Just Desvern

S. IV aC

Probablement cal restituir **a]tinbaś**, de manera que sigui possible identificar un nom personal **atinbaś**, format pels elements **atin** (§ 7.19) i **baś** (§ 7.27), su-

fixat amb **-te**. Segueix, en *scriptio continua*, la forma, probablement verbal, **éroke**.

Bibl.: BARBERÀ i SANMARTÍ, 1982, p. 29.—VELAZA, 1991, p. 817 (**]tinbaštekefor**); SILGO, 1994, p. 142.

]elkibeśsar

D.6.2

Vora de bol de ceràmica a torn

El Molí d'Espígol, Tornabous

250-200 aC

Una interpretació com a nom de persona permetria identificar un primer formant **s]elki** (§ 7.101) i un segon **beś** (que Panosa considera variant de **beñi** (§ 7.34)) als quals seguiria un sufix final **-ar**, molt típic de les marques de propietat (vegeu l'entrada **biurtaar**). Faria, d'altra banda, analitza la seqüència com un nom de persona trimembre.

Bibl.: CURA, 1993.—MONCUNILL, 2007a, p. 345.—PANOSA, 2005, núm. 3.1; FARIA, 1999, p. 156; FARIA, 2003a, p. 215; FARIA, 2006, p. 117.

]intaneś

C.10.1,2

Estela

Santa Perpètua de Mogoda

150-50 aC?

Nom personal compost el segon element del qual és **taneś** (nova lectura de **boneś** (§ 7.45) (vegeu FERRER, 2005)). És possible que funcioni de patronímic del difunt **]štaneś** (C.10.1,1). Si així fos, el nom del pare i el del fill compartrien el segon formant, tal com passa en algunes de les mencions antroponímiques del bronze d'Ascoli.

Bibl.: PERICOT, 1940.—SILES, 1985, núm. 1641; SILGO, 1994, p. 58 (**]ba]intaneś**) i 126.—FARIA, 1995a, p. 324; FARIA, 1997, p. 110; FARIA, 2001, p. 96; FARIA, 2004b, p. 184; FARIA, 2007a, p. 218.

]inti

C.1.1,1

Llosa de marbre

Empúries, l'Escala

S. I aC?

Gómez Moreno (1943, p. 265) proposava d'identificar la seqüència final del *praenomen* llatí *Quinti*, al qual seguiria el nom *Tampili* (en realitat un *cognomen*

i no pas un *nomen*, com s'esperaria). La proposta depèn, en última instància, de la presència, a la línia següent, de la paraula **kořnel**+[, que sense cap mena de dubte correspon al nom romà *Cornelius*. Tanmateix, hi ha altres hipòtesis igualment possibles: cf., per exemple, les formes **inti** (D.3.2,C) o **]inti**+ (F.9.9,1), que podrien reportar el mateix formant antroponímic (§ 7.63) que sembla que es troba en el conegut nom *Indibilis*, citat per Livi. Vegeu també **tan**+ [(C.1.1,1).
Bibl.: BOTET I SISÓ, 1900.— SILES, 1985, núm. 1642; SILGO, 1994, p. 182.— GÓMEZ MORENO, 1943; VELAZA, 2003b.

]kaltu[

C.2.56,3

Bloc de pedra

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. IV aC?

Probablement cal reconstruir el formant antroponímic **kaltuř** (§ 7.68).

Bibl.: UNTERMANN, 2002b; VELAZA, 2004a, p. 325-326.— MONCUNILL, 2007a, p. 353.

]kane

D.13.1,3

Fragment de làmina de plom

Monteró, Camarasa

Si la seqüència fos completa pel principi, potser convindria unir aquesta forma amb el final de la línia anterior, amb la qual cosa obtindríem un possible nom de persona **lakane**, constituït per un primer element potser relacionable amb **lako** (§ 7.83) o **laker** (§ 7.82) i un segon formant **an** (§ 7.10), als quals seguiria el sufix **-e**. Si, en cas contrari, suposem que s'han perdut alguns signes, cal fer notar que **kan** és una seqüència freqüent en paradigmes verbals com ara **bitefokan**. Tot i que amb precaució, cal recordar també, d'altra banda, **kanekařalir** (F.17.1,A-5), **iboekanete** (F.17.1,A-5) i l'existència d'un sufix **-ne**.
Bibl.: UNTERMANN, 1996a, p. 91.— MONCUNILL, 2007a, p. 353.

]kařirte

D.18.1,B-4

Gerreta de ceràmica grisa

La Joncosa, Jorba

150-100 aC

Forma que recorda **kařirte** (D.18.1,C-6) i **ka[-]tir** (D.18.1,C-5), totes dues de la mateixa peça. Potser nom personal constituït sobre una variant **řir** del formant antroponímic **řir** (§ 7.105) i sufixat amb **-te**.

Bibl.: PANOSA, 2002.— MONCUNILL, 2007a, p. 354.— FERRER, 2006.

]katin

C.6.4

Fragment de vas de ceràmica de vernís negre

Torre dels Encantats, Arenys de Mar

Probablement seqüència final d'un nom personal el segon element del qual és **atin** (§ 7.19). Untermann aporta com a paral·lel *Tannegadinia* CIL II 3796.

Marca de propietat?

Bibl.: SILES, 1985, núm. 1535; SILGO, 1994, p. 97.

]kef[

C.1.28,2

Petit fragment de gres

Empúries, l'Escala

S. I aC

Tot i que la seqüència es troba molt mutilada, podríem tenir en compte la possibilitat que formés part d'un antropònim format amb l'element **laker** (§ 7.82).

Bibl.: AQUILUÉ i VELAZA (e. p).— MONCUNILL, 2007a, p. 356.

]kule

C.12.3

Fragment de *dolium*

Ca n'Oliver, Cerdanyola del Vallès

150-50 aC

És versemblant que es tracti del final d'un nom personal el segon element del qual és **kule** (variant de **kules** (§ 7.80)).

Bibl.: PÉREZ OROZCO, 1991, p. 134-136.— VELAZA, 1991, p. 700; SILGO, 1994, p. 120.— PANOSA, 1993b, núm. 19.1; FRANCÈS, VELAZA i MONCUNILL, 2008, núm. 3.15.

]lau

C.11.13

Fragment de base de ceràmica campaniana A

Can Fatjó, Rubí

200-150 aC

Lectura no del tot clara: no hem d'excloure tampoc que calgui llegir **aru**. Sigui com sigui, per la tipologia de la peça, és probable que es tracti d'una inscripció de propietat, potser, tal com interpreta Panosa, formada sobre una abreviatura del formant antroponímic **lauf** (§ 7.84). D'altra banda, cf. també altres se-

qüències com **balelau+** (F.20.2,A-10) i **bale lelaure** (F.20.3,A-I,b-2), d'interpretació incerta.

Bibl.: VILALTA, 1986, p. 95, núm. 31 (**aru**).— MONCUNILL, 2007a, p. 360.— PANOSA, 1993b, núm. 18.1 (**l̄lau**); PANOSA, 1999, núm. 37.13.

]lkoti

C.29.2

Fragment d'una vora de vas de ceràmica grisa emporitana

Montbarbat, Lloret de Mar

S. III aC

Podria ser que ens trobéssim davant del final d'un nom personal el segon element del qual seria **koti**, present també a **kodibanen** (C.2.3,A-5), **koti** (C.18.1, encara que la lectura resulta dubtosa) i **koti** (B.1.122). De Hoz, en canvi, planteja la possibilitat que ens trobem davant d'un nom personal no pròpiament ibèric.

Bibl.: MIRÓ, 1988, p. 146.— MONCUNILL, 2007a, p. 360.— PANOSA, 1993b, núm. 4.2; PANOSA, 1999, núm. 14.2; HOZ, 2005a, p. 79.

]m̄ba+[

Làmina de plom

Moleta del Remei, Alcanar

Mitjan s. V aC - finals s. II aC

Tot i que la seqüència és molt fragmentària i que presenta dificultats de lectura, és possible recordar els formants antroponímics **m̄bar** (§ 7.137) i **abar** (§ 7.1).

Bibl.: FERRER, GARCIA, MORENO i VELAZA, 2007.

]obaś

C.2.54

Fragment de vas de ceràmica grega

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. IV-III aC?

És possible que es tracti d'un nom personal fragmentari format amb l'element **baś** (§ 7.27).

Bibl.: MARTÍN ORTEGA, 1978.— VELAZA, 1991, p. 740.

]or̄tin[

C.25.6

Fragment de base de campaniana A

Llinars

S. II-I aC

Principi o final d'un nom propi format per l'element **or̄tin** (§ 7.95).

Bibl.: PANOSA, 1987, p. 111-113, núm. 26.— VELAZA, 1991, p. 742; SILGO, 1994, p. 218.— PANOSA, 1992, núm. 26.

]osti+++e

C.11.12

Peça esfèrica de marbre

Can Fatjó, Rubí

Lectura proposada per Maluquer i que sembla preferible a la d'Almagro. Com que la segona paraula del text és **bilostikenar**, hauríem de tenir en compte la possibilitat que la seqüència pugui ser restituïda amb el mateix antropònim, encara que amb una altra sufixació: **bil]ostikene**. Si així fos, els formants que entrarien en composició serien **bilos** (§ 7.39) i **tiken** (§ 7.125).Bibl.: ALMAGRO, 1952 (**laketi+**), p. 80.— SILGO, 1994, p. 193 i 219.— MALUQUER, 1968, p. 283.**]r̄kere**

C.2.56,2

Bloc de pedra

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. IV aC?

Podria ser que la seqüència provingués de la línia anterior del text. En aquest cas, obtindríem una forma **sui~~biu~~r̄kere**, en què possiblement convindria identificar el conegut formant onomàstic **biur̄** (§ 7.43). Pel que fa al principi en **sui** no podem aportar paral·lels concloents, encara que podríem aventurar-nos a veure-hi una variant o abreviatura del formant onomàstic **suise** (§ 7.110). El final de la seqüència, d'altra banda, planteja molts dubtes de lectura.Bibl.: UNTERMANN, 2002b (**]ar̄tiker̄[**).— MONCUNILL, 2007a, p. 367.— VELAZA, 2004a, p. 325-326.

]řskaito[

C.0.3,1

Fragment de plom

Procedència desconeguda

El signe 4 també podria ser **n**. Tot i que ens trobem davant d'una seqüència molt fragmentària i amb alguns signes de lectura insegura, no és descartable que es tracti d'un nom personal el segon formant del qual acabaria amb]řs (potser **árs** (§ 7.15) o **tuřs** (§ 7.132)?) sufixat amb **-ka**, al qual seguiria una seqüència inidentificable.

Bibl.: VELAZA, 1994a, p. 23-28.— MONCUNILL, 2007a, p. 368.— VELAZA, 1996a, p. 318; PANOSA, 1999, núm. 47.9.

]řtabir

C.1.26,A-2

Llosa de pissarra

Fòrum romà d'Empúries, l'Escala

S. I aC

Potser part final d'un nom personal el segon element del qual podria ser **bir** (§ 7.41) i el primer probablement **ke]řta** (potser variant de **keřtař** (§ 7.73)). Per a Faria, en canvi, l'últim formant seria **tabir**, que identifica també a **řaitabi** (A.35-6).

Bibl.: AQUILUÉ i VELAZA, 2001.— MONCUNILL, 2007a, p. 368.— VELAZA, 2001, p. 655-656; HOZ, 2002; FARIA, 2002b, p. 238; MAYER, 2002, p. 195; VELAZA, 2003c; FARIA, 2007a, p. 225.

]řtobař

C.2.40

Fragment de vas de ceràmica grega

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. IV-III aC?

Sembla convenient de restituir amb Untermann **ke]řtobař**, seqüència interpretable com un nom personal compost pels elements **keřto** (§ 7.73) i **bař** (§ 7.27). Probablement marca de propietat.

Bibl.: SILES, 1985, núm. 1729 (**]řtibeř**); SILGO, 1994, p. 223.

]śake

D.5.4

Base fragmentada de ceràmica campaniana

Sotaterra, Solsona

150-100 aC

Probablement és el final d'un nom personal format amb **śake** (cf. **]atisakemí** (B.1.249) i **śaketiake** (B.7.38,A-I,6)).

Bibl.: SERRA VILARÓ, 1924.— SILGO, 1994, p. 239.

]štaneśe[

C.10.1,1

Estela

Santa Perpètua de Mogoda

150-50 aC?

No sabem si la paraula és completa pel final. Nom personal compost amb l'element **taneś** (nova lectura de **boneś** (§ 7.45) (vegeu FERRER, 2005)) i sufixat amb **-e**. És molt probable que es tracti del nom del difunt. Vegeu, així mateix, **]intaneś** (C.10.1,2).

Bibl.: PERICOT, 1940.— SILES, 1985, núm. 1763; SILGO, 1994, p. 126.— FARIA, 2007a, p. 227.

]taner+ine

D.13.1,2

Fragment de làmina de plom

Monteró, Camarasa

Encara que la seqüència sigui incompleta pel principi, potser podem reconèixer-hi el formant antroponímic **betan** (§ 7.36), que apareix sufixat amb **-er** a **benebetaner** (F.13.12,B i F.13.28).

Bibl.: UNTERMANN, 1996a, p. 91.— MONCUNILL, 2007a, p. 374.

]tiki[

Fragment informe d'àmfora ibèrica

L'Aubereda, Sant Martí de Tous

S. II-I aC

El segon signe també podria ser **e** (**]tie**). Si la lectura correcta fos efectivament **]tiki[** es presentaria la possibilitat de reconstruir **]tiki[r**, amb la qual cosa obtindríem el formant antroponímic **tikirs** (§ 7.126). Inscripció de propietat?

Bibl.: PANOSA, 1993b, núm. 23.1.— MONCUNILL, 2007a, p. 376.— PANOSA, 1999, núm. 58.1.

]tineos[- -]

C.1.2,1

Llosa de marbre

Empúries, l'Escala

S. I aC?

És dubtosa la segmentació a què cal sotmetre la seqüència. Untermann proposa identificar un final **]tin**, que correspondria a un element antroponímic (**atin** (§ 7.19), **betin** (§ 7.37), **ortin** (§ 7.95) entre els candidats) sufixat amb **-e**, al qual seguiria un començament de paraula **os**[, amb abundants paral·lels. Bibl.: GÓMEZ MORENO, 1949, p. 2.— SILES, 1985, núm. 1591 (**]tineol**); SILGO, 1994, p. 142 (**]tineol**).

]tui+[

C.2.42

Fragment de vas de ceràmica grega

Puig de Sant Andreu, Ullastret

S. IV-III aC?

L'últim signe podria ser **l** o **ś**. La seqüència conservada podria formar part d'un nom personal format per l'element **tuitui** (§ 7.130).

Bibl.: SILES, 1985, núm. 1602; SILGO, 1994, p. 148.

]tuituiskerar[

C.22.1

Fragment de plat de ceràmica

Can Vedell, Bigues

És possible que la seqüència sigui completa pel principi, tot i que el primer signe, dubtós, podria ser també **a**. És convenient d'identificar un nom personal compost pels elements **tuitu** (§ 7.130) i **isker** (§ 7.64) i sufixat, com a mínim, amb **-ar** (potser fins i tot amb **-ar-mi**). Segurament marca de propietari. Vegeu, per a aquesta interpretació, també l'entrada **biurtaar**.

Bibl.: HERNÁNDEZ YLLÁN, 1983.— VELAZA, 1991, p. 827; SILGO, 1994, p. 148.— PANOSA, 1992, núm. 4.

]u[-]i[-]tibašte+[

C.21.3

Recipient d'argent

Castellet de Banyoles, Tivissa

S. IV-III aC?

Seqüència de lectura insegura per a la qual Untermann proposa identificar un nom personal el segon element del qual seria **tibaś** (§ 7.124), aquí sufixat amb

-te i seguit potser de la paraula **ekiar**. Segons aquesta hipòtesi es tractaria d'una firma d'autor (vegeu **agirukeërte**). Per a la identificació d'una possible marca de femení a **ti-bas**, vegeu VELAZA, 2005, i l'entrada **tortinbalaí**.

Bibl.: RADDATZ, 1969, p. 201.— SILES, 1985, núm. 807 (**tibašte**); SILGO, 1994, p. 138.— VELAZA, 2005.

]ultibeikate

C.21.6,B-3

Làmina de plom

Castellet de Banyoles, Tivissa

Possiblement nom personal format pels elements **ulti** (§ 7.136) i **bei** i sufixat amb l'amalgama **-ka-te**. De tota manera, atès que un formant **bei** no disposaria de paral·lels, tampoc no descartem que la segmentació pugui ser]**ulti-bei-ka-te**, on un segon element **beika** podria ser considerat variant de **beike** (cf. **aurunibeikeai** (F.6.1,1), **astebeikeaie** (F.6.1,2) i **unibeikeai** (F.9.5,4)). En aquest cas, trobaríem una estructura NP-**te**+**šalir** que, segons com, potser també podríem identificar a la línia anterior del text (vegeu]**kianaiunortinite** (C.21.6,B-2)).

Bibl.: BENAGES, 1990.— SILGO, 1994, p. 250; MONCUNILL, 2007a, p. 382.— FARIA, 1992-1993, núm. 1; VELAZA, 1996a, p. 317; UNTERMANN, 1996a, p. 100; PANOSA, 1999, núm. 47.6; UNTERMANN, 2001, p. 625; ORDUÑA, 2006, p. 298-302.

]utin

C.1.35,2

Làpida de marbre trencada

Empúries, l'Escala

S. I aC?

Malgrat la mutilació de la paraula, és possible que ens trobem davant d'un element onomàstic del tipus **ta]utin** (§ 7.120).

Bibl.: AQUILUÉ i VELAZA (e. p.).— MONCUNILL, 2007a, p. 384.

+biúrso

C.2.4,6

Fragment de làmina de plom

Puig de Sant Andreu, Ullastret

250-200 aC

Lectura preferible a **+luúrso**. És possible identificar l'element **biur** (§ 7.43) sufixat amb **-so**. Per a una formació anàloga vegeu **eteso**, del mateix plom.

Bibl.: MALUQUER, 1965.— SILGO, 1994, p. 85 i 236.

+**koiltun**[

Làmina de plom

La Moleta del Remei, Alcanar

Mitjan s. v aC - finals s. II aC

Nom personal incomplet. Al final de la seqüència és possible d'identificar el formant antroponímic **iltun** (§ 7.43). Els editors de la peça proposen restituir un primer formant **beko(n)** (§ 7.29) o **boko(n)** (cf. **iltubokon** (F.11.28)).

Bibl.: FERRER, GARCIA, MORENO i VELAZA, 2008.

Bibliografia

- ABASCAL, J. M. (1994). *Los nombres personales en las inscripciones latinas de Hispania*. Murcia: Universidad de Murcia.
- ALBERTOS, M. L. (1966). *La onomástica personal primitiva de Hispania. Tarraconense y Bética*. Salamanca: Consejo Superior de Investigaciones Científicas. Instituto Antonio Nebrija.
- (1983). «Onomastique personnelle indigène de la péninsule ibérique sous la domination romaine». *Aufstieg und Niedergang der Römischen Welt. Hrsg. Von W. Haase und H. Temporini*, II, 29, 2, p. 853-892.
- ALMAGRO, M. (1951). «Nueva inscripción ibérica de Ampurias». *Zephyrus*, 2, p. 103-106.
- (1952). *Las inscripciones ampuritanas, griegas, ibéricas y latinas*. Barcelona: Departamento de Barcelona del Instituto Rodrigo Caro de Arqueología del CSIC.
- ÁLVAREZ, R.; CONDE, M. J. (1990). «Aportació a l'estudi de les ceràmiques grises ibèriques decorades: dos exemples concrets». A: *Actes del VIII Col·loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà*. Puigcerdà.
- AQUILUÉ, X.; VELAZA, J. (1993). «Un falso epígrafe ibérico en el MNAT (Museu Nacional Arqueològic de Tarragona)». *Faventia*, 15/2, p. 7-21.
- (2001). «Nueva inscripción ibérica ampuritana». *Palaeohispanica*, 1, p. 277-289.
- (e. p.). «Dos nuevas inscripciones ibéricas empuritanas». A: AQUILUÉ, X. [et al.]. *Memòria de les Excavacions*.
- ARTIGUES, P. LL.; CODINA, D.; MONCUNILL, N.; VELAZA, J. (2007). «Un colgante ibérico hallado en Can Gambús (Sabadell)». *Palaeohispanica*, 7, p. 239-250.
- ASENSIO, D.; MIRÓ, M.; SANMARTÍ, J.; VELAZA, J. (2003). «Inscripción ibérica sobre plomo procedente de Castellet de Banyoles (Tivissa)». *Palaeohispanica*, 3, p. 195-204.
- BALLESTER, X. (1999). «Contribución a una teoría de los antropónimos». *AIΩN*, 21, p. 31-51.
- (2001). «La *adfinitas* de las lenguas aquitana e ibérica». *Palaeohispanica*, 1, p. 21-33.
- (2005). «Lengua ibérica: hacia un debate tipológico». *Palaeohispanica*, 5: *Actas del IX Coloquio Internacional sobre Lenguas y Culturas Paleohispánicas*, p. 361-392.
- BARBERÀ, J. (1962). «El poblado preromano del "Turó de Can Olivé" de Cerdanyola (Barcelona)». *Ampurias*, 24, p. 147-159.

- BARBERÀ, J.; SANMARTÍ, E. (1982). «Excavacions al poblat ibèric de la Penya del Moro de Sant Just Desvern (Barcelonès). Campanyes 1974-75 i 1977-81». *Monografies Arqueològiques*, 1, Barcelona.
- (1986). «Can Fatjó (Rubí), 1918. Les ceràmiques fines d'importació d'època pre-imperial». *Butlletí del Grup de Col·laboradors del Museu de Rubí*, 6, 23, p. 175-203.
- BARRERES, M. (1975). *El poblado ibérico del «Turó de la Cadira del Bisbe»*. Tesi de llicenciatura inèdita. Universitat de Barcelona.
- BATLLE, P. (1927). «Noves inscripcions ibèriques». A: INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. *Anuari 1927*, p. 333-341.
- BELTRÁN, F. (2004). «Las inscripciones ibéricas en el contexto de la epigrafía republicana». *Estudios de Lenguas y Epigrafía Antiguas (ELEA)*, 5, p. 51-74.
- (2005). «Cultura escrita, epigrafía y ciudad en el ámbito paleohispánico». *Palaeohispanica*, 5: *Actas del IX Coloquio Internacional sobre Lenguas y Culturas Paleohispánicas*, p. 21-56.
- BELTRÁN, M. (2003). «Los morteros “bilingües” del Valle del Ebro». *Palaeohispanica*, 3, p. 59-71.
- BENAGES, J. (1990). «Escriptura ibèrica sobre plom». *Butlletí de la Reial Societat Arqueològica Tarraconense*, 12, p. 41-47.
- BERLANGA, M. (1881). *Hispaniae anteromanae syntagma*. Màlaga.
- BOTET I SISÓ, J. (1900). «Nuevos descubrimientos en las ruinas de Ampurias». *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 36, p. 495-502.
- BURCH, J.; NOLLA, J. M.; PALAHÍ, LL.; SAGRERA, J.; SUREDA, M.; VIVÓ, D. (2001). *Excavacions arqueològiques a la muntanya de Sant Julià de Ramis*. 1. *El sector de l'antiga església parroquial*. Sant Julià de Ramis: Ajuntament de Sant Julià de Ramis: Diputació de Girona: Universitat de Girona: Institut del Patrimoni Cultural.
- CARBONELL, E.; FOLCH, J.; MARTÍNEZ, J. (1990). «El jaciment ibèric i romà de Can Feu (Sant Quirze del Vallès)». *Limes*, 1, p. 151-154.
- CARRETÉ, J. M.; KEAY, S.; MILLETT, M. (1995). «A Roman Provincial Capital and its hinterland. The survey of the territory of Tarragona, Spain, 1985-1990». *Journal of Roman Archaeology. Supplementary Series*, 15.
- CASTELLÀ REAL, J. [et al.] (1986). *Campanyes d'excavacions arqueològiques a Els Prats de Rei, 1972-1975*. Els Prats de Rei: Patronat del Museu Muicipal dels Prats de Rei.
- CASTRO CUREL, Z. (1980). «Fusayolas ibéricas, antecedentes y empleo». *Cypsela*, 3, p. 127-146.
- CIL = *Corpus Inscriptionum Latinarum*. Berlín: de Gruyter.
- COLOMINAS I ROCA, J. (1925). «Prehistòria de Montserrat». *Analecta Montserratina*, 6, p. 225-352.
- COMAS, M.; PADRÓS, P.; VELAZA, J. (2001). «Dos nuevas estelas ibéricas halladas en Baetulo». *Palaeohispanica*, 1, p. 291-299.
- (2002). «Un plomo con doble inscripción ibérica localizado en Baetulo (Badalona)». *Palaeohispanica*, 2, p. 327-331.
- CORREA, J. A. (1992). «Representación gráfica de la oposición de sonoridad en las oclusivas ibéricas (semisilabario levantino)». *AIQN*, 14, p. 253-293.
- (1993). «Antropónimos galos y ligures en inscripciones ibéricas». A: ADIEGO, I. X.; SILES, J.; VELAZA, J. [ed.]. *Studia Palaeohispanica et Indogermanica J. Untermann ab amicis Hispanicis oblata*. Barcelona: Publicacions Universitat de Barcelona, 1993, p. 101-116.

- CORREA, J. A. (1994a). «La transcripción de las vibrantes de la escritura paleohispánica». *Archivo de Prehistoria Levantina*, 21, p. 337-341.
- (1994b). «La lengua ibérica». *Revista Española de Lingüística*, 24:2, p. 263-287.
- (1997). «Las nasales en ibérico». A: VILLAR, F.; BELTRÁN, F. [ed.]. *Pueblos, lengua y escrituras en la Hispania prerromana. Actas del VII Coloquio sobre Lenguas y Culturas Prerromanas de la Península Ibérica*. Salamanca: Ediciones Universidad de Salamanca, p. 375-396.
- (2001). «Las silbantes en ibérico». A: VILLAR, F.; FERNÁNDEZ, M. P. [ed.]. *Religión, lengua y cultura prerromanas de Hispania. Actas del VIII Coloquio sobre Lenguas y Culturas Paleohispánicas*. Salamanca: Ediciones Universidad de Salamanca, p. 305-318.
- CURA, M: (1993). «Nous grafits ibèrics en el Molí d'Espígol (Tornabous) i la cronologia de l'escriptura ibèrica a l'interior de Catalunya». *Gala*, 2, p. 219-225.
- CURA, M.; SANMARTÍ, E. (1981). «Sobre els orígens de la ciutat de Manresa. Les ceràmiques gregues de Puig Cardener». *Faventia*, 3/1, p. 115-133.
- DURAN, M.; MOLAS, D.; MESTRES, I.; PUJADES, J. (1995). «L'establiment iberoromà del Camp de les Lloses (Tona, Osona)». *Tribuna d'Arqueologia 1993-1994*, p. 63-73.
- ESTEVE, F. (2001). *Les fonts antigues*. Castelló, p. 38-54.
- FABRA, M. E.; BURGUETE, S. (1986). «Introducció a l'estudi del jaciment ibèric de El Vilar». *Quaderns de Vilaniu*, 9, p. 55-78.
- FARIA, A. de (1990-1991). «Antropónimos em inscrições hispánicas meridionais». *Portugalia*, 11-12, p. 73-88.
- (1991). «Reseña a J. Untermann, *Monumenta Linguarum Hispanicarum III. Die iberische Inschriften*». *Conimbriga*, 30, p. 163-197.
- (1992-1993). «Notas a algumas inscrições ibéricas recentemente publicadas». *Portugalia*, 13-14, p. 277-279.
- (1994a). «Nomes de magistrados em moedas hispánicas». *Portugalia*, 15, p. 33-60.
- (1994b). «Subsídios para o estudo da antroponímia ibérica». *Vipasca*, 3, p. 65-71.
- (1995a). «Algumas notas de onomástica ibérica». *Portugalia*, 16, p. 323-330.
- (1995b). «Novas achegas para o estudo da onomástica ibérica e turdetana». *Vipasca*, 4, p. 79-88.
- (1997). «Apontamentos sobre onomástica paleo-hispánica». *Vipasca*, 6, p. 105-114.
- (1998). Recensió a L. Silgo, *Léxico ibérico*. València: Real Academia de Cultura Valenciana, 271 p. *Revista Portuguesa de Arqueologia*, 1:1, p. 228-237.
- (1999). «Novas notas de onomástica hispánica pré-romana». *Revista Portuguesa de Arqueologia*, 2.1, p. 153-161.
- (2000a). «Crónica de onomástica paleo-hispánica (1)». *Revista Portuguesa de Arqueologia*, 3, p. 61-66.
- (2000b). «Onomástica paleo-hispánica: revisao de algumas leituras e interpretações». *Revista Portuguesa de Arqueologia*, 3, p. 121-151.
- (2001). «Crónica de onomástica paleo-hispánica (2)». *Revista Portuguesa de Arqueologia*, 4, p. 95-107.
- (2002a). «Crónica de onomástica paleo-hispánica (3)». *Revista Portuguesa de Arqueologia*, 5.1, p. 121-146.
- (2002b). «Crónica de onomástica paleo-hispánica (4)». *Revista Portuguesa de Arqueologia*, 5.2, p. 233-244.
- (2003a). «Crónica de onomástica paleo-hispánica (5)». *Revista Portuguesa de Arqueologia*, 6.1, p. 211-234.

- FARIA, A. de (2003b). «Crónica de onomástica paleo-hispánica (6)». *Revista Portuguesa de Arqueologia*, 6.2, p. 313-334.
- (2004a). «Crónica de onomástica paleo-hispánica (7): trezentas e cinquenta observações a Jesús Rodríguez Ramos». *Revista Portuguesa de Arqueologia*, 7.1, p. 273-315.
- (2004b). «Crónica de onomástica paleo-hispánica (8)». *Revista Portuguesa de Arqueologia*, 7.2, p. 175-192.
- (2005a). «Crónica de onomástica paleo-hispánica (9)». *Revista Portuguesa de Arqueologia*, 8.1, p. 163-175.
- (2005b). «Crónica de onomástica paleo-hispánica (10)». *Revista Portuguesa de Arqueologia*, 8.2, p. 273-292.
- (2006). «Crónica de onomástica paleo-hispánica (11)». *Revista Portuguesa de Arqueologia*, 9.1, p. 115-129.
- (2007a). «Crónica de onomástica paleo-hispánica (12)». *Revista Portuguesa de Arqueologia*, 10.1, p. 209-238.
- (2007b). «Crónica de onomástica paleo-hispánica (13)». *Revista Portuguesa de Arqueologia*, 10.2, p. 161-187.
- FERRER, J. (2005). «Novetats sobre el sistema dual de diferenciació gràfica de les oclusives sordes i sonores». *Palaeohispanica*, 5: *Actas del IX Coloquio Internacional sobre Lenguas y Culturas Paleohispanicas*, p. 957-982.
- (2006). «Nova lectura de la inscripció ibèrica de la Joncosa (Jorba, Barcelona)». *Veleia*, 23, p. 129-170.
- FERRER, J.; GARCIA, D.; MORENO, I.; VELAZA, J. (2008). «Una inscripció ibèrica sobre plomo procedente del poblado de La Moleta del Remei (Alcanar, Montsià, Tarragona)». *Palaeohispanica*, 8, p. 203-216.
- FERRER, J.; GIRAL, F. (2007). «A propósito de un semis de ildírida con leyenda erder. Marcas de valor léxicas sobre monedas ibéricas». *Palaeohispanica*, 7, p. 83-99.
- FERRER, J.; VELAZA, J. (2008). «Apéndice: Lámina de plomo con inscripció de la fosa FS362». A: PONS, E.; GARCIA, Ll. [ed.]. *Prácticas alimentarias en el mundo ibérico. El ejemplo de la fosa FS362 de Mas Castellar de Pontós (Empordà-España)*. Londres: Archaeopress, p. 124-126.
- FITA, F. (1894). «Fraga. Inscripciones romanas e ibéricas». *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 25, p. 257-304.
- (1905). «Nueva inscripció ibèrica». *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 46, p. 176.
- FLETCHER, D. (1993). «Sobre el área de utilizació de algunas voces ibéricas». A: HEIDERMANNS, F.; RIX, A.; SEEBOLD, E. [ed.]. *Sprachen und Schriften des antiken Mittelmeerraums*. Innsbruck: Institut für Sprachwissenschaft der Universität Innsbruck, p. 75-86.
- (1994-1995). «Iunstir, palabra ibèrica». *Arse*, 28-29, p. 155-174.
- (2000). «Comentarios sobre los grafemas silábicos ibéricos». *Estudios de Lenguas y Epigrafía Antiguas (ELEA)*, 3, p. 13-25.
- FRANCÉS, J.; VELAZA, J.; MONCUNILL, N. (2008). «Los esgrafiados sobre cerámica de Ca n'Oliver (Cerdanyola del Vallès)». *Palaeohispanica*, 8, p. 217-242.
- GARCÉS, I. (1996). «La estela ibèrica de El Pilaret de Santa Quitèria (Fraga, Huesca). Una revisió a los cien años de su descubrimiento». *Kalathos*, 15, p. 35-55.

- GARCÉS, I.; PÉREZ, J. (2006). «Inscripció ibèrica *ante cocturam* del Tossal de les Tenalles (Sidamon, Pla d'Urgell)». A: *Arqueologia i arqueòlegs. El poblat ibèric dels Estinclells de Verdú: Actes de la XXXV Jornada de Treball*, p. 53-62.
- GARCÍA-BELLIDO, M. P.; BLÁZQUEZ, C. (2001). *Diccionario de cecas y pueblos hispánicos*. Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas. Instituto de Historia. Departamento de Historia Antigua y Arqueología.
- GARCÍA ROSELLÓ, J. (1987). *Memòria de les excavacions arqueològiques realitzades a la necròpolis laietana del Turó dels Tres Pins (Cabrera de Mar, Maresme)*. Inèdita.
- GENERA, M. (2005). «Grafits ibèrics sobre ceràmica. Darreres troballes a l'Ebre». *Palaeohispanica*, 5, p. 995-1012.
- GIRO, P. (1944). «Una estación ibérica en Els Monjos». *Ampurias*, 6, p. 330-333.
- GÓMEZ MORENO, M. (1943). «La escritura ibérica y su lenguaje». *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 112, p. 251-278. [= (1949), p. 233-256]
- (1949). «Suplemento de epigrafía ibérica». A: *Misceláneas. Historia, Arte, Arqueología*. I. Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas. Instituto Diego Velázquez, p. 283-330.
- GORGUES, A.; MORET, P.; RUIZ-DARASSE, C. (2003). «Cinq nouvelles inscriptions sur céramique du Bas Aragon et de la Terra Alta». *Palaeohispanica*, 3, p. 245-250.
- GORROCHATEGUI, J. (1993a). «La onomástica aquitana y su relación con la ibérica». A: *Lengua y cultura en la Hispania prerromana. Actas del V Coloquio sobre Lenguas y Culturas Prerromanas de la Península Ibérica*. p. 609-633.
- (1993b). «Onomástica indígena de Aquitania: adiciones y correcciones I». A: HEIDERMANNS, F.; RIX, A.; SEEBOLD, E. [ed.]. *Sprachen und Schriften des Antiken Mittelmeerraums*. Innsbruck: Institut für Sprachwissenschaft der Universität Innsbruck, p. 145-156.
- (1995a). «Algunos aspectos de la onomástica personal antigua de los Pirineos». A: BERTRANPETIT, J.; VIVES, E. [ed.]. *Muntanyes i Població*. Andorra: Centre de Trobada de les Cultures Pirinenques.
- (1995b). «Los Pirineos entre Galia e Hispania: Las lenguas». *Veleia*, 12, p. 181-234.
- (2002a). «La epigrafía y las lenguas paleohispánicas». *Histoire et archéologie de la Péninsule Ibérique antique. Chronique VI: 1993-1997. Revue des Études Anciennes*, 102, p. 126-135.
- (2002b). «Nota sobre las inscripciones ibéricas de Aubagnan (Landas, Francia)». A: ARTIAGOITIA, X.; GOENAGA, P.; LAKARRA, J. A. [ed.]. *Erramu boneta: Festschrift for Rudolf P.G. de Rijk*. Bilbao: Universidad del País Vasco, p. 299-301.
- (2002c). «Las lenguas de los Pirineos en la antigüedad». A: *Els substrats de la llengua catalana: una visió actual*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana de Llengua i Literatura, p. 75-101.
- GORROCHATEGUI, J.; LAKARRA, J. (2001). «Comparación lingüística, filología y reconstrucción del protovasco». A: VILLAR, F.; FERNÁNDEZ, M. P. *Religión y cultura prerromanas de Hispania. Actas del VIII Coloquio sobre Lenguas y Culturas Prerromanas de la Península Ibérica*. Salamanca: Ediciones Universidad de Salamanca, p. 407-438.
- GUITART, J.; MAYER, M.; PERA, J.; VELAZA, J. (1996). «Noticia preliminar sobre una inscripción ibérica encontrada en Guissona (Lérida)». A: VILLAR, F.; ENCARNACIÓN, J. d' [ed.]. *La Hispania Prerromana. Actas del VI Coloquio sobre Lenguas y Culturas*

- Prerromanas de la Península Ibérica*. Salamanca: Ediciones Universidad de Salamanca, p. 163-170.
- HAE = *Hispania Antiqua Epigraphica. Suplemento anual de Archivo Español de Arqueología*. Madrid.
- HERNÁNDEZ YLLÁN, M. (1983). *El horno ibérico de Can Badell (Bigues-Riells de Fai)*. Barcelona: Comisión Gestora del Museo Arqueológico Bigues - Riells del Fai.
- HOZ, J. de (1985). «El origen de la escritura del S. O.». A: *Actas del III Coloquio sobre Lenguas y Culturas Paleohispánicas*. Salamanca: Ediciones Universidad de Salamanca, p. 423-464.
- (1987). «La escritura grecoibérica». *Veleia*, 2-3. *Studia Palaeohispanica. Actas del IV Coloquio sobre Lenguas y Culturas Prerromanas de la Península Ibérica*, p. 285-298.
- (1990). «El origen oriental de las antiguas escrituras hispanas y el desarrollo de la escritura del Algarve». *Presenzas Orientalizantes em Portugal. Da Pré-historia ao Período Romano. Estudos Orientais*, 1, p. 219-246.
- (1993a). «De la escritura meridional a la escritura ibérica levantina». A: HEIDERMANN, F.; RIX, A.; SEEBOLD, E. [ed.]. *Sprachen und Schriften des Antiken Mittelmeerraums*. Innsbruck: Institut für Sprachwissenschaft der Universität Innsbruck, p. 175-190.
- (1993b). «La lengua y la escritura ibéricas, y las lenguas de los iberos». A: UNTERMANN, J.; VILLAR, F. [ed.]. *Actas del V Coloquio sobre Lenguas y Culturas Prerromanas de la Península Ibérica*. Salamanca: Ediciones Universidad de Salamanca, p. 635-666.
- (1993c). «Las sociedades paleohispánicas del área no indoeuropea y la escritura». *Archivo Español de Arqueología*, 66, p. 3-29.
- (1995a). «Notas sobre nuevas y viejas leyendas monetales». A: GARCÍA-BELLIDO, M. P.; SOBRAL, R. M. [ed.]. *La moneda hispánica. Ciudad y Territorio. Actas del I Encuentro Peninsular de Numismática Antigua [Anejos de Archivo Español de Arqueología, XIV]*. Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, p. 317-324.
- (1995b). «Escrituras en contacto: ibérica y latina». A: BELTRÁN, F. [ed.]. *Roma y el nacimiento de la cultura epigráfica en Occidente*. Saragossa: Institución Fernando el Católico, p. 57-84.
- (1995c). «Panorama provisional de la epigrafía rupestre paleohispánica». A: RODRÍGUEZ COLMENERO, A.; GASPERINI, L. [ed.]. *Saxa Scripta (Inscripciones en roca). Actas del Simposio Internacional Ibero-Itálico sobre Epigrafía Rupestre. Santiago de Compostela y Norte de Portugal*. La Coruña: Castro, D. L., p. 9-33.
- (1995d). «El poblamiento antiguo de los Pirineos desde el punto de vista lingüístico». A: BERTRANPETIT, J.; VIVES, E. [ed.]. *Muntanyes i població. El passat dels Pirineus des d'una perspectiva multidisciplinària*. Andorra la Vella: Centre de Trobada de Cultures, p. 271-299.
- (1998). «La epigrafía ibérica de los noventa». *Revista de Estudios Ibéricos*, 3, p. 127-151.
- (1999a). «Identité-différenciation au travers des témoignages linguistiques et alphabétiques: le monde celtique et ibérique». A: *Atti del XXXVII Convegno di Studi sulla Magna Grecia* (Taranto, 1997). Tàrent: Istituto per la Storia e l'Archeologia della Magna Grecia, p. 213-246.
- (1999b). «Los negocios del señor Heronoios. Un documento mercantil, jonio clásico temprano, del Sur de Francia». A: LÓPEZ FÉREZ, J. A. *Desde los poemas homéricos hasta la prosa griega del siglo IV dC. Veintiséis estudios filológicos*. Madrid: Ediciones Clásicas, p. 61-90.

- Hoz, J. de (1999c). «Viaje a ninguna parte a través del Mediterráneo. Las lenguas que no hablaron ni iberos, ni etruscos, ni cretenses». *Revista de libros*, 28, p. 10-11.
- (2001a). «Sobre algunos problemas del estudio de las lenguas paleohispánicas». *Palaeohispanica*, 1, p. 113-149.
- (2001b). «Hacia una tipología del ibérico». A: VILLAR, F.; FERNÁNDEZ, P. [ed.]. *Religión, lengua y cultura prerromanas de Hispania. Actas del VIII Coloquio sobre Lenguas y Culturas Paleohispánicas*. Salamanca: Ediciones Universidad de Salamanca, p. 335-362.
- (2002). «El complejo sufijal *-(e)sken* de la lengua ibérica». *Palaeohispanica*, 2, p. 159-168.
- (2003a). «Las sibilantes ibéricas». A: MARCHESINI, S.; POCETTI, P. [ed.]. *Sprachwissenschaft ist Geschichte*. Pisa: Giardini, p. 85-97.
- (2003b). «Recent advances in Paleo-hispanic scholarship». A: GORROCHATEGUI, J. [ed.]. *Basque and (Paleo)Hispanic studies in the wake of Michelena's work. Actas del Primer Congreso de la Cátedra Luis Michelena*. Vitória: Universidad del País Vasco, p. 33-62.
- (2005a). «Epigrafía y lenguas en contacto en la Hispania antigua». *Palaeohispanica*, 5: *Actas del IX Coloquio Internacional sobre Lenguas y Culturas Paleohispánicas*, p. 57-98.
- (2005b). «La recepción de la escritura en Hispania como fenómeno orientalizante». *Anejos del Archivo Español de Arqueología*, xxxv, p. 363-380.
- IRC I = FABRE, G.; MAYER, M.; RODÀ, I. (1984). *Inscriptiones romaines de Catalogne I. Barcelona (sauf Barcino)*. París: Diffusion de Boccard.
- IRC II = FABRE, G.; MAYER, M.; RODÀ, I. (1985). *Inscriptiones romaines de Catalogne II. Province de Lérida*. París: Diffusion de Boccard.
- IRC III = FABRE, G.; MAYER, M.; RODÀ, I. (1991). *Inscriptiones romaines de Catalogne III. Province de Gérone*. París: Diffusion de Boccard.
- IRC IV = FABRE, G.; MAYER, M.; RODÀ, I. (1997). *Inscriptiones romaines de Catalogne IV. Barcino*. París: Diffusion de Boccard.
- IRC V = FABRE, G.; MAYER, M.; RODÀ, I. (2002). *Inscriptiones romaines de Catalogne V. Suppléments aux volumes I-IV et instrumentum inscriptum*. París: Diffusion de Boccard.
- LEJEUNE, M.; POUILLOUX, J. (1988). «Une transaction commerciale ionienne au Ve siècle à Pech-Maho». *Académie des Inscriptions et Belles-Lettres. Comptes rendus des séances*, p. 526-536.
- LEJEUNE, M.; POUILLOUX, J.; SOLIER, Y. (1988). «Etrusque et ionien archaïques sur un plomb de Pech de Mau (Aude)». *Revue Archéologique de Narbonnaise*, 21, p. 19-59.
- LLOBREGAT, M.; ROSSER, P. (1993). «Un fragmento cerámico con grafitos bilingües, y la pervivencia del sustrato ibérico en la ciudad romana de Tossal de Manises (Albufereta, Alicante)». *LQNT*, 1, p. 119-35.
- LUJÁN, E. R. (1998). «Una nota sobre las inscripciones ibéricas de Vieille-Toulouse». *Veleia*, 15, p. 397-399.
- (2005). «Los topónimos en las inscripciones ibéricas». *Palaeohispanica*, 5: *Actas del IX Coloquio Internacional sobre Lenguas y Culturas Paleohispánicas*, p. 471-490.
- MALUQUER, J. (1963). «Dos grafitos ibéricos con nombres latinos». *Zephirus*, 14, p. 108-110.
- (1965). «El nuevo plomo ibérico de Ullastret». *Pyrenae*, 1, p. 124-127.

- MALUQUER, J. (1968). *Epigrafia prelatina de la península ibérica*. Barcelona: Universitat de Barcelona. Institut d'Arqueologia i Prehistòria.
- (1976). «Nuevas inscripciones ibéricas en Catalunya». *Pyrenae*, 12, p. 183-189.
- MARINER, S. (1979). «La distribución de los fonemas ibéricos según textos en escritura griega y en semisilabario y según onomástica transmitida». *Actas del II Coloquio sobre Lenguas y Culturas Prerromanas de la Península Ibérica (Tübingen 1976)*, p. 69-79.
- (1985). «Sibilantes paleohispánicas en transcripciones latinas». A: *Actas del III Coloquio sobre Lenguas y Culturas Paleohispánicas*. Salamanca, p. 415-422.
- MARTÍN ORTEGA, M. A. (1978). *Ullastret. Guia de les excavacions i del seu museu*. Girona: Diputació de Girona.
- MASSÓ, J.; VELAZA, J. (1995). «Sobre una inscripció ibèrica suspecta: MNAT 664». *Pyrenae*, 26, p. 115-121.
- MAYER, M. (2002). «El proceso de adopción de la fórmula onomástica romana». *Palaeohispanica*, 2, p. 189-200.
- (2005). «La onomástica indígena en la zona norte del *conventus Tarraconensis*». *Palaeohispanica*, 5: *Actas del IX Coloquio Internacional sobre Lenguas y Culturas Paleohispánicas*, p. 259-272.
- MAYER, M.; VELAZA, J. (1993). «Epigrafía ibérica sobre soportes típicamente romanos». A: UNTERMANN, J.; VILLAR, F. [ed.]. *Actas del V Coloquio sobre Lenguas y Culturas Prerromanas de la Península Ibérica*. Salamanca: Universidad de Salamanca, p. 667-682.
- MICHELENA, L. (1974). «Sobre la posición lingüística del ibérico». A: *Homenaje a P. Beltrán*. Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, p. 147-153. [= (1985), *Lengua e historia*, p. 334-340]
- MIRÓ, J. (1988). «Una inscripció pintada amb data consular en una àmfora Dressel 1 del poblament ibèric de Burriac (Cabrera de Mar, Maresme)». *Faventia*, 10, p. 113-116.
- MLH I = UNTERMANN, J. (1975). *Monumenta Linguarum Hispanicarum I: Die Münzlegenden*. Wiesbaden: Ludwig Reichert.
- MLH II = UNTERMANN, J. (1980). *Monumenta Linguarum Hispanicarum II. Inschriften in iberischer Schrift aus Südfrankreich*. Wiesbaden: Ludwig Reichert.
- MLH III.1 = UNTERMANN, J. (1990). *Monumenta Linguarum Hispanicarum III. Die iberischen Inschriften aus Spanien*. 1. *Literaturverzeichnis, Einleitung, Indices*. Wiesbaden: Ludwig Reichert.
- MLH III.2 = UNTERMANN, J. (1990). *Monumenta Linguarum Hispanicarum III. Die iberischen Inschriften aus Spanien*. 2. *Die Inschriften*. Wiesbaden: Ludwig Reichert.
- MLH IV = UNTERMANN, J. (1997). *Monumenta Linguarum Hispanicarum IV. Die tartessischen, keltiberischen und lusitanischen Inschriften*. Wiesbaden: Ludwig Reichert.
- MOLIST, N. (1985). *La ceràmica ibèrica del camí vell de Llor (Sant Boi de Llobregat). Evolució tipològica, segles IV-I*. Tesis de llicenciatura.
- MONCUNILL, N. (2007a). *Lèxic d'inscripcions ibèriques (1991-2006)*. Barcelona: Universitat de Barcelona. Tesis Doctorals en Xarxa (TDX).
- (2007b). «La llengua de les inscripcions ibèriques sobre moneda». A: *XI Curs d'Història Monetària d'Hispania. La interpretació de la moneda: passat i present*. Barcelona: Museu Nacional d'Art de Catalunya. Gabinet Numismàtic de Catalunya, p. 87-101.
- MONCUNILL, N.; MORELL, N. (2008). «Reexcavando en los museos: Novedades epigráficas en soportes de plomo». *Palaeohispanica*, 8, p. 243-255.

- MONCUNILL, N.; VELAZA, J. (e. p.). «Abiner: un possible antropònim ibèric a IRC V i MLH IV».
- MORER, J.; SANMARTÍ, J.; VELAZA, J. (2004). «Un ponderal amb inscripció ibèrica del poblat d'Alorda Park (Calafell)». *Fonaments*, 10-11, p. 321-332.
- NAVAL I AYERBE, F. (1929). «Una estela ibèrica ausetana». *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 95, p. 408-413.
- NOLLA, J. M. (1987). *Girona romana. De la fundació a la fi del món antic*. Girona: Ajuntament de Girona: Diputació de Girona.
- OLESTI, O. (1995). *El territori del Maresme en època republicana (s. III-I aC)*. Mataró: Caixa d'Estalvis Laietana. Premi Iluro 1994.
- OLIVA, M. (1953). «Actividades de la comisión provincial de excavaciones arqueológicas de Gerona en 1953». *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, 8, p. 296-327.
- (1954). «Actividades de la comisaría provincial de excavaciones arqueológicas de Gerona en 1954». *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, 9, p. 271-326.
- (1955). «Excavaciones arqueológicas del plan nacional en la ciudad Indiketa o prerromana de Ullastret, Gerona. 6ª campaña de trabajos». *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, 10, p. 322-411.
- (1960). «Excavaciones arqueológicas del plan nacional en la ciudad Indiketa o prerromana de Ullastret, Gerona. 11ª campaña de trabajos». *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, 14, p. 341-416.
- (1967). «El nuevo plomo con inscripción ibérica hallado en Ullastret». *Pyrenae*, 3, p. 107-122.
- ORDUÑA, E. (2005). «Sobre algunos posibles numerales en textos ibéricos». *Palaeohispanica*, 5: *Actas del IX Coloquio Internacional sobre Lenguas y Culturas Paleohispánicas*, p. 491-506.
- (2006). *Segmentación de textos ibéricos y distribución de los segmentos*. Tesi doctoral inèdita.
- PALOMAR, M. (1960). «Antroponimia prerromana». A: *Enciclopedia Lingüística Hispana*. Vol. I. Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, p. 347-387.
- PANOSA, M. I. (1987). *Estudi d'epigrafia ibèrica al Vallès Oriental*. Tesi de llicenciatura. Barcelona: Universitat de Barcelona.
- (1992). «Catàleg i anàlisi dels epígrafs ibèrics del Vallès Oriental». *Limes*, 2, p. 57-75.
- (1993a). «Epigrafia Ibèrica al Vallès Oriental. Resultats». *Limes*, 3, p. 53-63.
- (1993b). «Nuevas inscripciones ibéricas de Catalunya». *Complutum*, 4, p. 175-222.
- (1994). «Els càlats i l'escriptura ibèrica». *Lauro*, 8, p. 3-7.
- (1999). *La escritura ibérica en Cataluña y su contexto socioeconómico (siglos V-I a. C.)*. Vitòria: Universidad del País Vasco.
- (2001). «Novedades de epigrafia ibèrica en Cataluña y algunos aspectos metodológicos». A: VILLAR, F.; FERNÁNDEZ, M. P. [ed.]. *Religión, lengua y cultura prerromanas de Hispania. Actas del VIII Coloquio Internacional sobre Lenguas y Culturas Prerromanas de la Península Ibérica*. Salamanca: Ediciones Universidad de Salamanca, p. 511-540.
- (2002). «Inscripció ibèrica procedente de la Joncosa (Jorba, Barcelona)». *Palaeohispanica*, 2, p. 333-353.
- (2005). «Algunes reflexions sobre l'epigrafia ibèrica a Catalunya». A: *Món Ibèric als Països Catalans. XII Col·loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà (14 i 15 de novembre de 2003)*. Puigcerdà: Institut d'Estudis Catalans, p. 1151-1170.

- PEDRALS, A. (1880). «Una moneda ibèrica inédita». *Revista de Ciencias Históricas*, 1, p. 470-472.
- PERA, J. (2003). «Epigrafia ibèrica a la ciutat romana de Iesso (Guissona, la Segarra)». *Revista d'Arqueologia de Ponent*, 13, p. 238-355.
- (2005). «Pervivencia de la lengua ibèrica en el siglo I aC. El ejemplo de la ciudad Romana de Iesso (Guissona, Lleida)». *Palaeohispanica*, 5: *Actas del IX Coloquio Internacional sobre Lenguas y Culturas Paleohispánicas*, p. 315-332.
- PÉREZ ALMOGUERRA, A. (2001). «iltif/iltur = oppidum. Los nombres de lugar y la ciudad en el mundo ibèrico». *Faventia*, 23/1, p. 21-40.
- PÉREZ OROZCO, S. (1991). «Estudi d'un grafit ibèric trobat al Turó de Ca n'Olivé (Cerdanyola del Vallès, Vallès Occidental)». *Limes*, 1, p. 134-136.
- (1993a). «Notas sobre onomástica ibèrica». *Fontes Linguae Vasconum*, 62, p. 61-67.
- (1993b). «Observaciones sobre los sufijos ibèricos». *Fontes Linguae Vasconum*, 63, p. 221-229.
- PÉREZ ROJAS, M. (1997-1998). «Capsanes, nueva estación de epigrafia ibèrica en la provincia de Tarragona». *Anales de Prehistoria y Arqueología de la Universidad de Murcia*, 13-14, p. 119-120.
- PERICAY, P. (1974). «Lengua griega y lengua ibèrica en sus contactos en el nordeste peninsular y sudeste de Francia». A: *Simposio Internacional de Colonizaciones (Barcelona 1971)*. Barcelona: Diputació Provincial de Barcelona, p. 223-245.
- PERICAY, P.; MALUQUER, J. (1963). «Problemas de la prehistoria y la arqueología catalanas». A: *II Symposium de Prehistoria Peninsular*. Barcelona: Universitat de Barcelona. Institut d'Arqueologia, p. 101-143.
- PERICOT, L. (1940). «Una nueva estela ibèrica». *Ampurias*, 2, p. 174-175.
- PITA MERCÈ, R. (1954). «Datos arqueológicos ilerdenses V». *Ilerda*, 18, p. 201-218.
- PRESCOTT, A. E. (1979). «Algunos fragmentos inéditos y nueva lectura en una estela ibèrica». A: *Actas del II Coloquio sobre Lenguas y Culturas Prerromanas de la Península Ibérica (Tübingen 1976)*. Salamanca: Ediciones Universidad de Salamanca, p. 273-281.
- PRINCIPAL, J. (1993). «La ceràmica de vernís negre del Tossal de les Tenalles (Sidamon - Pla d'Urgell)». *Gala*, 2, p. 89-136.
- PUJOL, J.; GARCÍA, J. (1982-1983). «El grup de sitges de Can Miralles - Can Modolell (Cabrera de Mar, Maresme)». *Laietània*, p. 105-112.
- PUJOL I CAMPS, C. (1890). «Un anillo ibèrico». *Boletín de la Real Academia de la Historia*, 16, p. 165-169.
- QUINTANILLA, A. (1993a). «Articulación de las consonantes oclusivas». A: ADIEGO, I. X.; SILES, J.; VELAZA, J. [ed.]. *Studia Palaeohispanica et Indogermanica J. Untermann ab amicis Hispanicis oblata*. Barcelona: Publicacions Universitat de Barcelona, p. 239-250.
- (1993b). «Sobre el vocalismo de la lengua ibèrica». A: UNTERMANN, J.; VILLAR, F. [ed.]. *Actas del V Coloquio sobre Lenguas y Culturas Prerromanas de la Península Ibérica*. Salamanca: Universidad de Salamanca, p. 727-737.
- (1997). «Las vibrantes en la lengua ibèrica». A: VILLAR, F.; BELTRÁN, F. [ed.]. *Pueblos, lengua y escrituras en la Hispania prerromana. Actas del VII Coloquio sobre Lenguas y Culturas Prerromanas de la Península Ibérica*. Salamanca, p. 563-569.
- (1998). *Estudios de fonología ibèrica*. Vitoria-Gasteiz: Instituto de Ciencias de la Antigüedad.

- QUINTANILLA, A. (2005). «Palabras de contenido verbal en ibérico». *Palaeohispanica*, 5: *Actas del IX Coloquio Internacional sobre Lenguas y Culturas Paleohispánicas*, p. 507-522.
- RADDATZ, K. (1969). *Die Schatzfunde der iberischen Halbinsel vom Ende des dritten bis zur Mitte des ersten Jahrhunderts vor Chr. Geb.* Berlín: Walter de Gruyter.
- RIBAS I BERTRAN, M. (1964). *Els orígens de Mataró*. Mataró: Caixa d'Estalvis de Mataró.
- RIPOLLÉS, P. P. (2002). «La ordenación y la cronología de las emisiones». A: RIPOLLÉS, P. P.; LLORENS, M. [ed.]. *Arse-Saguntum. Historia monetaria de la ciudad y su territorio*. Sagunto: Fundación Bancaja, p. 275-317.
- (2005). «El tesoro d'Orpesa la Vella (Orpesa, Castelló)». *Acta Numismàtica*, 35, p. 15-34.
- RIURÓ, R. (1982). «El plom amb epigrafia ibèrica del poblat de Castell (Palamós)». *Cypsela*, 4, p. 123-131.
- RODRÍGUEZ RAMOS, J. (1997). «Primeras observaciones para una datación paleográfica de la escritura ibérica». *Archivo Español de Arqueología*, 70, p. 13-30.
- (2000a). «Vocales y consonantes nasales en la lengua íbera». *Faventia*, 22/2, p. 25-37.
- (2000b). «La lengua íbera: en busca del paradigma perdido». *Revista Internacional d'Humanitats*, 3, p. 23-46.
- (2000-2001). «Aproximación fonético-estadística a los compuestos nominales de la lengua íbera». *Quaderns de Prehistòria i Arqueologia de Castelló*, 21, p. 259-270.
- (2001a). «Aspectos de la morfología de los formantes segundos de los compuestos de tipo onomástico en la lengua íbera». *Faventia*, 23/1, p. 7-19.
- (2001b). «El término (t)eban(en) en la lengua íbera: 'coeravit' vs. 'filius'». *Arse*, 35, p. 59-85.
- (2001c). «Sobre los signos de lectura problemática en la escritura ibérica levantina y una inscripción revisada». *Archivo Español de Arqueología*, 74, p. 281-290.
- (2001d). «La cultura ibérica desde la perspectiva de la epigrafía: un ensayo de síntesis». *Iberia*, 3, p. 17-38.
- (2001e). «Sobre la inscripción pseudo-ibérica Museo Nacional Arqueológico de Tarragona 664». *Butlletí Arqueològic de la Reial Societat Arqueològica Tarraconense*, 23, p. 133-139.
- (2001f). «Primeras observaciones para una datación paleográfica de la escritura ibérica». *Archivo Español de Arqueología*, 70, p. 13-30.
- (2002a). «Acerca de los afijos adnominales de la lengua íbera». *Faventia*, 24, p. 115-134.
- (2002b). «Índice crítico de formantes de compuesto de tipo onomástico en la lengua íbera». *Cypsela*, 14, p. 251-275.
- (2002c). «Problemas y cuestiones metodológicas en la identificación de los compuestos de tipo onomástico de la lengua íbera». *Arse*, 36, p. 15-50.
- (2002d). «La hipótesis del vascoiberismo desde el punto de vista de la epigrafía ibérica». *Cypsela*, 14, p. 251-275.
- (2002e). «El origen de la escritura sudlucitano-tartesia y la formación de alfabetos a partir de alefatos». *Rivista di Studi Fenici*, xxx/2, p. 81-116.
- (2002-2003a). «Revisión de algunas lecturas de las inscripciones íberas levantinas no monumentales publicadas en los *Monumenta Linguarum Hispanicarum*». *Pyrenae*, 33-34, p. 365-373.
- (2002-2003b). «Existe el doble sufijo de "genitivo" -ar-en en la lengua íbera?». *Quaderns de Prehistòria i Arqueologia de Castelló*, 23, p. 251-255.

- RODRÍGUEZ RAMOS, J. (2004). «Sobre los fonemas sibilantes de la lengua íbera». *Habis*, 35, p. 135-150.
- (2005a). «Introducció a l'estudi de les inscripcions ibèriques». *Revista de la Fundació Privada Catalana per l'Arqueologia Ibèrica*, 1, p. 13-144.
- (2005b). «La problemàtica del sufijo "primario" o "temático" -k- en la lengua íbera y del vocabulario de las inscripciones religiosas íberas». *Faventia*, 27/1, p. 23-28.
- ROSENDO PI, D. (1907). «Excavacions a Puig Castellar». A: INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. *Anuari 1907*, p. 471-473.
- RUBIO DE LA SERNA, J. (1888). «Noticia de una necrópolis anterromana en Cabrera de Mataró (Barcelona)». *Memorias de la Real Academia de la Historia. Cuaderno complementario*, 11.
- SALVAT, E. (2004). «La tècnica de l'estampillat a l'epigrafia ibèrica i celtibèrica». *Sylloge Epigraphica Barcinonensis*, v, p. 149-171.
- SANMARTÍ, E. (1988). «Una carta en lengua íberica, escrita sobre plomo, procedente de Emporion». *Revue Archéologique de Narbonnaise*, 21, p. 95-113.
- (1993). «Grecs et Ibères à Emporion. Notes sur la population indigène de l'Empordà et des territoires limitrophes». *Documents d'Archéologie Méridionale*, 16: *Contribution au problème ibérique dans l'Empordà et en Languedoc-Roussillon*, Lattes, p. 19-25.
- SANMARTÍ, E.; SANTIAGO, R. A. (1988). «Une lettre grecque sur plomb trouvée à Emporion». *Zeitschrift für Papyrologie un Epigraphik*, p. 119-127.
- SANMARTÍ, J. (2005). «La conformació del mundo ibérico septentrional». *Palaeohispanica*, 5: *Actas del IX Coloquio Internacional sobre Lenguas y Culturas Paleohispánicas*, p. 333-360.
- SANTIAGO, R. A. (1990). «Notes additionnelles au plomb d'Emporion 1987». *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik*, 82, p. 176.
- SCHUCHARDT, H. (1912). «Iberische Personennamen». *Revue Internationale des Études Basques*, 3, p. 237-247.
- SERRA I RÀFOLS, J. de C. (1928). *Forma conventus tarraconensis*. 1: *Baetulo - Blanda*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans. (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica; 24)
- SERRA I VILARÓ, J. (1922). *Poblado ibérico de San Miguel de Sorba*. Madrid: Junta Superior de Excavaciones y Antigüedades, p. 5-46. (Memorias; 44)
- (1924). «Estación íberica, termas romanas y taller de "terra sigillata", en Solsona». A: *Memorias de la Junta Superior de Excavaciones y Antigüedades*, 63. Madrid: La Junta.
- SILES, J. (1985). *Léxico de las inscripciones ibéricas*. Madrid.
- (1986). «Sobre la epigrafia íberica». A: *Epigrafía hispánica de época romano republicana*. Saragossa, p. 17-42.
- SILGO, L. (1994). *Léxico ibérico*. València.
- (1996). «Epigrafia íberica y epigrafia clásica. Algunos aspectos de su relación». *Estudios de Lenguas y Epigrafía Antiguas (ELEA)*, 2, p. 55-74.
- (2000a). «El problema de las silbantes ibéricas». *Habis*, 31, p. 503-521.
- (2000b). «De nuevo sobre el "genitivo" ibérico en -en». *Estudios de Lenguas y Epigrafía Antiguas (ELEA)*, 3, p. 99-118.
- (2003). «La estela íberica de Fraga». *Palaeohispanica*, 3, p. 163-165.
- (2004). «Investigación e investigadores sobre la Lengua Ibérica». *Estudios de Lenguas y Epigrafía Antiguas (ELEA)*, 5, p. 167-197.

- SILGO, L. (2005). «Una interpretación de la lápida ibérica de Civit (Tarragona)». *Palaeohispanica*, 5: *Actas del IX Coloquio Internacional sobre Lenguas y Culturas Paleohispánicas*, p. 1067-1074.
- SOLIAS, J. R. (1982). *El poblament del curs inferior del Llobregat a l'època romana*. Tesis de Licenciatura. Universitat de Barcelona. Inèdita.
- TOLOSA, A. (1996-1997). «Sobre el ibérico “seldar”». *Arse*, 30-31, p. 119-122.
- (2000). «Sobre formas verbales ibéricas en -in». *Estudios de Lenguas y Epigrafía Antiguas (ELEA)*, 3, p. 143-150.
- TOVAR, A. (1951a). «Léxico de las inscripciones ibéricas (celtibérico e ibérico)». A: *Homenaje a D. Ramón Menéndez Pidal*, II. Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, p. 273-323.
- (1951b). «Les noms de personnes de l'Hispania pré-romaine». A: *Actes et Memoires du IIIe Congrès International de Toponymie et d'Anthroponymie (Bruxelles, 1949)*, p. 787-793.
- (1962). «Fonología del ibérico». A: *Miscelánea homenaje a Martinet*, 3. Tenerife: Universidad de La Laguna, p. 171-181.
- UNTERMANN, J. (1962). «Das silbenschriftliche Element in der Iberischen Schrift». *Emerita*, 30, p. 281-294.
- (1979). «Eigennamen auf iberischen Inschriften». A: *Actas del II Coloquio sobre Lenguas y Culturas Prerromanas de la Península Ibérica (Tübingen 1976)*. Salamanca: Ediciones Universidad de Salamanca, p. 41-67.
- (1984). «Inscripciones sepulcrales ibéricas». *Cuaderno de Prehistoria y Arqueología Castellonenses*, 10, p. 111-119.
- (1985). «Nuevos textos ibéricos sobre plomo». *Acta Numismàtica*, 15, p. 33-46.
- (1986). «Inscripciones sepulcrales ibéricas». *Cuadernos de Prehistoria y Arqueología Castellonenses*, 10, p. 111-119.
- (1987). «Repertorio antroponímico ibérico». *Archivo de Prehistoria Levantina*, 17, p. 289-318.
- (1991-1993). «Intercanvi epistolar en un plom ibèric?». *Acta Numismàtica*, 21-22-23, p. 93-100.
- (1992a). «Anotaciones al estudio de las lenguas prerromanas del Noroeste de la Península Ibérica (1)». A: *Galicia: da romanidade á xermanización. Problemas históricos e culturais. Actas do encontro científico en homenaxe a Fermín Bouza Brey (1901-1973)*. Santiago de Compostela: Instituto de Estudios Galegos P. Sarmiento, p. 367-397.
- (1992b). «Los etnónimos de la Hispania antigua y las lenguas prerromanas de la Península Ibérica». A: ALMAGRO GORBEA, M.; RUIZ ZAPATERO, G. *Paleoetnología de la Península Ibérica. Actas de la Reunión celebrada en la Facultad de Geografía e Historia de la Universidad Complutense, Complutum*, 2-3. Madrid: Universidad Complutense de Madrid, p. 19-33.
- (1995). «La lengua ibérica: nuestro conocimiento y tareas futuras». *Veleia*, 12, p. 243-256.
- (1996a). «Los plomos ibéricos. Estado actual de su interpretación». *Las lenguas paleohispánicas en su entorno cultural. Estudios de Lenguas y Epigrafía Antiguas (ELEA.)*, 2, p. 75-103.
- (1996b). «La frontera entre las lenguas ibérica y celtibérica en las provincias actuales de Zaragoza y Teruel». A: *Homenaje a Purificación Atrián*. Teruel: Diputación de Teruel: Museo de Teruel.

- UNTERMANN, J. (1998a). *Sprache und Schrift der Iberer*. Lüdenscheid: Kunst- und Ausstellungshalle der Bundesrepublik Deutschland.
- (1998b). «La onomástica ibérica». *Iberia*, 1, p. 73-85.
- (1999). «La aportación lingüística de los antropónimos del “bronce de Botorrita III»». A: VILLAR, F.; BELTRÁN, F. [ed.]. *Actas del VII Coloquio sobre Lenguas y Culturas Prerromanas de la Península Ibérica*. Saragossa: Institución Fernando el Católico, p. 635-649.
- (2001). «Algunas novedades sobre la lengua de los plomos ibéricos». A: VILLAR, F.; FERNÁNDEZ, M. P. [ed.]. *Religión, lengua y cultura prerromanas de Hispania. Actas del VIII Coloquio sobre Lenguas y Culturas Paleohispánicas*. Salamanca: Ediciones Universidad de Salamanca, p. 613-627.
- (2002a). «Lengua ibérica y leyendas monetales». A: *X Congreso Nacional de Numismática (Albacete 1998)*. *Actas*. Madrid: Museo Casa de la Moneda.
- (2002b). «Apèndix». CASAS, CODINA, MARAGALL, PRADO. «Noves aportacions al coneixement de l'ampliació nord de l'oppidum del Puig de Sant Andreu (Ullastret, Baix Empordà). Estudi d'una inscripció sobre pedra trobada en aquesta zona». *Cypsela*, 14, p. 237-250.
- (2003). «Los vecinos de la lengua ibérica: galos, ligures, tartesios, vascones». A: *Memoria: Seminarios de Filología e Historia*. Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas, p. 9-46.
- (2005a). «La lengua ibérica en el País Valenciano». A: *Món ibèric als Països Catalans. XII Col·loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà (14 i 15 de novembre de 2003)*. Puigcerdà: Institut d'Estudis Ceretans, p. 1135-1150.
- (2005b). «La lengua ibérica en el sur de Francia». A: *Món ibèric als Països Catalans. XII Col·loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà (14 i 15 de novembre de 2003)*. Puigcerdà: Institut d'Estudis Ceretans, p. 1083-1100.
- VALERI, V. (1993). «Las nasales ibéricas». A: UNTERMANN, J.; VILLAR, F. [ed.]. *Actas del V Coloquio sobre Lenguas y Culturas Prerromanas de la Península Ibérica*. Salamanca: Ediciones Universidad de Salamanca, p. 739-46.
- VALLEJO, J. M. (2005). «La composición en la antroponimia antigua de la Península Ibérica». *Palaeohispanica*, 5: *Actas del IX Coloquio Internacional sobre Lenguas y Culturas Paleohispánicas*, p. 99-136.
- VELAZA, J. (1991). *Léxico de inscripciones ibéricas (1976-1989)*. Barcelona: Publicacions Universitat de Barcelona.
- (1992a). «Sobre algunos aspectos de la falsificación en epigrafía ibérica». *Fortunatae*, 3, p. 315-325.
- (1992b). «La lengua de los iberos». *Historia y Vida*, p. 102-109.
- (1992c). «βασιπιδ- sur le plomb grec d'Emporion: un anthroponyme ibérique?». *Beiträge zu Namenforschung*, 27, p. 264-267.
- (1993). «Una nueva lápida ibérica procedente de Civit (Tarragona)». *Pyrenae*, 24, p. 159-165.
- (1994a). «Sobre dos plomos con escritura ibérica: una revisión y una noticia». *Epigraphica*, 56, p. 9-28.
- (1994b). «Iberisch -eban, -teban». *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik*, 104, p. 142-150.

- VELAZA, J. (1996a). «Chronica epigraphica Iberica: hallazgos de inscripciones ibéricas en Levante, Cataluña, Aragón y Navarra (1989-1994)». A: VILLAR, F.; ENCARNACIÓN, J. [ed.]. *La Hispania Pre romana. Actas del VI Coloquio sobre Lenguas y Culturas Prerromanas de la Península Ibérica*. Salamanca: Ediciones Universidad de Salamanca; Coímbra: Universidade de Coímbra, p. 311-337.
- (1996b). *Epigrafía y lengua ibéricas*. Madrid.
- (1998). «La epigrafía monetaria paleohispánica: breve estado de la cuestión». A: *II Curs d'Història Monetària d'Hispania. La moneda en la societat ibèrica. Barcelona, 26-27 de novembre de 1998*. Barcelona: Museu Nacional d'Art de Catalunya. Gabinet Numismàtic de Catalunya, p. 67-84.
- (1999 [2002]). «Inscripció ibèrica de Sant Martí d'Empúries». A: AQUILUÉ, X. [dir.]. *Excavacions arqueològiques a Sant Martí d'Empúries (1994-1996). De l'assentament precolonial a l'Empúries actual*. L'Escala: Museu d'Arqueologia de Catalunya - Empúries, p. 336. (Monografies Emporitanes; 9)
- (2001). «Chronica epigraphica Iberica II: novedades y revisiones de epigrafía ibérica (1995-1999)». A: VILLAR, F.; FERNÁNDEZ, M. P. [ed.]. *Religión, lengua y cultura prerromanas de Hispania. Actas del VIII Coloquio sobre Lenguas y Culturas Paleohispánicas*. Salamanca: Ediciones Universidad de Salamanca, p. 639-662.
- (2002a). «Un plomo con doble inscripción ibérica localizado en Baetulo (Badalona)». *Palaeohispanica*, 2, p. 327-331.
- (2002b). «Ibérico -te». *Palaeohispanica*, 2, p. 271-275.
- (2002c). «Chronica epigraphica Iberica IV (2001)». *Palaeohispanica*, 2, p. 411-414.
- (2002d). «*Et Palaeohispanica scripta manent*: la epigrafía romana como modelo de las epigrafías paleohispánicas». A: *Scripta manent. La memoria escrita de los romanos*. Barcelona: Museu d'Arqueologia de Catalunya, p. 52-65.
- (2002e). «Las inscripciones monetarias». A: RIPOLLÉS, P. P.; LLORENS, M. [ed.]. *Arse-Saguntum. Historia monetaria de la ciudad y su territorio*. Sagunto: Fundación Bancaja, p. 121-148.
- (2002f). «MLH III C.1.13 = IAIGL 15: inscripción latina, no ibérica». *Sylloge Epigraphica Barcinonensis*, IV, p. 51-53.
- (2002g). «Comentari epigràfic». *Limes*, 8, p. 121.
- (2002h). «Darrers avenços en la investigació sobre la llengua ibèrica». A: *Els substrats de la llengua catalana: una visió actual*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans. Societat Catalana de Llengua i Literatura, p. 11-32. [= TURULL, A. [ed.]. *Aportacions a l'onomàstica catalana. Actes del XXVI Col·loqui de la Societat d'Onomàstica*. Lleida: Institut d'Estudis Ilerdencs: Universitat de Lleida, p. 13-26]
- (2003a). «Chronica epigraphica Iberica V (2002)». *Palaeohispanica*, 3, p. 295-298.
- (2003b). «La epigrafía ibérica emporitana: bases para una reconsideración». *Palaeohispanica*, 3, p. 179-192.
- (2004a). «Chronica epigraphica ibérica VI (2003)». *Palaeohispanica*, 4, p. 325-332.
- (2004b). «Dos nuevos plomos ibéricos en una colección privada». *Palaeohispanica*, 4, p. 251-261.
- (2004c). «Palinodia sobre la inscripción ibérica del teatro de Sagunto». *Palaeohispanica*, 4, p. 215-216.
- (2004d). «La escritura en la Península Ibérica». A: *La escritura y el libro en la Antigüedad*. Madrid: Ediciones Clásicas.

- VELAZA, J. (2005). «Tras las huellas del femenino en ibérico: una hipótesis de trabajo». *Estudios de Lenguas y Epigrafía Antiguas (ELEA)*, 7, p. 139-152. [= (2007). *Palaeohispanica*, 6]
- (2006). «Lengua vs. cultura material: el (viejo) problema de la lengua indígena de Catalunya». A: *Actes de la III Reunió Internacional d'Arqueologia de Calafell (Calafell, 25 al 27 de novembre de 2004)*. Barcelona: Universitat de Barcelona: Institut Català d'Arqueologia Clàssica, p. 273-280.
- (2008). «Chronica epigraphica Iberica VIII (2006)». *Palaeohispanica*, 8, p. 301-312.
- VILA, M. V. (1996). «Àmfora amb inscripció llatina i grafit ibèric». *Pyrenae*, 27, p. 295-299.
- VILALTA, J. (1986). «La ceràmica campaniana al Museu de Rubí». *Bulletí del Grup Col·laboradors Museu Rubí*, 5, p. 84-110.
- VILLARONGA, L. (1994). *Corpus Nummum Hispaniae ante Augusti Aetatem*. Madrid: José A. Herrero, DL.

MEMÒRIES DE LA SECCIÓ HISTÒRICO-ARQUEOLÒGICA

Títols publicats

- 1/1 Pere PUJOL, *L'urna d'argent de sant Ermengol, bisbe d'Urgell* (1927)
- 1/2 Antoni RUBIÓ I LLUCH, *Paquimeres i Muntaner* (1927)
- 1/3 Josep M. MILLÀS, *Documents hebraics de jueus catalans* (1927) [exhaurit]
- 1/4 Josep de Calassanç SERRA-RÀFOLS, *Forma conventus tarraconensis*, vol. I, *Baetulo-Blanda* (1928)
- 2/1 Ramon d'ABADAL, *Catalunya carolíngia*, vol. II, *Els diplomes carolíngis a Catalunya*, 1a part (1926-1950) [exhaurit]
- 2/2 Ramon d'ABADAL, *Catalunya carolíngia*, vol. II, *Els diplomes carolíngis a Catalunya*, 2a part (1952) [exhaurit]
- 3 Josep PUIG I CADAFALCH, *La geografia i els orígens del primer art romànic* (1930) [exhaurit]
- 4 Antoni RUBIÓ I LLUCH, *La població de la Grècia catalana en el XIVè segle* (1933)
- 5 Joan BERGÓS, *L'escultura a la Seu Vella de Lleida* (1935) [exhaurit]
- 6 Manuel TRENS, *Ferrer Bassa i les pintures de Pedralbes* (1936) [exhaurit]
- 7 Francesc PRAT, *L'aqüeducte romà de Pineda* (1936)
- 8 Ernest J. MARTÍNEZ-FERRANDO, *Pere de Portugal, «rei dels catalans», vist a través dels registres de la seva cancelleria* (1936) [exhaurit]
- 9 Josep PUIG I CADAFALCH, *Noves descobertes a la catedral d'Egara* (1948) [exhaurit]
- 10 Joaquim CARRERAS I ARTAU, *L'epistolari d'Arnau de Vilanova* (1950) [exhaurit]
- 11 Ferran SOLDEVILA, *Pere el Gran*, 1a part, *L'infant*, vol. I (1950) [exhaurit]
- 12 Marià RIBAS, *El poblament d'Ilduro: Estudi arqueològic i topogràfic des dels temps prehistòrics fins a la destrucció d'Iluro* (1952) [exhaurit]
- 13 Ferran SOLDEVILA, *Pere el Gran*, 1a part, *L'infant*, vol. II (1952) [exhaurit]
- 14 Ramon d'ABADAL, *Catalunya carolíngia*, vol. III, *Els comtats de Pallars i Ribagorça*, 1a part (1955) [exhaurit]
- 15 Ramon d'ABADAL, *Catalunya carolíngia*, vol. III, *Els comtats de Pallars i Ribagorça*, 2a part (1955) [exhaurit]
- 16 Ferran SOLDEVILA, *Pere el Gran*, 1a part, *L'infant*, vol. III (1956) [exhaurit]
- 17 Emili VIGO, *La política catalana del Gran Comitè de Salut Pública* (1956) [exhaurit]
- 18 Joaquim MIRET I SANS, *El forassenyat primogènit de Jaume II* (1957)
- 19 Josep MASCARÓ, *Els monuments megalítics a l'illa de Menorca* (1958) [exhaurit]
- 20 Enric MOREU-REY, *Els immigrants francesos a Barcelona: (Segles XVI al XVIII)* (1959) [exhaurit]
- 21 Lluís G. CONSTANS, *Francesc de Montpalau, abat de Banyoles, ambaixador del General de Catalunya* (1960) [exhaurit]
- 22 Ferran SOLDEVILA, *Pere el Gran*, 2a part, *El regnat fins a l'any 1282*, vol. I (1962) [exhaurit]
- 23 Josep BENET, *Maragall i la Setmana Tràgica* (1963) [exhaurit]
- 24 Àngel MARTÍNEZ i Joan VICENTE, *El poblat ibèric de Puig Castellar: Excavacions dels anys 1954-1958* (1966) [exhaurit]
- 25 Enric MOREU-REY, *Revolució a Barcelona el 1789* (1967)

- 26 Eufemià FORT, *El Llibre de Valldossera* (1968)
- 27 Ferran SOLDEVILA, *Els primers temps de Jaume I* (1968) [exhaurit]
- 28 Josep LLADONOSA, *L'Estudi General de Lleida del 1430 al 1524* (1970) [exhaurit]
- 29 Gaspar FELIU, *La clerecia catalana durant el Trienni Liberal* (1972)
- 30 Rafael BASTARDES, *La representació del Sant Crist al Taller d'Erill* (1977)
- 31 Manuel SEGRET, *Aportacions a la història de la vila de Sant Llorenç de Morunys i comarca* (1978; reimpr., 2005)
- 32 Pere FREIXAS, *L'art gòtic a Girona: Segles XIII-XV* (1983)
- 33 Montserrat PAGÈS, *Les esglésies pre-romàniques a la comarca del Baix Llobregat* (1983) [exhaurit]
- 34 Josep BAUCCELLS, *El fons «Cisma d'Occident» de l'Arxiu Capitular de la catedral de Barcelona: Catàleg de còdexs i pergamins* (1985)
- 35 Ramon d'ABADAL, *Catalunya carolíngia*, vol. I, *El domini carolíngi a Catalunya*, 1a part (1986) [exhaurit]
- 36 Mercè VILADRIKH, *El «Kitāb al-'Amal Bi-l-asturlab» (Llibre de l'ús de l'astrolabi) d'Ibn al-Samḥ: Estudi i traducció* (1986) [exhaurit]
- 37 Josep M. MARQUÈS, *El cartoral de Santa Maria de Roses: Segles X-XIII* (1986)
- 38 Ramon d'ABADAL, *Els temps i el regiment del comte Guifred el Pilós* (1989) [exhaurit]
- 39 Miquel COLL I ALENTORN, *Guifré el Pelós en la historiografia i en la llegenda* (1990)
- 40 Mercè VIDAL, *Teoria i crítica en el Noucentisme: Joaquim Folch i Torres* (1991)
- 41 Isidra MARANGES, *La indumentària civil catalana: Segles XIII-XV* (1991)
- 42/1 Ignasi M. PUIG I FERRETÉ, *El monestir de Santa Maria de Gerri: Segles XI-XV*, vol. I, *Estudi històric* (1991) [exhaurit]
- 42/2 Ignasi M. PUIG I FERRETÉ, *El monestir de Santa Maria de Gerri: Segles XI-XV*, vol. II, *Collecció diplomàtica* (1991) [exhaurit]
- 43 Francesc AMORÓS, *Correspondència diplomàtica de Joan Francesc Rossell, 1616-1617: Una crònica de la cort de Felip III* (1992)
- 44 Eduard JUNYENT, *Diplomatari i escrits literaris de l'abat i bisbe Oliba* (1992)
- 45 Ramon PLANES, *La descripció dels arxius municipals catalans fins a la fi del segle XIX: L'Arxiu de la Ciutat de Solsona* (1993)
- 46 Constantin MARINESCU, *La politique orientale d'Alfonse V d'Aragon, roi de Naples (1416-1458)* (1994) [exhaurit]
- 47 Manuel MILÀ I FONTANALS, *Epistolari de M. Milà i Fontanals*, vol. III, *Anys 1881-1884* (1995)
- 48/1 Ferran SOLDEVILA, *Pere el Gran*, 1a part, *L'infant* (ed. facsímil, 1995)
- 48/2 Ferran SOLDEVILA, *Pere el Gran*, 2a part, *El regnat fins a l'any 1282* (ed. facsímil, 1995)
- 49 Ignasi M. PUIG I FERRETÉ i M. Assumpta GINER MOLINA, *Índex codicològic del Viage literario de Jaume Villanueva* (1998)
- 50 Eulàlia DURAN [dir.], *Repertori de manuscrits catalans (1474-1620)*, vol. 1, *Barcelona: Arxiu Històric i Biblioteca de Catalunya* (1998)
- 51 Francesc FONTBONA [dir.], *Repertori d'exposicions individuals d'art a Catalunya (fins a l'any 1938)* (1999)
- 52 Josep M. FIGUERES, *El primer diari en llengua catalana: Diari català (1789-1881)* (1999) [exhaurit]

- 53/1 Josep M. FONT I RIUS i Anscari M. MUNDÓ [dir.], *Catalunya carolíngia*, vol. iv, Ramon ORDEIG [cur.], *Els comtats d'Osona i Manresa*, 1a part, *Prefaci. Introducció. Diplomatarari (docs. 1-698)* (1999)
- 53/2 Josep M. FONT I RIUS i Anscari M. MUNDÓ [dir.], *Catalunya carolíngia*, vol. iv, Ramon ORDEIG [cur.], *Els comtats d'Osona i Manresa*, 2a part, *Diplomatarari (docs. 699-1478)* (1999)
- 53/3 Josep M. FONT I RIUS i Anscari M. MUNDÓ [dir.], *Catalunya carolíngia*, vol. iv, Ramon ORDEIG [cur.], *Els comtats d'Osona i Manresa*, 3a part, *Diplomatarari (docs. 1479-1873). Mapes. Índex* (1999)
- 54/1 Antoni RUBIÓ i LLUCH [ed.], *Documents per a la història de la cultura catalana medieval*, vol. 1 ([1908]; ed. facsímil, 2000)
- 54/2 Antoni RUBIÓ i LLUCH [ed.], *Documents per a la història de la cultura catalana medieval*, vol. 2 ([1921]; ed. facsímil, 2000)
- 55 Eulàlia DURAN [dir.], *Repertori de manuscrits catalans (1474-1620)*, vol. II.1, *Barcelona: Biblioteca Pública Episcopal i Biblioteca de la Universitat* (2000)
- 56 Antoni RUBIÓ i LLUCH, *Diplomatarari de l'Orient català (1301-1409): Col·lecció de documents per a la història de l'expedició catalana a Orient i dels ducats d'Atenes i Neopàtria* ([1947]; ed. facsímil, 2001)
- 57 Albert BALCELLS i Enric PUJOL, *Història de l'Institut d'Estudis Catalans*, vol. I, 1907-1942 (2002)
- 58 Eulàlia DURAN [dir.], *Repertori de manuscrits catalans (1474-1620)*, vol. II.2, *Barcelona: Biblioteca de la Universitat (II)* (2001)
- 59 Francesc FONTBONA [dir.], *Repertori de catàlegs d'exposicions collectives d'art a Catalunya (fins a l'any 1938)* (2002)
- 60 Eulàlia DURAN [dir.], *Repertori de manuscrits catalans (1474-1620)*, vol. III, *Barcelona: Arxiu Capitular, Arxiu de la Corona d'Aragó, Arxiu de les Carmelites Descalces, Arxiu del Monestir de Sant Pere de les Puelles, Arxi Històric de Protocols, Arxiu Històric Provincial dels Franciscans de Catalunya, Arxiu Provincial dels Caputxins de Catalunya, Biblioteca de l'Ateneu Barcelonès, Biblioteca de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats, Biblioteca de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi, Biblioteca de la Reial Acadèmia de Bones Lletres. Apèndix* (2003)
- 61/1 Josep M. FONT I RIUS i Anscari M. MUNDÓ [dir.], *Catalunya carolíngia*, vol. v, Santiago SOBREQÜÉS, Sebastià RIERA i Manuel ROVIRA [cur.], *Els comtats de Girona, Besalú, Empúries i Peralada*, 1a part, *Prefaci. Introducció. Diplomatarari (docs. 1-386)* (2003)
- 61/2 Josep M. FONT I RIUS i Anscari M. MUNDÓ [dir.], *Catalunya carolíngia*, vol. v, Santiago SOBREQÜÉS, Sebastià RIERA i Manuel ROVIRA [cur.], *Els comtats de Girona, Besalú, Empúries i Peralada*, 2a part, *Diplomatarari (docs. 387-630). Mapes. Índex* (2003)
- 62 Josep PUIG i CADAFALCH, *Josep Puig i Cadafalch: Escrits d'arquitectura, art i política* (2003)
- 63 Isabel SÁNCHEZ DE MOVELLÁN, *La Diputació del General de Catalunya (1413-1479)* (2004)
- 64 Jordi BOLÒS, *Els orígens medievals del paisatge català: L'arqueologia del paisatge com a font per a conèixer la història de Catalunya* (2004)
- 65 Joaquim MIRET I SANS, *Itinerari de Jaume I el Conqueridor* ([1908]; ed. facsímil, 2004)

- 66 Jaume RIBALTA, *Dret urbanístic medieval de la Mediterrània* (2005)
- 67 Elisabet FERRAN, *El jurista Pere Albert i les Commemoracions* (2006)
- 68 Stefano Maria CINGOLANI, *Historiografia, propaganda i comunicació al segle XIII: Bernat Desclot i les dues redaccions de la seva crònica* (2006)
- 69 Antoni RUBIÓ i LLUCH, *Epistolari grec*, vol. 1, *Anys 1880-1888* (2006)
- 70/1 Josep M. FONT i RIUS i Anscari M. MUNDÓ [dir.], *Catalunya carolíngia*, vol. VI, Pere PONSICH [cur.], *Els comtats de Rosselló, Conflent, Vallespir i Fenollet*, 1a part, *Prefaci. Introducció. Diplomataris (docs. 1-328)* (2006)
- 70/1 Josep M. FONT i RIUS i Anscari M. MUNDÓ [dir.], *Catalunya carolíngia*, vol. VI, Pere PONSICH [cur.], *Els comtats de Rosselló, Conflent, Vallespir i Fenollet*, 2a part, *Diplomataris (docs. 329-649). Mapes. Índex* (2006)
- 71 Eulàlia DURAN [dir.], *Repertori de manuscrits catalans (1620-1714)*, vol. I, *Barcelona: Biblioteca de Catalunya* (2006)
- 72 Albert BALCELLS, Santiago IZQUIERDO i Enric PUJOL, *Història de l'Institut d'Estudis Catalans*, vol. II, *De 1942 als temps recents* (2007)
- 73 Ferran SOLDEVILA, *Les quatre grans Cròniques: I. Llibre dels feits del rei En Jaume* (2007)
- 74 Lluís NICOLAU D'OLWER, *Democràcia contra dictadura: Escrits polítics, 1915-1960* (2007)
- 75/1 Ramon d'ABADAL, *Catalunya carolíngia*, vol. II, *Els diplomes carolíngis a Catalunya*, 1a part ([1926-1950]; ed. facsímil, 2007)
- 75/2 Ramon d'ABADAL, *Catalunya carolíngia*, vol. II, *Els diplomes carolíngis a Catalunya*, 2a part ([1952]; ed. facsímil, 2007)
- 76/1 Ramon d'ABADAL, *Catalunya carolíngia*, vol. III, *Els comtats de Pallars i Ribagorça*, 1a part ([1955]; ed. facsímil, 2007)
- 76/2 Ramon d'ABADAL, *Catalunya carolíngia*, vol. III, *Els comtats de Pallars i Ribagorça*, 2a part ([1955]; ed. facsímil, 2007)
- 77 Antoni RUBIÓ i LLUCH, *Epistolari grec*, vol. 2, *Anys 1889-1900* (2008)
- 78 *Discursos inaugurals de les institucions científiques catalanes a cavall del segle XVIII i XIX* (2007)
- 79 Louis BARRAU i Jaume MASSÓ, *Cròniques catalanes*, vol. II, *Gesta comitum Barcinonensium* ([1925]; ed. facsímil, 2007)
- 80 Ferran SOLDEVILA, *Les quatre grans Cròniques: II. Crònica de Bernat Desclot* (2008)
- 81 Eulàlia DURAN [dir.], *Repertori de manuscrits catalans (1474-1620)* (2008)
- 82 *El costumari del monestir de Sant Cugat del Vallès* (2009)
- 83 M. Teresa FERRER i Manuel RIU [dir.], *Tractats i negociacions diplomàtiques de Catalunya i de la Corona catalanoaragonesa a l'edat mitjana*, vol. I.1, *Tractats i negociacions diplomàtiques amb Occitània, França i els estats italians, 1607-1213* (2009)
- 84 Eulàlia MIRALLES, *Sobre Jeroni Pujades* (2010)
- 85 Noemí MONCUNILL, *Els noms personals ibèrics en l'epigrafia antiga de Catalunya* (2010)

